

Fågelrapport för Uppland 2004

MAGNUS BLADLUND, JOAKIM DJERF, BILL DOUHAN, MATS EDHOLM, ANDERS ERIKSSON, FREDRIK FRIBERG, BJÖRN LUNDGREN, OWE ROSENGREN, MARTIN TJERNBERG & PEKKA WESTIN

Lappuggla *Strix nebulosa*, Gräsö 7 augusti 2004

© Lars Friberg

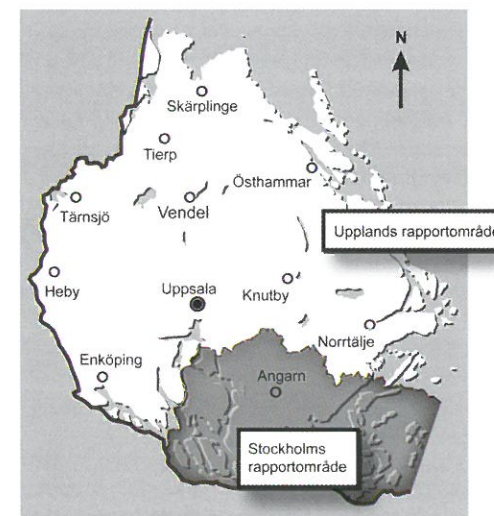
Uppland fick två nya arter 2004; styltlöpare och svartvingad vadarstvala. Ny var även kamskrake som dock betraktas som förrymd. Av mer ovanliga fåglar kan följande nämnas; amerikansk kricka (1), amerikansk kopparand (1), ägretthäger (3), stäpphök (5), aftonfalk (4), jaktfalk (1), tuvsnäppa (1), brednäbbad simsnäppa (1), större piplärka (2), sibirisk piplärka (1), svarthakad buskskvätta (1), kungsfågelsångare (9), taigasångare (7), brunsångare (2), lappmes (5) samt dvärgsparv (>3).

Exempel på positiva händelser: Snatteranden fortsätter att öka och beståndet i rapportområdet överstiger numera troligen 150 par. Trevligt var att fyra ängshökpar skred till häckning, även om endast ett par lyckades. Två kungsörnshäckningar konstaterades och i Björns skärgård har upptäckts en liten population av sydlig kärrsnäppa (har kanske alltid funnits där?). Dvärgmåsen får ett allt starkare fäste (25 par) och svarttärnan är numera väl etablerad (13 par). Bra gick det även för skröntärnorna (200 par) i Björns skärgård. Trädlärkan nådde "oanade" höjder och i skärgården konstaterades fyra häckande höksångarpar. Givetvis finns även en rad negativa händelser. Bland dessa kan nämnas att årtan tycks bli allt ovanligare och att ortolansparven fortsätter att "rasa" i antal.

Nattsångarrundorna gav följande slutsiffror: rördrom (75 sj.), vaktel (138 sj.), småfläckig sumphöna (34 sj.), kornknarr (150 sj.), flodsångare (20 sj.), vassångare (2 sj.), kärrsångare (90 sj.), busksångare (7 sj.) och trastsångare (58 sj.).

Härmed presenteras den 37:e samlade fågelrapporten för Upplands rapportområde.

Även 2004 har Artportalen (fågelden populärt kallad *Svalan*) utnyttjats fullt ut för rapporteringen. Sammanställningen bygger på ett mycket stort antal datalagda observationer. Detta har medfört att antalet rapportörer ökat ytterligare sedan 2003 och är numera minst 600. Fågelrapporten avser som vanligt fåglar observerade i Upplands rapportområde. När Uppland nämns i löpande text avses emellertid landskapet i dess helhet, d.v.s. inklusive Upplandsdelen av Stockholms rapportområde. Rapportområdets gränser framgår av karta. Asterismärkta (*) arter har behandlats av Regio-

© Klas Sandberg

nala rapportkommittén (Rrk) eller i vissa fall av Raritetskommittén (Rk). I anslutning till artnamnen på vissa mer ovanliga arter står tre siffror, t.ex. [1; >64; 10]. De två första siffrorna anger antalet observerade exemplar i *landskapet* Uppland före 1970 resp. under perioden 1970–2003. Den sista siffran anger antalet observerade ex. i Upplands rapportområde 2004 (d.v.s. Uppland exklusive Stockholmsdelen av landskapet).

Rapporteringen

Rapporteringsguiden för 2005 års observationer publicerades i FiU nr 4 2004 sid. 34–38 (en mer utförlig rapporteringsguide är även åtkomlig i *Svalan*). I vanlig ordning finner man i "guiden" information om vad som skall rapporteras, hur man enklast skriver sin rapport och till vem den

skall sändas. Föregående rapport var införd i FiU 31 (2): 4–61.

Ett smidigt sätt att rapportera fågelobservationer är att gå in på Artportalen (*Svalan*) <http://svalan.artdata.slu.se>. För dig som inte redan rapporterar i *Svalan* väddar vi att du nu gör detta till rutin. Då slipper Du jobbet med att sammanställa och skicka rapport till Rrk vid årets slut och Rrk slipper det krävande jobbet att knappa in observationerna i efterhand! För sällsynta arter där beskrivning krävs måste dock separat rapport skickas till Rrk (se nedan). För de som saknar dator eller uppkoppling till Internet gäller som vanligt "snigelposten" och brevet skickas till rapportmottagaren (adress, se nedan).

OBS! I rapporteringsguiden är angivet ett mindre antal sällsynta och/eller svårbestämda arter som skall beskrivas utförligt för bedömning av Rrk eller i vissa fall Rk. Detta krav är till för att vi ska få en enhetlig bedömning och dokumentation av dessa fynd. Tyvärr glömmar många observatörer att lämna utförlig beskrivning, trots påminnelse och utskick av blankett från rapportmottagaren. Insänds inte beskrivning kan inte Rrk eller Rk ta ställning till observationen varvid den läggs åt sidan och inte kan publiceras. *Du som vet med dig att Du inte skickat in skriftlig beskrivning där så krävs kan dock göra detta i efterhand för Rrk tar alltid upp inkomna äldre observationer.* **OBS!**

Besök gärna Upplands Ornitologiska Förenings hemsida (<http://www.uof.nu>) som uppdateras regelbundet. På denna hittar Du bland mycket annat även Regionala rapportkommittén (knappen "Rrk") där Du bl.a. finner Rapporteringsguiden, en mall i Excel att rapportera dina arter på (om du föredrar detta förfaringsätt istället för att direkt knappa in observationerna i *Svalan*), samt instruktioner för hur Du rapporterar. På hemsidan finns också information om aktuella fåglar i landskapet och en direktlänk till *Svalan* där Du ser dagsfärska observationer gjorda i Uppland (knappen "Aktuella obsar"). Bilder på uppländska fåglar (såväl vanliga som rara) finner Du naturligtvis också (knappen "Galleri").

Nyheter

Tärnmås tas bort från listan på arter vilka bedöms av Rk från och med 2005.

Arbetsfördelningen inom Rrk

Owe Rosengren	Rapportmottagare (Täljstensvägen 1, 752 40 Uppsala, e-postadress: owe.rosengren@comhem.se)
Joakim Djerf	Kontaktperson & fyndadministratör på UOF:s hemsida (Forsmark 6800, 742 94 Östham mar, tel. 0173-50042, joakim.djerf@abc.se)
Bill Douhan	Svanar/gäss
Magnus Bladlund	Lommar/dopp- ingar/skarvar/ hägrar/storkar
Anders Eriksson	Änder/ hackspettar
Martin Tjernberg	Rovfåglar/höns- fåglar/sumphöns/ tranor/inledning och samman- ställning
Björn Lundgren	Vadare
Mats Edholm	Måsfåglar/alkor/ duvor/ugglor/natt- skärar/seglare/ blåkråksfåglar/ lärkor/svalor/ vädret 2004/ korrekturläsning
Pekka Westin	Finkar/sparvar
Fredrik Friberg	Övriga tättingar

Något om vädret 2004

Trots att medeltemperaturen i *januari* var helt normal i Uppsala finns bara en kallare januari-månad de senaste 15 åren. Uppsala hade -20°C som lägst, medan Svanberga i Roslagen noterade -26°C. Snödjupet låg kring 2-3 dm större delen av månaden. I *februari* var temperaturöverskottet lite drygt 2°C. Under månaden skedde tre kraftiga mildluftsinsbrott men nederbördsmängden stannade ändå nära det normala. *Mars* inleddes med storm den 2-3 med 26 m/s på Örskär och Söderarm. Därpå följde kalla nätter till mitten av månaden, därefter härskade i stort mildare väder månaden ut och den 30 registrerades i Uppsala 15,6°C. *April* blev varm, torr och solrik. I slutet kom bakslag med -3°C i Uppsala den 28-29 men månaden blev ändå delad femma bland de varmaste i Uppsala de senaste 60 åren. *Maj* började varmt med 25°C som toppnotering den 7-8 men den 10 hade temperaturen sjunkit till 10,8°C. Under resten av månaden finns bara en 20°C-dag, trots detta blev medeltemperaturen aningen över normal. Mellan den 17-29 föll dagligen regndroppar, medförande något nederbördsöverskott.

Juni blev både svalare och regnigare än normalt. Uppsala hade som högst 25,5°C och som lägst 2,8°C. I slutet av månaden orkade temperaturen åter upp över 20°C efter två veckor under denna gräns. Juli förmådde inte bryta mönstret och i Uppsala blev det aldrig varmare än 24,6°C, det lägsta en julimånad sedan 1979. I Vattholma föll 37 mm den 10. Värmeböljan i början av augusti gav sommaren en liten revansch med 30,9°C som högst. I stort höll månaden stilen ända till slutet med temperatur över medel och nederbörd under dito.

September fortsatte på den inslagna vägen med 24°C som högst den 5. I mitten blev det ostadigare och svalare men de sista dagarna blev högttrycksbetonade, dock utan att frosten slog till. Oktober växlade mellan hög- och lågtryck, ställde inte till något uppseendeväckande utan kunde summeras som normal i alla avseenden. Halva november knallade på i samma spår, därpå passerade flera djupa lågtryck och snön började falla. Vällnora, nordost om Knutby, rapporterade det största snödjupet med 35 cm, ett av de största i hela Svealand! Vid Uppsala flygplats avlästes som lägst -18°C den 22. En mild inledning av december medförde att all snö smält bort en vecka in i julmånaden. Den 15 hade Uppsala 7,8°C. Under juldagen blev det aningen kallare och några centi-

meter snö, som dock hade flytt sin kos när det var dags för nyår. Månaden blev den tredje mildaste december de senaste 30 åren, slagen endast av 1994 och 2000.

Antal observerade exemplar

i Uppland
före 1970

i Uppland
1970-2003

i Uppland, utom
Stockholmsdelen
2004

Svarträddad islom* *Gavia immer* [1, 21, 1]
Vid Grisslehamn sågs ett ex. (trol. subad.)
12-16/12. Upptäcktsdagen fanns, lustigt nog, även
en vitträddad islom på lokalen!...

Observationer 2004

Knölsvan *Cygnus olor*

Stora ansamlingar rapporteras som vanligt från Ledsjär/Karlholmsviken under året; i april som mest 100 ex. den 20 (Mats Edholm), juni 120 ex. den 13 (Keith Bennett), juli 115 ex. den 2 (Ulrik Lötberg), september 100 ex. den 11 och 25 (Keith Bennett), oktober 150 ex. den 30 (Ingrid Åkerberg m.fl.) samt november 185 ex. den 11 (Mats Edholm). I övrigt rapporteras hela 350 rug-gande ex. från Lövsstabukten 8/8 (Lars Gustavsson m.fl.) samt 100 ex. Hosjön 3/11 (Tomas Kjelsson). Häckningar skall normalt inte rapporteras, men följande inventeringar är värda att nämna: 26 par Björns skärgård och 22 par Tämnnaren (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson). I Tämnnaren fortsätter den negativa trenden, flera av paren fick inte ut några ungar.

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Första vårfyndet var en ad. rastande Vendelsjön 16/3 (Anders Arnell) och följdes snart av fler: som mest 2 ad. Fjärdhundraslätten, Simtuna 17-20/3 (Kalle Källebrink m.fl.) och sannolikt samma 2 ad. Revelstasjön, Altuna 20/3 (Kalle Källebrink), Vappeby, Torstuna 21/3 (Annika Rastén m.fl.), Landsberga 22/3 (Kermit Illerbrand) och, i sällskap med ytterligare 2 ad., Ryda kungsgård 23/3 (Martin Amcoff m.fl.); 1 ad. Löt, Tärna 19-20/3 och Högsberga, Altuna 23/3 (Kalle Källebrink m.fl.) kan möjligen också vara någon av föregå-

ende; 1 ad. Husby, Lena 18/3 (Petter Haldén m.fl.); 1 ad. S Foghammar, Alunda 18/3 (Keith Bennett); vid Hjälsstaviken som mest 6 ad. 19-28/3 (Stig Holmstedt m.fl.), 4 ad. 29/3-2/4 (Ruben Sven Eric Swanvist m.fl.) och 3 ex. 8/4 (Ingemar Johansson); 1 ad. Maln, Västland 20/3 (Keith Bennett); 1 ad. Säva, Gryta 21/3 (Gunnar Ehrenroth m.fl.) och sannolikt samma ex. vid Ubby, Dalby 22-23/3 (Ulf Karlsson m.fl.), Nåtuna/Läby träsk, Vänge 25-27/3 (Yngve Hareland m.fl.), Dalbyviken 26/3 (Ulf Karlsson) samt Ekeby sjö, Vänge 31/3 (Yngve Hareland); vid Staby, Giresta 2 ad. 25/3 (Gigi Sahlstrand) och 1 ad. 27/3 (Thomas Johansson); 2 ad. Sörbäck, Norrby 25/3 (Kalle Källebrink); 2 ad. SO Långtora kyrka 27/3 (Thomas Johansson); 3 ad. Väskinge, Ekeby 27/3 (Keith Bennett); 1 ad. Ledsjär/Karlholmsviken 3-8/4 (Eva Johansson m.fl.) samt hela 12 ex. N Hjulstabron, Enköpings-Näs 4/4 (Jalle Hiltunen m.fl.).

Även sträckande exemplar sågs: vid Fågelsundet 1 ex. mot NO 30/3 och 2 ex. mot NO 3/4 (Lennart Söderlund); 1 ex. mot NO Örskär 9/4 (Mats Waern); 1 ad. mot Ö Rönnskärs udde 9/4 (Bill Douhan) samt vid Tämnnaren 2 ad. mot V 10/4 (Thomas Pless) och 1 ex. mot NO 17/4 (Tommy Eriksson). Troligen observerades ett 40-tal ex. under våren. Arten har noterats på rekordmånga lokaler och antalet individer är också rekord. Så många som tolv ex. på en lokal har inte setts sedan 1994.

Hösten gav, som vanligt, betydligt färre observationer: En ad. mot V Skatudden 3/10 (Peter Schmidt, Erik Landgren), 5 ad. mot SV Lövs-taslätten, Danmark 5/10 (Ragnar Hall) samt 1 ad. Kärven 2-13/11 (Tomas Kjelsson m.fl.).

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Under jan.-feb. registrerades smärre antal på många lokaler, flertalet belägna vid kusten, men många fynd finns också från inlandet. Som mest (mer än 10 ex.) inräknades 16 ex. Ulva kvarn, Bälinge 13/1 (Per Johan Ulfendahl), 14 ex. Simp-näsklubb, Björkö-Arholma 24/1 (Tomas Kjelsson) samt 11 ex. Storvreta, Ärentuna 16/2 (Martin Amcoff).

Vårsträcket kom igång i mitten av mars och under en månad framöver noterades stora ansamlingar (minst 100 ex.), mer eller mindre långvarigt: Hjälsstaviken 18-28/3, som mest 270 ex. 19/3 (Pekka Westin m.fl.); Ledsjärsområdet 19/3-6/4, som mest 470 ex. 3/4 (Joakim Djerf m.fl.); Sörbäck, Norrby 19-25/3, som mest 355 ex.

25/3 (Kalle Källebrink); Fyrisån, Storstveta-Lena 19/3-8/4, som mest 305 ex. 8/4 (Curt Johnsson m.fl.); Ubby-Hammar, Dalby 22-26/3, som mest 175 ex. 22/3 (Ulf Karlsson m.fl.); S Foghammar, Alunda 23-28/3, som mest 150 ex. 27/3 (Brita Tibell m.fl.) samt vid Maln, Västland 28/3-4/4, som mest 235 ex. 31/3 (Eva Johansson m.fl.). Ansamlingar av troligen mer tillfällig karaktär var 115 ex. Fullerö, Gamla Uppsala 17/3 (Martin Amcoff), 110 ex. Löt, Tärna 20/3 (Ingrid Åkerberg m.fl.), 130 ex. Vappeby, Torstuna 21/3 (Martin Sandqvist m.fl.), 130 ex. Gölja, Simtuna 22/3 (Kalle Källebrink), 121 ex. Hederviken, Närtuna 22/3 (Anders Eriksson), 305 ex. Högsberga, Altuna 23/3 (Kalle Källebrink), som mest 110 ex. Nästuna, Vänge 25-26/3 (Yngve Hareland m.fl.), 140 ex. Revelstasjön, Altuna 26/3 (Ruben Sven Eric Swanqwist m.fl.), 120 ex. Vida gård, Harbo 28/3, 100 ex. Bjurvalla, Östervåla 28/3, 250 ex. Torp, Tärnsjö 28/3 (Lars Gustavsson m.fl.) samt 140 ex. Vansjön, Heby 12/4 (Magnus Klingse). Samtliga höga sträcksummor är rapporterade från Fågelsundet, alla mot NO: 347 ex. 29/3, 214 ex. 30/3 samt 147 ex. 3/4 (Lennart Söderlund). Häckningar har rapporterats från 33 lokaler, därav sex tidigare ej kända: Storfjärden (Hållnäs), Tarm-lången (Järlåsa/Vittinge), Hånsta viltvatten (Lena), Skälsjön (Film), Mickelstorp viltvatten (Simtuna) samt Fågeln i Björns skärgård. Mest intressant är häckningen på Fågeln (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson), vilken är den första kända från denna miljö. Det skall bli intressant att se om denna kommer att följas av fler på andra kustlokaler. I nuläget är dryga hundratalet häckningslokaler kända i rapportområdet genom åren.

Stora ansamlingar under hösten: Stamsjön 21/10-17/11, som mest 175 ex. (Brita Tibell m.fl.); Vendelsjön 29/10-14/11, som mest 200 ex. 3 (Mats Wilhelm) och 7/11 (Ragnar Hall); Kärven 31/10-14/11, som mest 160 ex. 3-7/11 (Brita Tibell m.fl.). Under december gjordes många iakttagelser vid kusten och i inlandet. Flertalet rapporter avser max. 10 ex., som mest noterades 48 ex. mot SV Norr-Råda, Söderby-Karl den 7 (Lennart Larsson).

Sädgås *Anser fabalis*

Vårens första rapporterades 13/3 då 18 ex. hade anlänt till Hjälstaviken (Claes Cronlund m.fl.). Under den därpå följande veckan vräkte sädgäss in och snart var antalet på de främsta rastlokalerna över 8 000 ex. (se Tabell 1). Toppen nåddes kring månadsskiftet mars-april med över 10 000 ex. på

dessa lokaler samt ytterligare kanske ett tusental på andra, mer tillfälliga, platser.

Stora ansamlingar under längre tid än några få dagar: Hjälstaviken 16/3-29/4, som mest 1 000 ex. 18/3 (Thomas Johansson m.fl.); Landsberga 16/3-13/4, som mest 2 000 ex. 31/3 (Martin Tjernberg m.fl.); Stamsjön med omgivning 16/3-24/4, som mest 2 300 ex. 27/3-11/4 (Mats Edholm m.fl.); Fjärdhundraslätten med omgivning 15/3-5/4, som mest 1 100 ex. 18/3 (Kalle Källebrink m.fl.); Revelstasjön 21/3-3/4, som mest 1 050 ex. 23/3 (Kalle Källebrink m.fl.); Vendelsjön 16/3-24/4, som mest 1 200 ex. 28/3 (Thomas Pless m.fl.); Hederviken 16-28/3, som mest 400 ex. 22/3 (Anders Eriksson m.fl.); Ledskärsområdet 19/3-25/4, som mest 1 200 ex. 27/3 (Thomas Pless m.fl.); Lena-Storstveta 19/3-15/4, som mest 1 100 ex. 2/4 (Mats Wilhelm m.fl.); Vikstaby 20/3-7/4, som mest 625 ex. 21/3 (Helge Röttorp m.fl.); Giresta 27/3-10/4, som mest 750 ex. 6/4 (Pekka Westin m.fl.); Tämnarområdet 28/3-17/4, som mest 1 240 ex. 28/3 (Ulrik Lötberg m.fl.) samt Götby, Tegelsmora 24/3-4/4, som mest 600 ex. 3/4 (Zackarias Svensson m.fl.).

Under första veckan av april fanns fortfarande nära tiotusen sädgäss kvar, men kring 6-11/4 sträckte flertalet vidare mot NO. Från dessa dagar rapporteras flera tresiffriga sträcksummor; som mest hela 450 ex. Örskär 9/4 (Mats Waern) samt 230 ex. Skatudden samma dag (Mats Edholm). I början av maj fanns smärre flockar eller enstaka individer kvar på några lokaler. De sista var 1-2 ex. Hjälstaviken fram till 15/5 (Hans Norelius m.fl.) samt 1 ex. Kärven 18/5 (Tomas Kjellsson).

Upptäddandet denna vår följde i stort samma mönster som den närmast föregående. I ett lite längre perspektiv kan man dock säga att de största ansamlingarna tenderar att bli allt mindre och mer kortvariga samt att gässen också tycks bli allt mer spridda på fler lokaler.

Höstens första rapporteras från Hjälstaviken 18/8 (Pekka Westin). Som vanligt anlände efterhand allt fler hit och antalet ökade snabbt. Följande "mil-stolpar" kan nämnas: 500 ex. 29/8, 700 ex. 5/9, 3 500 ex. 8/9, 5 365 ex. 15/9, 7 105 ex. 23/9 och toppnoteringen 7 115 ex. 29/9 (Pekka Westin m.fl.). Stora ansamlingar fanns kvar långt in i oktober och 6 000 ex. var kvar den 17 (Tom Sandström). Den 23/10 inräknades 4 000 ex., därpå rapporteras som mest 2 900 ex. ända fram t.o.m. 16/11 (Pekka Westin m.fl.). Även denna höst rapporteras rastande sädgäss från Vendelsjön där det, åtminstone tidvis, fanns relativt stora antal under perioden 18/9-7/11.

Tabell 1. Antalet rastande sädgäss *Anser fabalis* på de viktigaste rastplatserna i Upplands rapportområde våren 2004.

	15-21/3	22-28/3	29/3-4/4	5-11/4	12-18/4	19-25/4
Hjälstaviken	1000	420	800	265	500	525
Landsberga	1100	1500	2000	1800	920	?
Stamsjön	1200	2300	1450	1500	100	200
Fjärdhundraslätten	1100	590	200	250	?	?
Revelstasjön	1000	1050	580	?	?	?
Vendelsjön	1100	1200	750	600	100	170
Hederviken	300	400	?	?	?	?
Ledskärsområdet	500	1200	800	370	400	245
Lena-Storstveta	435	500	1100	800	400	?
Vikstaby, Viksta	625	?	400	150	?	?
Giresta	?	300	400	750	?	?
Tämnaren	?	1240	700	700	100	?
Tegelsmora	?	230	600	?	?	?
Summa	8360	10930	9780	7185	2520	1140

Som mest räknades här 650 ex. 17/10 (Anssi Laurila) och 1 000 ex. 24/10 (Thomas Pless m.fl.). Tillfälligt rastade även så många som 600 ex. på Tierpslätten 6/10 (Ulrik Lötberg m.fl.). I mitten av november anlände kylan och med den försvann sädgässen snabbt. Årets sista rapport berättar om 21 ex. mot S Gottsunda, Uppsala 20/11 (John Sångberg).

Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*

Också från denna vår har det inkommit rapporter om sädgäss som anges ha uppvisat karaktärer tillhörande rasen *rossicus*: Två ex. N Viksta kyrka 21/3 (Helge Röttorp), 12 ex. Gurresta, Vassunda 23/3 (Hans Georg Wallentinus), 2 ad. Landsberga, Biskopskulla 3/4 (Anders Lindström, Magnus Carler) samt vid Hjälstaviken 1 ex. 30/4-3/5 (Ingvar Torsson m.fl.) och som mest 2 ex. 4-15/5 (Ragnar Hall m.fl.).

Från hösten finns följande fynd: Ett ex. Ledskär 19/9 (Oskar och Tommy Löfgren), 3 ex. Lilla Berg, Biskopskulla 24/10 (Tom Sandström) samt från Hjälstaviken som mest 3 ex. 9-24/10 (Rolf Nordin m.fl.) och som mest 10 ex. 29-30/10 (Göran Frisk m.fl.).

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchos*

Vårens första observerades på Fjärdhundraslätten och vid Landsberga 16/3 och därefter registrerades arten på ett flertal lokaler fram t.o.m. 25/5. Upptäddande enligt följande: på Fjärdhundraslätten som

mest 5 ex. 16-26/3 (Kalle Källebrink m.fl.) och 17 ex. 5/4 (Tommy & Anders Eriksson); vid Landsberga/Ryda som mest 11 ex. 16/3-8/4 (Owe Rosengren m.fl.); vid Vendelsjön som mest 6 ex. 18/3-11/4 (Thomas Pless m.fl.) och 1 ex. 24/4 (Thomas Pless); vid Hjälstaviken som mest 3 ex. 18-21/3 (Thomas Johansson m.fl.), 5 ex. 28/3 (Tommy Magnusson m.fl.) och som mest 14 ex. 12/4-8/5 (Tom Sandström m.fl.), 2 ex. 9/5 (Bo Hellberg m.fl.) samt 1 ex. 10-15/5 (Paolo Sangregorio); vid Revelstasjön med omgivning som mest 6 ex. 20/3-3/4 (Kalle Källebrink m.fl.); vid Stamsjön med omgivning som mest 5 ex. 20/3-11/4 (Mats Edholm m.fl.); i Ledskärsområdet som mest 2 ex. 20/3-18/4 Thomas Pless m.fl.) och 1 ex. 4-25/5 (Börje Pettersson m.fl.); vid Viksta som mest 10 ex. 20/3-6/4 (Curt Johnsson m.fl.); 1 ex. Nästuna, Vänge 26-27/3 (Yngve Hareland m.fl.); 1 ex. Solvallahmossen, Faringe 27/3 (Tomas Kjellsson); 2 ex. Viby, Harbo 28/3 (Pekka Westin) och 1 ex. 15/4 (Ulrik Lötberg); 6 ex. Bjurvalla, Östervåla 28/3 (Ulrik Lötberg m.fl.); 3 ex. Vida, Harbo 30/3 (Thomas Pless); som mest 2 ex. Tegelsmora 4-9/4 (Zackarias Svensson m.fl.); som mest 3 ex. Giresta 6-8/4 (Pekka Westin m.fl.); 9 ex. länsgränsen NO Tämnaren 8/4 (Ulrik Lötberg m.fl.); som mest 16 ex. Lena 8-10/4 (Curt Johnsson m.fl.) samt vid Hosjön 2 ex. 8-11/4 (Anders E.O. Eriksson m.fl.) och 1 ex. 1/5 (Håkan Andersson m.fl.). Utöver dessa rastande individer också några

sträckobservationer; 1 ex. mot N Örskär 10/4 (Martin Irestedt), 1 ex. mot NO Fågelsundet 24/4 (Lennart Söderlund) och 2 ex. mot N Karlholmsviken 24/4 (Martin Tjernberg).

Som vanligt är det svårt att uppskatta hur många spetsbergsgäss som setts under våren. Dels vet vi inte i vilken utsträckning samma individer rör sig mellan olika rastplatser och dels ej heller i vilken omfattning redan observerade exemplar sträcker vidare och ersätts av nyanlända. Om vi ändå försöker göra en uppskattning stannar den i storleksordningen 100-110 exemplar, vilket är nytt rekord.

Den 12/9 noterades höstens första vid Hjälstaviken (Thomas Pless), början på ett två månader långt uppträdande här. Under september sågs som mest 5 ex. den 26 (Erik Landgren m.fl.), men redan 2/10 inräknades hela 30 ex. (Håkan Delin m.fl.). Därefter noterades som mest 21 ex. fram till 23/10, då antalet rastande plötsligt var 39 ex. (Martin Tjernberg). Därefter fanns många fram till mitten av november och toppnoteringen blev hela 55 ex. 11/11 (Pekka Westin). Två dagar senare fanns fortfarande 38 ex. kvar (Annika Rastén m.fl.), men detta blev också den sista rapporten. Rapporter från ytterligare några lokaler; 3 ex. mot SV Väsby, Stavby 23/9 (Mats Edholm); vid Vendelsjön 1 ex. 24/9 (Fredrik Litsgård), 4 ex. 24/10 och 1 ex. 6/11 (Thomas Pless); i Ledskärsområdet 4 ex. 27-28/9 (Martin Alexandersson m.fl.) och 1 ex. 7/10 (Nils-Erik Ewers) samt 1 ex. mot S Skatudden 3/10 (Keith Bennett) och 4 ad. Övre Föret 13/10 (Åke Berg).

Bläsgås *Anser albifrons*

Vårens första bläsgäss anlände ungefär samtidigt som andra Anser-gäss, d.v.s. kring mitten av mars, och arten rapporteras sedan fram till åtminstone mitten av april på flertalet lokaler med rastande gäss. Vanligtvis rörde det sig om enstaka individer eller några få ex., men i några fall registrerades två-

siffriga antal; vid Vendelsjön 11 ex. 28/3 (Thomas & Kenneth Pless) och 18 ex. 3/4 (Thomas Pless) samt 10 ex. Viksta 21/3 (Thomas Thierfelder) och lika många Hjälstaviken 22/3 (Kermith Illerbrand). Även i maj fanns några eftersläntrare kvar; som mest 2 ex. Hjälstaviken fram t.o.m. 2/6 (Johan Månsson m.fl.) och 1 ex. Ledskär t.o.m. 26/5 (Eva Johansson m.fl.).

Sommarfynd är ovanliga, men ett ex. rapporterades åter från Ledskär 19/7-30/9 (Eva Johansson m.fl.) troligen gällande samma fågel. Bortsett från ovanstående ex. rapporteras arten ej från andra lokaler förrän 4/9 då två ad. hade anlänt till Hjälstaviken (Filippa Ek m.fl.) och detta får väl anses som inledningen på höstsäsongen. Vid Hjälstaviken fanns sedan arten under hela september-oktober, i september som mest 4 ex. den 11 och i oktober som mest 20 ex. den 23 (Tom Sandström). Under oktober rastade arten i smärre antal, mer eller mindre tillfälligt, även på andra lokaler; som mest 22 ex. Lilla Berg, Biskopskulla 24/10 (Ulf Karlsson m.fl.) och 10 ex. Kärven 31/10-11/11 (Tomas Kjelsson m.fl.). Ett fåtal fynd av sträckande individer har också rapporterats; 2 ex. mot SV Dragmansbo, Altuna 3/10 (Kalle Källebrink) samt från Arholma 4 ex. 3/10 och 9 ex. mot S 4/10 (Zackarias Svensson). Höstens sista noterades vid tre lokaler 13/11, men sedan finns även ett rent vinterfynd nämligen 1 ex. Vappa, Tillinge 25-26/12 (Martin Tjernberg m.fl.).

Bläsgås *Anser albifrons*

© Peter Schmidt

Fjällgås *Anser erythropus*

Våren började med fyra ströfynd; Två sträckande ex. Vendelsjön 18/3 (Ingemar Johansson), 1 ex. Ryda Kungsgård, Nysätra 22/3 (Ingrid Stenström), 1 ad. Vendelsjön 2/4 (Raoul Wexius) och 1 ex. Ledskär 16/4 (Joakim Djerf). Därefter rapporteras många från Hjälstaviken: 1 ad. (märkt V ben = grön över vit, H ben = blå över metall. Nr 359) 21-23/4 (Tom Sandström m.fl.), 3 ad. (omärkt par + märkt V=blå-svart, H=svart-metall) 3-5/5 (Hans Terelius m.fl.), 3 ad. par + 1 ad. (alla omärkta!) 6-9/5 (Martin Tjernberg m.fl.), 8 ad. (minst 5 omärkta) 11-13/5 (Pekka Westin m.fl.), 2 par (3 omärkta + 1 märkt V=grön-grön, H=blå-svart. Nr 553) 14-15/5 (Daniel Pettersson m.fl.), 1 par 16/5 – sträcker mot N kl. 22.00 (Pekka Westin m.fl.), 2 ad. 20/5 (Ingemar Johansson) samt 1 ad. (märkt) 30/5-1/6 (Olof Jansson m.fl.). Totalt minst 17 ex. vid Hjälstaviken och ytterligare 5 ex. på andra lokaler ger 22 ex. under våren.

Den 22/8, en dag senare än 2003, rapporteras den första för hösten, 1 ad. (Nr 844, hane märkt 1997), från Hjälstaviken (Martin Tjernberg m.fl.) och här fanns sedan rastande fjällgäss i mer än två månader: 10 ad. (844 och nyanländ flock innehållande 8 omärkta+081 (född 1995) 24/8 (Tommy Eriksson m.fl.), 11 ad. (tidigare ex. + 1 ad. i par med en vitkindad, tillsammans i sällskap med 3 hybridungar) 25-28/8 (Torun Zachrisson m.fl.), 12 ex. 29/8 (Åke Berg m.fl.), som mest 11 ex. 31/8-4/9 (Kalle Källebrink m.fl.) då, d.v.s. den 4, nio-flocken (081+8 omärkta) troligen sträckte vidare; 2 ad. 5/9 (Peter Schmidt m.fl.), 5 ad. 7/9 (Johan Nilsson), 13 ex. 9/9 (Pekka Westin m.fl.), 15 ad. 11/9 (Jörgen Lindberg m.fl.) samt 19 ad. 12/9. Flertalet av dessa 19 var märkta (dock minst 4 omärkta), säkert avlästa blev 990 (hona kläckt 1998), 844 (hane kläckt 1997), 435 (hona kläckt senast 1997), 955, 993 samt 981 (Martin Tjernberg m.fl.).

Antalet rastande vid Hjälstaviken fortsatte sedan att öka: 21 ex. 19/9 (Karl-Gustav Sjölund m.fl.), 24 ex. 21/9 samt 31 ad. (Pekka Westin) och 6 1K 25/9 (Erik Landgren m.fl.). Flertalet (alla?) var kvar månaden ut, men 1/10 räknades hela 44 ex., därav 22 ad. och 2 1K (Anders Eriksson m.fl.), och toppnoteringen, 46 ex., registrerades 8/10 (Fredrik Litsgård m.fl.). Därefter minskade antalet rastande efterhand och efter 16 ex. 10/10 (Annika Rastén m.fl.) samt 10 ex. 23/10 (Tom Sandström), däribland Nr 844 – kvar sedan 22/8 – rapporteras till sist 2 ex. 26/10 (Tom Sandström).

Slutligen några ströobsar från andra lokaler: Ett ex. Kärven 18/9 (Tomas Kjelsson m.fl.), 1 ex. Ledskär 23/9 (Oskar Löfgren), 1 ad. (953, 6K+ hane) Kalmarsand, Bålsta 30/9 (Tom Sandström), 1 ex. mot SV Björn 3/10 (Lennart Söderlund m.fl.), 7 ad. Enköping 3/10 (Mats Axbrink m.fl.) samt 3 ad. + 1 juv. Grillbyslätten 23/10 (Gunnar Ehrenroth). Om vi räknar försiktigt och antar att minst 55 individer rastade vid Hjälstaviken samt att några av de som rapporterats från andra lokaler ej varit där ger det totalt rekordmängden cirka 65 fjällgäss under hösten.

Grågås *Anser anser*

Årets första var ett vilsekommet ex. vid Hjälstaviken redan 21/2 (Annika Rastén m.fl.), men först i början av mars började vårens riktiga budbärare anlända. Inledningsvis gick det trögt och först 13/3 rapporteras tresiffriga antal; 185 ex. Hjälstaviken (Bo Hallman m.fl.). När väl proppen gått ur anlände mängder av grågäss under de därpå följande dagarna, redan 19/3 inräknades 1 025 ex. vid Hjälstaviken och toppen nåddes 2/4 med hela 1 550 ex. (Pekka Westin). Därefter sträckte många vidare och mot slutet av månaden fanns, utöver det häckande beståndet, kanske ett par hundra icke-häckande fåglar kvar.

Större ansamlingar (minst 100 ex.) under längre tid noterades också på några andra lokaler; Vendelsjön 16/3-6/4, som mest 400 ex. 18/3 (Thomas Pless); Ledskärsområdet 19/3-3/4, som mest 1 000 ex. 27/3 (Thomas Pless) och vid/kring Tämnamaren 28/3-21/4, som mest ca 400 ex. vid flera tillfällen (Ulrik Lötberg m.fl.).

Årets första pull. sågs vid Hjälstaviken 2/5 (Tom Sandström) och totalt bedömdes minst 80 par häcka (Pekka Westin). Häckningar på andra inlandslokaler (antal par inom parentes): Tämnamaren (42 säkra häckningar, bedömt antal i hela sjön minst 150), Vendelsjön (minst 2), Kärven (minst 6), Skedviken (3), Kundbysjön (1), Björkarn (1), Brosjön (1), Dalkarlskärret (1) och Sissammarsviken (2). Mörkertalet är dock, som vanligt, stort vad gäller häckande grågäss i inlandet. I skärgården är grågäsen numera en relativt vanlig häckfågel. I Björns skärgård gav en inventering 43 häckande par bara här (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson).

Ansamlingar av icke-häckare fanns som vanligt vid de större slättsjöarna under maj-juni. Även detta år anlände flockar av denna kategori till i första hand Hjälstaviken, där under andra halvan av juni plötsligt fanns som mest 2 700 ex. 22/6 (Pekka Westin). Dessa följde tidigare noterat

Tabell 2. Högsta antalet rastande grågäss vid de främsta höstlokalerna juli-oktober 2004.

	Hjälsta	Ledskär/ Karlholm	Hargs- viken	Tämnaren	Vendel- sjön	Sked- viken	Övriga	Summa
1-10/7	200	500	?	?	?	170	?	870
11-20/7	500	750	?	?	?	?	200	1450
21-31/7	925	350	400	800	100	?	230	2805
1-10/8	4335	610	200	?	560	?	129	5834
11-20/8	7200	500	350	?	500	375	239	9164
21-31/8	7000	500	?	1000	?	?	719	9219
1-10/9	9955	1050	?	?	?	?	?	11005
11-20/9	8475	?	?	10900	?	1050	714	21139
21-30/9	8000	1500	?	5000	400	?	663	15563
1-10/10	5000	400	?	?	?	?	150	5550
11-20/10	1000	?	?	?	800	?	?	1800
21-31/10	1000	160	?	8000	2000	650	250	12060

mönster på så sätt att besöket även denna gång blev kortvarigt och flertalet hade lämnat lokalen redan i slutet av månaden.

Fr.o.m. juli och framöver rapporteras om stora ansamlingar på i första hand redan tidigare kända uppsamlingslokaler (se tabell 2). Uppträdandet denna höst var i stora drag detsamma som närmast föregående, både i antal på respektive lokal och under höstens gång. Det blev dock inget nytt rekord vid Hjälstaviken, men 9 955 ex. (räknade av – vem annars? – Pekka Westin) 8/9 var inte långt ifrån (10 000 ex. 2003). Även denna höst hade Tämnaren en högre bästanotering, hela 10 900 ex. 11/9 (Ulrik Lötberg m.fl.), trots, som vanligt, bristfälligt kontrollerad. Detta är det högsta antal som hittills har noterats, inte bara vid Tämnaren utan på en lokal i rapportområdet. Rekord blev det också om vi ser till det totala antalet grågäss som samtidigt uppehöll sig i rapportområdet. Kring 10/9 bör rimligtvis ha funnits minst 22 000 ex. här, vilket får anses vara en hyfsad summa! Tabell 2 indikerar att mängder av grågäss tycks ha avlägsnat sig redan i början av oktober, men den låga totalsumman för början och mitten av denna månad beror till stor del på att det sannolikt fanns många oräknade grågäss inte bara vid Tämnaren utan troligen också vid Hjälstaviken (Pekka W. var på Öland...). I månadsskiftet oktober-november hade flertalet dock lämnat Uppland, men fortfarande fanns upp till 300 ex. kvar vid Kärven en dryg vecka in i november (Tomas Kjelsson m.fl.), men sedan tog det snabbt slut i samband med ett kalluftsinsbrott. Årets sista rapporterade grågäs var ett ex. på Fjärdhundraslätten 16/11 (Pekka Westin).

[Strippgås *Anser indicus*]

Endast höstfynd: Två ad. Sjö, Holm 9/9 och sannolikt samma ex. vid Hjälstaviken 9-30/9 (Pekka Westin m.fl.). Tillfälligt sågs dock 3 ex. på den senare lokalen 12 och 21/9 (Svenne Schultzberg m.fl.). Två ex. (samma som ovan?) registrerades avslutningsvis vid Enköping 3/10 (Mats Axbrink m.fl.).

[Snögås *Anser caerulescens*]

Två fynd under året, vardera ett från våren respektive hösten: Två ex. Sund, Österlövsta 15/3 (Rrk Upl) och 1 ex. (mörk fas) Kärven 24/10 (Tomas Kjelsson).

Kanadagås *Branta canadensis*

Vinterfynd är inte vanliga och inskränker sig under årets två första månader till ett ex. Edeby, Danmark 15-16/1 (Emil Andersson m.fl.). Det dröjde till 13/3 innan vårens första sågs vid Hjälstaviken (Pekka Westin).

Stora ansamlingar (minst 100 ex.) under våren var som föregående år få och noterades endast vid Hjälstaviken 21/3-18/4, som mest 200 ex. 21/3 (Urban Emanuelsson) samt 150 ex. Hamra, Österåla 8/4 (Ulrik Lötberg).

Häckningar omnämns vanligtvis inte här, men en lite udda observation är de sex ad. som sågs tillsammans med 70(!) pull. i Hjälstaviken 30/5 (Martin Tjernberg).

Från slutet av juli och framöver genom hösten rapporteras åter stora ansamlingar (minst 100 ex.), men nu från fler lokaler och ofta avsevärt större

än under våren. På följande fanns stora antal under längre tid: vid Ledskär 24/7-7/10, som mest 300 ex. 13/8 (Björn Lundgren) och 7/10 (Nils-Erik Ewers); Hjälstaviken 18/8-26/9, som mest 300 ex. 29/8 (Ingemar Johansson); Lövstaslättan – Övre Föret 26/8-14/11, som mest 800 ex. 12/10 (Keith Bennett); Vendelsjön 2/9-7/11, som mest 400 ex. 23/9 (Mats Wilhelm) och Kalmarsand, Bålsta 6/9-10/10, som mest 1 275 ex. 17/9 (Pekka Westin). Från Tämnaren finns bara ett par rapporter, men hela 1 810 ex. 11/9 (Ulrik Lötberg m.fl.) indikerar att det även här kan ha funnits många kanadagäss under en längre tid. Samma dag noterades för övrigt även 600 ex. på Tierpsslättan (Ulrik Lötberg m.fl.). Under senhösten fanns relativt stora ansamlingar på ytterligare några lokaler: vid Stamsjön 21/10-17/11, som mest 475 ex. 31/10-17/11 (Mats Edholm m.fl.); Fjärdhundraslätten 1-16/11, som mest 700 ex. 16/11 (Pekka Westin) samt Kärven 2-11/11, som mest 175 ex. 3-7/11 (Brita Tibell m.fl.).

Under december gjordes några vinterfynd kring Uppsala och sista rapporten för året berättar om 2 ex. vid Gottsunda den 25 (Thomas Johansson).

Avslutningsvis kan nämnas att vid Övre Föret sågs en liten kanadagås 10-12/10 (Johan Södercrantz m.fl.), som även i övrigt avvek från andra närvarande av samma art genom att ha kort hals och dito näbb samt varmt brunt bröst och genomgående brunbeige undersida (rasen *occidentalis*).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Årets första vårfynd rapporteras från Hjälstaviken redan 6/3 (Åsa Steinholtz m.fl.). Därefter noterades arten i vanligtvis små antal på många lokaler. Som mest inräknades 30 ex. Hjälstaviken 22-23/4 (Mikael Malmaeus m.fl.). Endast två häckningar har rapporterats – minst ett par Rotholmaviken, Häverö (Lars Olsson, Anders Kling) och ett par Skatudden (Keith Bennett, Mats Edholm) vilket är endast en liten del av det häckande beståndet i skärgården och längs kusten.

Redan från mitten av augusti ökade antalet rastande vid Hjälstaviken snabbt och de flesta höstfynden kom sedan härifrån. Tresiffriga antal rapporteras 18/8-23/10 och fler än 1 000 ex. 11/9-10/10, som mest räknades 1 400 ex. 11/9 (Martin Tjernberg) och 1 250 ex. 6/10 (Pekka Westin m.fl.). Den 23/10 fanns fortfarande 650 ex. kvar (Tom Sandström), men 30/10 återstod bara 2 ex. (Annika Rastén m.fl.). Högstanoteringen är

ännu nytt rekord. Smärre antal rapporteras från många andra lokaler, men vid Kalmarsand fanns även denna höst stora antal åtminstone 17/8-30/9, som mest 720 ex. 3/9 (Sören Lindén). Fynd av sträckande fåglar vid kusten utgöres av endast 120 ex. mot SO Svarthamn, Skutskär 5/9 (Kenneth Pless) samt 7 ex. mot S Arholma 3/10 och 37 ex. mot S 4/10 (Zackarias Svensson).

Prutgås *Branta bernicla*

Inga vårfynd, men väl ett sommarfynd vilket är ovanligt: Ett ex. Örskär 26/6 (Bengt Blom). Hösten inleddes med 14 ex. mot SV Svarthamn 16/9 (Keith Bennett) och från samma datum t.o.m. 28/9 rastade 1 ex. vid Ledskär (Yngve Meijer m.fl.). Fynden därefter var få och rapporter om sträckande fåglar längs kusten begränsas till: ett ex. mot V Fågelsundet 25/9 (Keith Bennett) och 3/10 (Ingrid Åkerberg m.fl.); vid Arholma 12 ex. 26/9, 100 ex. 28/9, 1 ex. 1/10, 107 ex. 2/10, 87 ex. 4/10, 4 ex. 5/10, 1 ex. 6/10 och 38 ex. 9/10, samtliga mot S (Zackarias Svensson); vid Svenska Högarne 80 ex. mot S 27/9 (Bill Douhan, Tommy Eriksson), 1 ex. mot S 13/10 och 1 ex. rastande 14/10 (Magnus Bladlund); vid Skatudden 82 ex. mot S 2/10 (Gunnar Ehrenroth m.fl.), 25 ex. mot S-SV 3/10 (Keith Bennett m.fl.) och 1 ex. mot N 15/10 (Mats Edholm); 1 ex. mot S Flutuskär, Gräsö 2/10 (Ragnar Hall m.fl.); vid Rönnskärs udde 21 ex. mot SO 2/10 (Anders Eriksson), 22 ex. mot S 3/10 (Bo Granberg), 1 ex. mot S 6/10 (Jan Andersson) och 12 ex. mot S 9/10 (Tomas Kjelsson m.fl.); 17 ex. mot S Arslåjan, Björkö-Arholma 2/10 (Peter Carlsson), 1 ex. Billudden, Skutskär 4/10 (Oskar Löfgren), 1 ex. rastade Ledskär 7/10 (Nils-Erik Ewers m.fl.) samt 3 ex. mot Ö Svarthamn 10/10 (Keith Bennett). Avslutningsvis årets enda prutgås från inlandet; ett ex. Hjälstaviken 23/10 (Mats Briesgård) och sannolikt samma ex. Härvesta, Fröslunda 24/10 (Martin Tjernberg m.fl.).

Hybridgäss

Enstaka hybrider grågås x kanadagås har rapporterats från Hjälstaviken 23/5 (Micke Nederman m.fl.) och Lårstaviken 25/9 (Thomas Johansson). Från Hjälstaviken rapporteras under hösten hybrider mellan fjällgås och vitkindad gås: Tre 1K tillsammans med föräldrar 25-29/8 (Martin Tjernberg m.fl.), 1 ad. 2-5/9 (Tom Sandström, Ingemar Johansson), 3 ex. 14/9 (Tom Sandström), 1 1K tillsammans med 1 ad. fjällgås 25-26/9 (Erik Landgren m.fl.), 4 ex. 29/9 (Tom Sandström) samt

(samma) 4 ex. – 3+1 1K tillsammans med vardera 1 ad. fjällgås – 3/10 (Martin Tjernberg).

Gravand *Tadorna tadorna*

Ett förhållandevis gott resultat. I Björns skärgård häckade åtta par, och ytterligare något par fanns i Lövsstabukten (Ulrik Lötberg). Gravänder sågs regelbundet i Ledsjärsområdet med som mest 10 ex. mellan 8/4-25/10 och stationära par fanns även vid Biotestsjön, i Kallrigafjärden (möjligen två par), vid Kogrundet samt vid Svenska Högar. Övrigt: Hjälsstaviken besöktes av 7 ex. 11/5, 2 ex. 22/8 och 1 ex. 28/8-19/9. Utöver detta sågs arten i inlandet enligt följande: Ett ex. Störvreta 29/3 (Mari Wikström), 1 ex. Husbydamarna, Lena 21/4 (Martin Amcoff, Stephen Manktelow), 1 ex. Övre Föret 23/4 (Gunnar Ehrenroth), 4 ex. Ekoln 29/4 (Martin Tjernberg, Thomas Johansson) samt 1 ex. Aspnäs, Tämnen 16/5 (Ulrik Lötberg).

Bläsand *Anas penelope*

Höga sträcksummor: 2 360 ex. mot S Skatudden 2/10 (Gunnar Ehrenroth, Bengt Säfström), 1 700 ex. mot S norra udden, Björkö-Arholma 2/10 (Zackarias Svensson), 1 180 ex. mot S Rönnskärs udde 3/10 (Bo Granberg) och ungefär lika många vid Skatudden samma dag (Erik Landgren, Mathias Svensson). På Björkö-Arholma passerade totalt 3 611 ex. mot S 5/9-16/10 (25 obs-dagar) (Zackarias Svensson m.fl.).

Snatterand *Anas strepera*

Under häckningstid noterades 136 par i lämplig häckningsbiotop. Tämnen inklusive Sörsjön står här helt i en klass för sig med cirka 110 par. Arten är där den vanligaste andfågeln efter gräsand! Totalt noterades arten under häckningstid på 14 lokaler, numera relativt normalt och beståndet i rapportområdet får antas uppgå till minst 150 par. Även fynden under sträcktid tenderar att öka. Det är inte längre en udda syn med snatteränder i en för arten lämplig biotop, som förefaller inte vara särskilt speciell. I princip förekommer arten i många typer av vatten även om vassrika insjöar verkar vara mest attraktivt.

Amerikansk kricka*

Anas carolinensis [0, 9, 1]

En hane rastade i blå bården nedanför Kokullen, Hjälsstaviken 5-6/5 (Sören Franceen* m.fl.). Fynden av arten, som det ju är frågan om numera,

tenderar att öka något i landet som helhet, och kanske får vi ett årligt uppträdande i Uppland framöver.

Stjärtand *Anas acuta*

Häckning: Ett par häckade i Björns skärgård (Ulrik Lötberg).

Höga sträcksummor: 300 str. Ledsjär 3/9 (Keith Bennett), 256 str. Arsläjan, Björkö-Arholma 4/9 (Yngve Hareland) samt 130 str. Sennebyhaken 3/9 (Jan Andersson).

Årta *Anas querquedula*

Ett klen resultat; på sju lokaler noterades årtan under häckningstid men bara på en kunde häckning konstateras. Totalt rapporterades 17 par under häckningstid, färre än tidigare år. Dock observerades ett större antal ensamma hanar där honan kan ha missats. Arten har en nedåtgående trend i Uppland, tillfälligt eller inte får framtiden utvisa. Fenologi: En återgång till mer normala fynddatum (årets första 8/4) efter några år med ovanligt tidiga vårfynd, vilket naturligtvis ytterst beror på hur våren framskrider.

Skedand *Anas clypeata*

Skedänder observerades under omständigheter som tyder på häckning på 13 lokaler. Antalet par beräknas till minst 69. Med detta som utgångspunkt kan beståndet uppskattas till minst 100 par. Största antalet noterades vid Vårhäll, Tämnen där 60 ex. rastade 11/9 (Ulrik Lötberg).

Vigg *Aythya fuligula*

Under januari t.o.m. mars fanns stora mängder runt Kapellskär. Flocken var svårräknad, men det rörde sig om minst 15 000 ex. Flocken rörde sig i området mellan Gräddö och Östernäs brygga och sällan låg alla 15 000 på precis samma ställe. Senare under året noterades 7 000 vigg i Hemsundet, Blidö 3/11 (Lennart Larsson). Övriga ansamlingar gällde betydligt färre.

På inlandslokaler observerades minst 17 par på elva lokaler under omständigheter som tyder på häckning. Totalt kunde två inlandshäckningar konstateras.

Bergand *Aythya marila*

Ett fantastiskt år för berganden i Uppland, åtminstone sett till ansamlingar vintertid. Under jan.-mars fanns stora mängder i den stora viggflocken runt

Kapellskär. Minst 150 ex. kunde räknas in vid ett par tillfällen. Detta slås emellertid av de 300 ex. som sågs i en stor viggflock vid Hemsundet, Blidö 3/11 (Lennart Larsson). Åtminstone delvis kan det röra sig om ungefär samma fåglar som kommit tillbaka för ytterligare en vinter i området, fågelvägen är inte särskilt lång upp till Kapellskär. Även utanför de sydöstra delarna av rapportområdet sågs betydligt fler bergänder än normalt. Framförallt gäller detta sträckande exemplar, en i det närmaste obefintlig syn de senaste åren. Naturligtvis kommer inte Uppland i närheten av sträcksummor längre söderut i landet, men flera dagssummor över 50 ex. är ju trevligt. Den högsta, 61 ex., noterades vid Svarthamn, Skutskär 30/10 (Mikael Malmaeus m.fl.).

Häckningstid: En hane Björns skärgård 1/6 (Ulrik Lötberg).

Ejder *Somateria mollissima*

Noterbart för året är den otroligt höga andel misslyckade häckningar som rapporterats. I Björns skärgård misslyckades nära nog samtliga och liknande observationer finns från andra delar av skärgården. Knappt en enda ejderkull kunde ses i skärgården utanför Kapellskär under sommaren. Orsaken är svår att veta, men det är inte så lite oroväckande eftersom det verkade gälla hela skärgården. Enligt uppgift lär samma förhållande råda i Östergötland.

Alförrädare *Polysticta stelleri* [?, >172, 3]

En ad. hane Kapellskär, Rådmansö 7/1-2/3 (*Peter Bergman, Bill Douhan, Karl-Olov Johansson m.fl.), 1 ad. hona Österängarna, Rådmansö 9-13/1 (Martin Tjernberg, Kalle Källebrink, Björn Wester m.fl.) samt 1 hane str. S Norra udden, Arholma 2/10 (Zackarias Svensson).

Ett normalt uppträdande. Noterbart är att hanen och honan i området runt Kapellskär under större delen av tiden låg i samma stora viggflock.

Knipa *Bucephala clangula*

Liksom tidigare år samlades stora mängder kniphanar i Björns skärgård under sommaren och det rörde det sig om maximalt 2 500 ex. i början av juni, aningen färre i juli (Ulrik Lötberg).

Även under vintern sågs en stor knipflock, nämligen 2 000 ex. Biotestsjön jan.-feb. (Mats Edholm m.fl.).

[Kamskrake* *Lophodytes cucullatus* [0, 0, 1]]

En honf. Norrtälje hamn 1-3/1 (*Bo Granberg, Gabriel Ekman, Bill Douhan m.fl.) och 1 honf. Österängarna, Rådmansö 6-9/1 (Anna Karlsson, Tommy Eriksson, *Anders Eriksson m.fl.). Ny art för Uppland. Fågeln uppvisade karaktärer för en ung hane, vilket skulle kunna indikera ett genuint ursprung. Naturligtvis rör det sig om samma exemplar på de mycket närliggande lokalerna.

Salskrake *Mergus albellus*

Ingen häckning förekom, men väl två intressanta sommarfynd: En hane låg i sällskap med knipor i norra Söderarms skärgård 5/6 och en hona fanns i Ledsjärsviken 16/7-27/9. Det sistnämnda fyndet rör sig med all sannolikhet om en misslyckad häckning, men vem vet vad hanen utanför Norrtälje höll på med.

Rastande: Flocken på 187 ex. i Limmaren 30-31/11 (Bo Granberg m.fl.) får ett hedersomnämmande. Annars brukar Skedviken dominera antalsmässigt. Fynden över året var av ganska normal omfattning, med något fler vinterfynd än brukligt. En tänkbar förklaring kan vara att vintern var lite strängare än under flertalet senare år, vilket gjorde ytorna med öppet vatten mindre och mer lättöverblickbara. Hela 76 ex. noterades i anslutning till den stora viggflocken runt Kapellskär, en mycket fin vintersiffra för Uppland. Likaså är 35 ex. i Biotestsjön under januari-mars fler än vanligt vid den tiden på året.

Storskrake *Mergus merganser*

Årets största flock noterades i Tämnen 31/10 och bestod av inte mindre än 8 500 fåglar (Ulrik Lötberg), en av de större ansamlingar som någonsin setts i Uppland. Utöver detta fanns som vanligt stora skräkflockar i Skedviken, som mest kunde 2 900 ex. räknas in 5/11 (Helge Röttorp).

Under sommaren samlas hanarna i stora flockar för att rugga, bl.a. i Björns skärgård där som mest drygt 2 000 ex. sågs under juni och juli.

Amerikansk kopparand*

Oxyura jamaicensis [0, 4, 1]

En hane Hjälsstaviken 30/5-6/6 (Lars Wallström, Joakim Djerf, Pekka Westin m.fl.).

Arten är påtagligt fåtalig i vårt landskap med tanke på den mera regelbundna förekomsten i centrala Södermanland.

Järpe *Bonasa bonasia*

Totalt rapporterades 79 revir under året, vilket är 17 fler än 2003. Den kommunvisa fördelningen var Enköping (1), Heby (15), Älvkarleby (1), Tierp (23), Östhammar (6), Norrtälje (7) samt Uppsala/Knivsta (26). Antalet rapporterade järpar säger egentligen inte speciellt mycket om förekomsten hos denna svårinventerade art. Mörkertalet är stort och gissningsvis finns minst 2 000 par i rapportområdet.

Orre *Tetrao tetrix*

Totalt inkom rapporter om ca 260 spelande tuppar, vilket är 170 färre än 2003 (430) och märkbart färre även jämfört med 2002 (390). Värt att notera är dock att spelande orttuppar rapporterats från ytterligare 37 lokaler under året utan angivelse av antal. Den kommunvisa fördelningen av spelande tuppar var följande: Enköping minst 3, del av Sala 1, Heby 51, Älvkarleby 3, Tierp 118, Östhammar 14, Norrtälje 12 samt Uppsala/Knivsta 56.

Vid inventering av ett 3 500 ha stort skogsområde S-SO om Djupa, Tierp, ett område som är hotat av exploatering (torvtäkt), konstaterades 48 spelande tuppar. Detta innebär ca 1,4 revir/km² (Ulrik Lötberg m.fl.), d.v.s. något högre täthet än vad som konstaterades på Florarna 2003 (ca 1 revir/km²).

Tjäder *Tetrao urogallus*

Fynd har rapporterats från totalt ca 84 platser (jämfört med 74 föregående år) omfattande minst 142 tjädrar (117 ex. 2003). Av dessa var ca 40 spelande tuppar, vilka observerades på 20 lekplatser. Nio av dessa var ensamspelande och den största leken omfattade minst fem tuppar. Jämfört med situationen för 20 år sedan omfattar lekplatserna numera markant färre tuppar!

Den geografiska fördelningen av fyndlokaler var likartad med föregående år med flest fynd i skogarna norr om Salavägen (väg 72) och väster om E4, dessutom i Florarna, på norra Hållnäs halvön samt lokalt i de östra delarna av rapportområdet.

Rapphöna *Perdix perdix*

Rapphönas utbredningsområde krymper alltmer och arten rapporterades endast från den allra västligaste delen av Norrtälje kommun, Uppsala samt Enköpings kommuner.

Uppsala kommun: Från jan.-feb. rapporterades sju kullar (60 ex.) och från hösten fem kullar (49 ex.). Under häckningstid sågs par eller hördes

spelande tuppar på elva lokaler. Jämfört med föregående år är situationen oförändrad eller aningen sämre.

Enköpings kommun: Från jan.-mars rapporterades 24 kullar (177 ex.) och från hösten fyra kullar (33 ex.). Under häckningstid sågs par eller hördes spelande tuppar på elva lokaler. Situationen verkar vara aningen bättre än 2003, speciellt gäller detta antalet kullar under jan.-mars. Sannolikt är dock en stor andel av dessa rapphöns utsatta för jaktändamål (i trakten av Långtora-Torstuna-Nysätra).

Norrtälje kommun: Två kullar (27 ex.) Gottöra 9/1-14/3 (Owe Rosengren m.fl.) samt en kull (3 ex.) i samma socken 27/11 (Tommy Eriksson).

Vaktel *Coturnix coturnix*

Totalt 138 spelande vaktlar 13/5-2/9, fördelade på 94 lokaler. Resultatet är mycket bra, dock sju färre än 2003. Därutöver hördes en spelande vaktel sträcka norrut över barrskog vid Libbarbo, Örbyhus, kl 00:30 den 5/6 (Johan Ericson). I Upplandsdelen av Stockholms rapportområde hördes ytterligare 18 spelande vaktlar (rrk Stockholm). De största ansamlingarna noterades med 6 sp. Rydaslätten (Tommy Eriksson m.fl.), 5 sp. Lövs-lådden (Åke Berg m.fl.), 4 sp. Råby, Villberga (Thomas Johansson) samt vid Sparsätra k:a (Kalle Källebrink, Thomas Johansson). Den kommunvisa fördelningen av spelande vaktlar var Enköping (61), Uppsala/Knivsta (38), del av Sala (9), Tierp (8), Heby (7), Östhammar (6), Norrtälje (6) och Håbo (3).

Häckning: Sex ex. stöttes i kanten av en stubbåker vid Edeby, Danmark 18/9 (Ragnar Hall). Fyndet torde indikera att häckning skett i närheten. Övriga fynd: Ett ex. stöttes framför cykel vid Bäcklösa, Uppsala 24/8 (Tomas Pärt), samt 1 ex. stöttes Lilla bron, Lövsåslätten 9/9 (Keith Bennett).

Smålom *Gavia stellata*

Vårsträcket inleddes i februari och avslutades ett par veckor in i juni. De enda större dagssummorna (>20 ex.) kommer från Skatudden där just 20 ex. räknades 12/4 (Henrik Bondestam), 15 och 19/4 (Mats Edholm).

Inlandsobservationer gjordes vid Skofjärden, Skokloster där 1 ex. rastade 27/4 och vid Bastagnö, Torsvi med 1 rastande ex. 21/5 (Thomas Pettersson). Vid Prästbyn, Morkarla hördes ett ex. 28/5 under sträck nattetid (Mats Edholm).

Under häckningstid sågs en ad. vid Rossholm, Hållnäs 23/6 (Ulrik Lötberg), 1 ad. sågs vid Hjälsstaviken 12/7 (Martin Tjernberg) och 1 ex. sågs flyga över Ortala bruk, Vaddö 14/7 och 18/7 (Johan Östberg). Frågan är om de sistnämnda observationerna rör översomrande eller tidigt höststräckande individer?

Höststräcket började förvisso tidigt. Vid Skatudden sågs 2 ex. mot S 16/7 och 8 ex. 18/7 (Mats Edholm).

Större sträcksummor (>20 ex.): Vid Björns skärgård sågs 35 ex. 26/9 (Joakim Djerf, Ulrik Lötberg), 27 ex. Örskar 26/9 och 25 ex. 30/9 (Mats Edholm), 22 ex. Arholma 28/9 och 32 ex. 30/9 (Zackarias Svensson). I oktober sträckte på samma lokal 24 ex. den 6 och 39 ex. den 8 (Zackarias Svensson), 20 ex. Björns skärgård den 8 (Ulrik Lötberg), 80 ex. vid Karskär, Söderarm 9/10 (Per Johan Ulfendahl) samt 34 ex. Arholma 16/10 (Mikael Malmaeus).

Storlom *Gavia arctica*

Större sträcksummor från våren (> 50 ex.): Ingen observatör lyckades klämma till med en dagssumma överstigande 200-strecket. Vid Arholma noterades 51 ex. mot N 11/4 (Zackarias Svensson), 57 ex. Skatudden 15/4 och 110 ex. mot N 19/4 följde därpå (Mats Edholm). Längre norrut vid Fågelsundet inräknades 62 sträckande ex. 23/4 (Per-Anders Edin), 136 ex. 24/4 och 50 ex. dagen därpå (Lennart Söderlund).

Under häckningstid har minst ett par eller spelande individer rapporterats från 36 troliga eller möjliga häckningslokaler. Vanligen rör det sig om ett par/sjö. Från sex av dessa rapporterades två par och i Erken räknades åtta häckande par (Bill Douhan m.fl.). Därtill har ett eller enstaka ex. rapporterats utan närmare häckningskriterier från ytterligare 18 sjöar främst i april och över sommaren. Bevis på lyckade häckningar är som vanligt ytterst fåtaliga – endast två! I Bosjön, Frötuna sågs ett par + en juv. 13/6 (Joakim Ekman). Hosjöns två par sågs med varedra två 21/8 (Bill Douhan). Besök vid bo/ruvande registrerades vid Trehörningen, Edsbro 23/5 (Helge Röttorp), Hållvasteby grustäkt, Riala 12/6 (Bill Douhan) och vid Vällen, Bladåker – där ett av de två paren sågs vid bo (Keith Bennett, Kalle Källebrink m.fl.). Misslyckade häckningar har rapporterats från fem lokaler men därtill har ytterligare några sjöar besökts vid tidpunkt då ungar borde ha setts om lyckad häckning ägt rum. Större sträcksummor/rastande

(>50 ex.) från hösten har med första datum 11/9 setts med 70 rastande ex. vid Rönnskärs udde (Bill Douhan) och 65 ex. mot Ö Fågelsundet 16/9 (Lennart Söderlund). Vid Arholma upplevdes flera mycket fina dagar med sydsträckande storlommar: 152 ex. 22/9, 69 ex. 23/9, 53 ex. 26/9 och årets toppnotering med 271 ex. registrerades 8/10, slutligen och i sammanhanget mer modesta 50 ex. sågs 9/10 (Zackarias Svensson). Sistnämnda datum sågs även 120 ex. vid Karskär, Söderarm (Per Johan Ulfendahl).

Små-/storlom *Gavia stellata/arctica*

Vid Karskär sågs 200 ex. mot S 25/9 (Martin Tjernberg, Ragnar Hall, Åke Berg). Vid Svenska Högarna räknades 176 ex. mot S 28/9 (Bill Douhan, Tommy Eriksson). Längs norra udden på Arholma noterades 203 ex. mot S 28/9, redan det en bra siffra men mer skulle komma då 710 ex. sträckte 8/10 och dagen därpå 199 ex. (Zackarias Svensson). Vid Arholma under perioden 5/9-16/10 (25 observationsdagar) sträckte totalt 3 240 lommar mot S (Zackarias Svensson).

Svartnäbbad islom* *Gavia immer* [1, 21, 1]

Vid Grisslehamn sågs ett ex. (trol. subad.) 12-16/12. Upptäcktsdagen fanns, lustigt nog, även en vitnäbbad islom på lokalen! Sannolikt samma individ återupptäcktes sedan 29/12 vid Rönnskärs udde där den också sågs 31/12 (Per Johan Ulfendahl, Anders & Tommy Eriksson m.fl.). Första decemberfyndet.

Vitnäbbad islom* *Gavia adamsii* [3, 77, 2]

Vid Björn sträckte en ad. mot SO 17/10 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund, Niklas Lindberg m.fl.) och tillsammans med den svartnäbbade islom i Grisslehamn sågs 1 ex. (1K) 12/12 (Anders & Tommy Eriksson, Owe Rosengren m.fl.).

Obest. islom *Gavia immer/adamsii*

Ett ex. mot N Kalvskäret, Singö 15/5 (Ragnar Hall), 1 ex. mot S Karskär, Söderarm 26/9 (Åke Berg), 1 ex. SO vid Björn 8/10 (Mikael Malmaeus) samt 2 ex. sträckande Skatudden 29/12 (Kenneth Pless).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Vid Kalvskäret, Singö sågs 1 ex. 3/1-7/2 (Weine Erlandsson, Kalle Källebrink m.fl.). Med start 6/1 och fram till 21/3 under tolv observationsdagar sågs arten vid kanalen, Forsmark och Biotestsjön. 1-2

ex. sågs, med ett undantag, då 4 ex. observerades 8/2 (Joakim Djerf m.fl.).

Längre fram under våren och sommaren observerades (trol. rast.) 1 ex. Vendelsjön 10/4 (Anders Arnell m.fl.), 1 ex. Kärven 17/4 (Tomas Kjelsson) samt 1 ex. Övre Föret 25/4-1/5 (Weine Erlandsson m.fl.).

Häckande par konstaterades vid Eriksberg, Almunge med 1 par + minst 2 ungar, 3 1K sågs 3/10 (Tomas Kjelsson), Jönsbolssjön, Almunge med 1 par + 1 ad., 2 kullar 26/6 resp. 14/8 med vardera 2 ungar (Tomas Kjelsson m.fl.), Månsjön, Frötuna med 1 par + 3 ungar (Åke Tidigs m.fl.). Därtill observerades 1 par i Husbydamarna, Lena 24/8-16/9 (Erik Landgren, Mats Wilhelm) samt 1 ad. i Billerstena viltv., Altuna 2/9-1/10 och 4/9 sågs där även 1 1K (Kalle Källebrink m.fl.). Under häckningstiden i ett brett perspektiv har arten observerats vid åtta lokaler med tre säkerställda häckningar vilket är i nivå med närmast föregående år efter den positiva beståndsutvecklingen kring millennieskiftet.

I Ekebydammen, Uppsala rastade ett ex. 8-10/9 (Henrik Berg). Vid Klardammen, Dannemora sågs 1 ex. 16/9 (Mats Wilhelm). 1 ex. observerades vid Hjälstaviken 31/10 (Martin Tjernberg m.fl.).

Vinterobservationerna vid de tre återkommande övervintringslokalerna inleddes vid Grisslehamn med första observationen 21/11 och arten sågs sedan med 1-2 ex. fram till 30/12 (Keith Bennett m.fl.). I Biotestsjön observerades 1 ex. 26/12 (Keith Bennett) och vid Kalvskäret sågs 1 ex. 28/12 (Keith Bennett, Jan-Olov Gisselsson).

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Under vintern sågs arten fåtaligt längs Vaddökusten. Vid Rönnskärs udde/Sennebyhaken och G:a Grisslehamn sågs som mest 3 ex. 3/1 – 14/2 (Weine Erlandsson, Tomas Kjelsson m.fl.), 1 ex. rastade vid Riddarskäret, Singö 18/1 (Bill Douhan) samt 1 ex. Simpås, Björkö-Arholma 28/2 (Zackarias Svensson).

Kolonier alt. större antal häckande par (>10 par): Kallrigafjärden (40 ex.), Tämnaren, inkl. Sörsjön (70 par och beståndet på uppgång efter det dåliga året 2002), Hargsviken (25 ex.), Biskops-Arnö (10 par), Hjälstaviken (>16 par), Rotholmaviken, Häverö (40 par), Skedviken (88 ex.) Erken (45 par), Södersundet, Rådmansö (30 par) samt Ängsö (95 ex.).

Som vanligt vad gäller doppingar finns få rapporter om lyckade häckningar: Tegelsmora kyrksjö

(12 ungar), Hjälstaviken (många par utan ungar, som mest 5 pull. observerade), Vendelsjön (2 pull.), Kärven (2 + 4 juv.), Limmaren (51 ad. + 5 juv.) samt Södersundet (6 juv.).

Från december finns ytterst få rapporter: ett ex. Havsskogen, Vaddö 1/12 (Fredrik Bondestam) och 1 ex. Rönnskärs udde 31/12 (Bill Douhan) är de enda kustobservationerna. Konstigt nog finns fler observerade individer från inlandslokaler, vilket om inte annat indikerar en mild förvinter. Vid Gorran, Mälaren sågs 2 ex. 7/12 och 5 ex. 14/12 och vid Tursboviken, Holm 1 ex. 21 och 28/12 (Pekka Westin).

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Första vårfyndet gjordes vid Arholma där 3 ex. sträckte mot N 11/4 (Zackarias Svensson). Därefter sågs 1 ex. Rönnskärs udde 12/4 (Thomas Pless) och samma dag 3 ex. N Skatudden (Fredrik och Henrik Bondestam). På samma lokal sträckte 4 ex. mot N 18/4 (Per-Anders Edin) och 2 ex. 19/4 (Mats Edholm). Övre Föret 1 ex. 22-29/4 (Keith Bennett, Björn

Svensson m.fl.). Vid Sennebyhaken rastade 1 ex. 23/4 (Jan Andersson). 3 ex. sträckte mot NV 24/4 vid Rödhäll, Fågelsundet (Lennart Söderlund). 1 ex. Hjälstaviken 27/4 och 1/5 (Tom Sandström m.fl.). 3 ex. sågs i Ledskärsområdet 1/5 (Håkan Andersson, Mathias Andersson). Vid Örskär sträckte 1 ex. NO 8/5 (Fredrik Friberg, Petter Haldén). Det dröjde till 15/5 innan nästa observation gjordes, också det vid Örskär, då 1 ex. sträckte (Ingrid Åkerberg, Weine Erlandsson). Vid Arholma sträckte 1 ex. mot N 17/5 (Zackarias Svensson) samt slutligen rastade 2 ex. vid Skatudden 3/6 (Per-Anders Edin).

Från 12/4 och t.o.m. början av augusti registrerades arten vid tänkbara häckningslokaler med följande säkra häckningar: Lillbyasjön som mest 3 par sedda tidigt under häckningsperioden. Ett par sågs med 1 pull. 13/6 och 1 juv. (samma?) 6/8 (Keith Bennett, Johan Östberg, Mats Edholm m.fl.). I Klardammen, Dannemora fanns 4 par, som totalt fick ut 8 juv. (Mats Edholm m.fl.). I Kärven sågs som mest 5 ad. under häckningstid. Åtminstone 1 par konstaterades säkert häckande med 2 ungar (Tomas Kjelsson m.fl.). I Erken sågs 1 ad. besöka bo 5/6 (Bill Douhan) och vid Skeppshusviken, Häverö observerades 1 häckande par 13/4-17/5 (Joakim Johansson). Vid de två sistnämnda lokalerna finns inga rapporter om ev. häckningsframgång.

Även rapporter som kan indikera häckning har inkommit från andra mer eller mindre troliga häckningslokaler under häckningstid: Filmsjön (2 ex.), Dannemorasjön (som mest 6 ex.), Hammardammen, Morkarla (1 par), Norrbysjön, Husby-Långhundra (1 ex.), Riddersholm, Rådmansö (1 ex.), Kundbysjön (1 ex.), Rotholmaviken, Häverö (2 ex.), Jönsbolssjön (1 ex.), Tegelsmora kyrksjö (1 ex.), Testen, Almunge (1 par), Vendelsjön (1 ex.) och Kallrigafjärden (1 ex.).

Av rapporteringen att döma förefaller det uppländska beståndet de senaste åren hålla sig på en stabil nivå efter en tids ökning och häckningslokaler är nu i stort sett samma år från år.

Höststräcket inleddes vid Skatudden där 1 sträckande ex. sågs 6/8 (Yngve Hareland). Därefter observerades totalt 160 sträckande/rastande individer under perioden 16/8–5/11 fördelat på 16 lokaler.

Fyra fynd, alla längs Vaddökusten, gjordes i december. Vid Havsskogen, Vaddö rastade 1 ex. 1/12 (Fredrik Bondestam). Vid Skatudden sågs 1 ex. 14/12 (Anders & Mattis Jansson). 1 ex. sträckte vid Bodudden, Singö 23/12 (Keith Bennett) och slutligen rastade 1 ex. vid Rönnskärs udde 31/12 (Bill Douhan).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Årets första fynd gjordes 13/4 vid Värnbergs viltvatten, Roslags-Bro resp. Ekebydammen, Uppsala (Lennart Larsson, Sven Wijk).

På rastlokaler vid kusten under våren sågs totalt 43 individer på nio lokaler. Flest, 12 ex., rastade i området kring Rödhäll 25/4 (Anssi Laurila, Lennart Söderlund).

Iakttagelser av trol. rastande individer i inlandet: Hjälstaviken 2 ex. 20/4 (Martin Tjernberg, Yngve Hareland) samt 1 ex. dagen därpå och 7 resp. 9/5 (Ingrid Åkerberg m.fl.), 2 ex. Kärven, Almunge 20/4 (Tomas Kjelsson), 1 ex. Vendelsjön 23/4 (Mats Fredriksson), 1 ex. Ekoln 24/4 (Anders Helander) och 2 ex. 1/5 (Martin Tjernberg), 1 ex. Säbysjön, Knivsta 30/4 (Mats Hannerz), samma dag 1 ex. Krusenbergsområdet (Ingemar Ahlén), samt 1 par Björkarn, Rimbo 1/5 (Bill Douhan).

Fynd från säkra/troliga/möjliga häckningslokaler under häckningstid och fram till slutet av augusti (max.antal och ev. häckningsresultat inom parentes): Ängskärssundet, Hållnäs (5 par + 1 ad., minst 1 par med 1 unge); Harudden, Kallrigafjärden (1 par); viltv. Ingermossen, Altuna (1 ex.); Nya damarna, Hargsviken (7 par); Parkdamarna,

Harg (5 ex.) Elinge såg, Österlövsta (4 ex.); viltv. Västersälja, Österlövsta (1 par); Tämnaren (2 par); viltv. Billerstena, Altuna (1 ex.); Hånsta, Lena (1 par); viltv. Körlinge, Rasbokil (2 par); Lillsjön, Gryta (2 par); damm Gryta (2 par); Kiplingeberg, Bälunge (1 par); viltv. Sjudars, Lagga (1 par); Dalkarlskärret (1 par); Ekebydammen, Uppsala (1 par); Alasjön, Vassunda (1 ex.); Jönsbolssjön, Almunge (3 par); Eriksberg, Almunge (3 par 2 + 1 unge och 1 ruv. par); slamdamarna, Edebo (1 ex.); sötv.damm Grisslehamn (3 par); Byholma, Vaddö (1 ex.); viltv. Nässja, Gottröra (3 par); Skedviken, Fasterna (3 ex.); viltv. Värnberg, Roslags-Bro (8 par); golddamm Skogstorp, Roslags-Bro (5 par); viltv. Nysättra, Vätö (2 par); viltv. Bergby, Malsta (2 par); viltv. Fyrken, Estuna (1 par); Karby, Estuna (1 ex.); Månsjön, Frötuna (4 par, missl. häckning?); Mörttsjön, Frötuna (4 par) och Väsby-sjön, Länna (1 ex.).

Av rapporteringen att döma förefaller beståndet vara stabilt. Som vanligt hyser diverse viltvatten och dammar en klar majoritet av paren. Värt att nämna är de minst fem par som höll till i Ängskärssundet. Vid Örnstenen, Hållnäs sågs därtill 2 ex. 25/6 som bedömdes rasta (Ingrid Åkerberg).

Vid kusten under sensommar/hösten sågs totalt 44 individer på tolv lokaler under perioden 25/7-27/10. En observation särskiljer sig ur mängden – 11 ex. rastande i området kring Fluttuskär, Gräsö 26/9 (Mikael Malmaeus).

Enda inlandsobservationen under hösten gjordes vid Brosjön, Roslags-Bro 2/10 (Karl-Olov Johansson).

Vinterfynd är ovanliga (och dessutom i inlandet!) men ett ex. sågs vid Tursboviken, Holm 14/12 (Pekka Westin).

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Dryga 50 observationer under januari och februari från tioalet lokaler från Rådmansö i söder till Älvkarleby i norr. I de flesta fall rör det sig om enstaka eller upp till 20 individer. Undantaget är Biotestsjön med ett högre antal under hela perioden, som mest 150 ex. 10-11/1 (Joakim Djerf, Mats Edholm m.fl.).

Under andra halvan av mars började vårsträcket längs kusten (>50 ex.) och totalt 15 observationer av 50-600 individer har gjorts från Arholma och norrut. Inga större ansamlingar har observerats i inlandet.

Häckningar: Mälaren: Stenholmen, Gorran (som mest 157 par), St. och L. Mittskär (som mest 156 resp. 85 par), Oxstensögonen, Grönsö (som mest 83 par), Torrgrund (27 par), Helgonskär (72 par). Tämnanen, som mest 12 par, dock misslyckades samtliga.

På Länsman, Öregrundsgrepen skedde ingen häckning detta år, 500 ex. sågs dock i området. I Lövestabukten häckade i tre kolonier 405 (250 pull.), 670 (minst 700 pull.) och 260 par (inga flygga ungar, massor med döda ungar – trol. ihjälslagna!). Samtliga dessa häckade mycket sent. På den fjärde kolonin som fanns 2003 bedömdes inga par häcka detta år. Häckningar konstaterades även vid Svartlögafjärden, Blidö (201 resp. 63 par), Sal-skären, Blidö (159 par) och Marskären, Blidö (63 par).

Därtill har större ansamlingar i maj och juni med 50-1 000 ex. observerats på ytterligare åtta lokaler utan några närmare häckningsindicer.

Från andra halvan av juli och under hösten har ansamlingar vid kusten och i anslutning till häckningslokalerna rapporterats med 50-2 000 ex. vid 46 olika tillfällen från 14 kust- och skärgårds-lokalerna.

Enda större inlandsobservationen, 50 ex., gjordes vid Hjulstabron, Enköpings-Näs 4/10 (Kalle Källebrink).

Från december har inkommit ett femtontal rapporter, samtliga från kusten, mest rörande ett fåtal individer. Vid Biotestsjön sågs emellertid 50 ex. 18 och 120 ex. 26/12 (Keith Bennett).

Rördrom *Botaurus stellaris*

Årets första observation gjordes 28/3 då ett ex. hördes överflygande Forsmark (Joakim Djerf), där- efter började arten noteras regelbundet i skiftet mars/april i lämpliga sjöar och Mälarvikar och hördes fram till slutet av juni med undantag för Hjälstaviken där slutdatumet landade på 16/7. Flest rördrommar har som vanligt hörts i Tämnanen, inkl. Sörsjön – detta år hela 20. ("Antalet hanar under april lägre, ca 12-14, men mot slutet av maj ökade antalet hanar till 20" /Ulrik Lötberg), Hjälstaviken (6 sp.), Vendelsjön (5 sp.), Danne-morasjön (4 sp.). I övriga Mälarvikar totalt 13 spelande hanar på tolv lokaler.

Två hanar hördes i Hosjön och Brosjön. Övriga 23 lokaler med en hane: Älgsjön (Film), Lillbyasjön, Norra och Södra Åsjön (Hållnäs), Klardammen (Dannemora), Skälsjön (Österlövsta), Ingensjön (Östervåla), Tegelsmora

kyrksjö, Tösjön (Månkarbo), Rastsjön (Morkarla), Risbosjön (Skuttunge), Långsjön (Björklunge), Ovansjön (Rasbo), Fladen (Almunge), Kärven (Almunge), Funbosjön, Strandsjön (Järlåsa), Lom-maren (Husby-Sjuhundra), Fyringen (Lohärad), Trehörningen (Edsbro), Väsby-sjön (Länna), Viren (Rö) och Ösmaren (Roslags-Bro).

Totalt har således rapporterats 75 tutande indi- vider vid minst ett tillfälle från 42 lokaler. Flera av lokalerna är näraliggande och tänkbart är att vissa ex. förflyttat sig mellan och således dubbelräknats. Oavsett detta återigen ett mycket bra år för arten! Några observationer rör annat än tutande hanar. Ett ex. sågs flygande över Hjälstaviken 24/4 (Yngve Hareland). På samma lokal sträckte 1 ex. N 8/5 (Martin Tjernberg). Ett ex. sågs flyga lågt över vassen Svannäs, Hjälstaviken 19 och 24/6 (Martin Tjernberg, Ingrid Åkerberg). Vid Kalvnäset, Täm- naren sågs 1 ex. flyga över viken 11/6 (Mats Wil- helm). Vid Varggropen, Vendelsjön sågs 1 ex. flyga över vass 21 och 28/8 (Keith Bennett).

Ägretthäger *Egretta garzetta* [1, 18, 3]

Vid Hjälstaviken observerades 1 ex. 25/4 (Arvid Uggle, Jan Chirico). Vid Kogrunnet, Hargsviken sågs 1 ex. 22/5 (Sebastian Sundberg). Åter vid Hjälstaviken upptäcktes 1 ex. 14/7 och sågs även morgonen därpå (Tomas Pärt, Jan Wärnbäck, Ing- emar Johansson m.fl.). För andra året i rad sågs arten vid Hargsviken och tre fynd i landskapet Uppland under året är naturligtvis rekord (tidigare har två fynd gjorts 1983, 1999 och 2001).

Gråhäger *Ardea cinerea*

Fynd under januari-februari: Vid Biotestsjön sågs som mest elva individer 1/1-29/2 (Joakim Djerf m.fl.) och vid Älvkarleby som mest 30 ex. 7/1-3/2 (Johan Östberg, Ulrik Lötberg). Därutöver endast enstaka exemplar: Kärven, Almunge/Knutby 1 ex. 2/1 (Tomas Kjelsson); Gästre, Fjärdhundraslätten 1 ex. 4/1 (Martin Tjernberg); Sidfjärden, Vaddö 2 ex. 6/1 (Bill Douhan) och samma datum 1 ex. Singsundet, Singö (Keith Bennett); Övre Föret 1 ex. 18/1 (Lars Sund m.fl.); Svannäs, Hjälstaviken 1 ex. 30-31/1 (Mats Brisegård, Pekka Westin) samt Sennebyhaken 1 ex. 11/2 (Ulf Broberg).

Rapporter om häckningar: Stennässjön, Skogstibble (minst 4 par med 2-3 ungar/bo), Mälbo, Vendel (5 par), Nybygget, Vendelsjön (5 par), Svinnegarnsviken, Enköping (11 par), Täm- naren (totalt 72 par), Helgonskär, Mälaren (13 par), Stenholmen, Gorran (15 par), Oxstensögo-

Ägretthäger *Egretta alba* Hjälstaviken 14 juli 2004

© Lars Friberg

nen, Grönsö (4 par), Karlholmsviken (totalt 20 ex.), Grönö, Österlövsta (103 par), Älvkarleby (130 par), Ledsundet, Börstil (27 par), Husbacka, Östhammar (30 par), Sandikafjärden, Harg (15 par), Fogdö, Singö (3 par), Rangarnö, Vaddö (13 par), Marum, Björkö-Arholma (20 par), Harö, Roslags-Bro (7 par), Kvilundsjön, Roslags-Bro (13 par), Rådmansö k:a (7 par), Jälman, Rö (18 par) samt Björkskäret, Blidö (140 par).

Ovanligt många rapporter om häckningar (dock få med ev. häckningsframgång) och sprid- ningen är god mellan kust- och inlandslokaler. Lokalen vid Björkskäret har minskat med en tred- jedel på två år.

Kvarstannande individer i december var fåta- liga med undantag för Älvkarleby där 23 ex. sågs 9/12 (Johan Östberg); 1 ex. Reningsverket, Öster- våla 14/12 (Ulrik Lötberg); 1 ex. Nya dammarna, Hargsviken 17-25/12 (Keith Bennett) samt 6 ex. Biotestsjön 18-26/12 (Keith Bennett).

Svart stork

Ciconia nigra [Tidigare häckfågel, 38, 1]

Ett ex. Litslena k:a 30/4 (Torbjörn Karlsson). Upp- täcktes på låg höjd mellan Skolsta och Litslena k:a och drog sakta N-NV.

Närmast tidigare fynd i rapportområdet var år 2000.

Vit stork *Ciconia ciconia* [?, 65 fynd, 1]

Ett ex. sågs vid Broskogen, Film 5/5 (Hans Karls- son gm Bo Åkerlund).

Bivråk *Pernis apivorus*

Årets första bivråkar observerades vid Hjälstaviken 5/5 (Teemu Hon- kanen) resp. 9/5 (Ulf Karlsson), medan huvudmassan anlände 16/5. Årets sista observation var 1 ex. (1K) mot SV Karskär, Söderarms skärgård 26/9 (Martin Tjernberg, Ragnar Hall).

Totalt rapporterades "ynka" 152 fynd och antalet "bivråksdagar" (summan av antalet bivråkar per dag) blev 202.

Brun glada*

Milvus migrans [9; 78; 2]

Fem fynd är ett gott årsresultat, dock en bra bit från artens rekord- uppträdande 2003 (15 fynd). Antal

individer är som vanligt svårbedömt, men förmod- ligen gäller det minst två ex.

Fynd: En ad. Ledskärsviken 24/4 (Berndt Godin m.fl.), 1 ex. sträckte norrut Söderboda, Gräsö 25/4 (Petter Haldén), 1 ad. Gatmots avfalls- anläggning, Tierp, 1/6 (Mats Edholm, Brita Tibell), 1 ex. Lövestaslätten, Danmark, 3/7 (Emil Anders- son) samt 1 ex. Hovgårdstippen, Rasbo, 30/7-7/8 (Anders Svensson m.fl.).

Röd glada *Milvus milvus* [?, 131; 1]

Endast ett fynd under året: Ett ex. Hjälmunge 5/6 (Kristina & Håkan Lagerstrand). I Upplandsdelen av Stockholms rapportområde gjordes ytterligare ett fynd (Angarnsjöängen 22/8).

Det minskande antalet observerade glador är märkligt med tanke på att arten ökar och sprider sig i södra Sverige.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Havsörnen var liksom 2003 den flitigast rapporte- rade arten under året med totalt 1 331 rapporter, tätt följd av sångsvan (1 039 rapporter) och trana (907 rapporter). Bland havsörnsrapporterna hittas 14 säkra eller troliga häckningar, vilket endast är en mindre andel av det sanna antalet etablerade par. Under de senaste åren har havsörnen bl.a. börjat häcka på ett flertal ställen vid Mälaren. Ett förhållandevis stort antal fynd avser större ansam- lingar. De största var 49 ex. färjeläget i Öregrund 24-26/2 (Lars Lundstedt, Joakim Djerf), 30 ex. Herräng, Häverö 21/3 (Rune Johansson),

24 ex. Uttersättra, Riala 13/3 (Karl-Arne Johansson) och minst 21 ex. Svenska Högarna 28/5 (Bill Douhan).

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Säsongens första individ observerades i Uppsala kommun 26/3 (Andreas Jezek). Årets sista sågs vid Vaksaladammen 5/11 (Lars Lundstedt), ett ovanligt sent datum.

Antalet rapporterade häckningar eller revirhållande par slutade på 69, fördelat på 43 lokaler, d.v.s. i stort sett samma resultat som 2003. Flest par fanns i Tämnaaren (inklusive Sörsjön) med 14 par, vilket är en fördubbling jämfört med 2003 (Ulrik Lötberg). Allt tyder nu på att beståndet ligger på en stabil och hög nivå.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Vinterfynd: En hane Torstuna k:a 18/1 (Peter Schmidt) samt 1 ex. (1K) Hjälstaviken 16-27/12 (Kermit Illerbrand, Pekka Westin, Mats Williamson).

Fem sommarfynd gjordes, men inget som tyder på häckning: En ad. hane Övre Föret 1/6 (Pontus Andersson), 1 ad. hane Enhälja, Villberga 6/6 (Tommy Lindell), 1 hona Svista, Bälänge 26/6 (Håkan Andersson), 1 hona Ledskärviken 16/7 (Hans-Olov Bond) samt 1 hane Torstuna k:a 31/7 (Ulf Broberg).

Vår- och höstflyttningen redovisas i antal "individdagar", d.v.s. summan av antalet observerade individer per dag. Vårflyttningen pågick 18/3-28/5 med flertalet fynd under april t.o.m. första majveckan. Antalet "individdagar" blev 119, d.v.s. på samma nivå som under 2003 (127 individdagar). Under höstflyttningen, 10/8-16/11, gjordes de flesta fynden under september t.o.m. mitten av oktober och antalet "individdagar" blev 477, d.v.s. markant fler än 2003 (306). Ökningen kan tyda på en bra reproduktion i Finland, men kan förstås även förklaras av andra faktorer, t.ex. ökad ornitologisk aktivitet.

Stäpphök* *Circus macrourus* [12; 12; 5]

Fem fynd av lika många fåglar är rekord för Upplands rapportområde. Denna vackra rovfågel

Stäpphök *Circus macrourus*, Grillby 10 oktober 2004

© Lars Friberg

har under 2000-talet besökt Sverige i ett förhållandevis stort antal. Under 1970-talet sågs årligen i genomsnitt 2-3 fåglar, under 1980-talet 4 och under 1990-talet 10. Åren 2000-2003 sågs 15, 58 resp. 40 individer! Det starkt ökande antalet fynd i Sverige, liksom i Finland, är märkligt med tanke på att arten anges minska starkt i den europeiska delen av Ryssland (300-1 100 par enl. BirdLife International).

Fynd: En 2K hane Ledskärsområdet 5-7/5 (Åke Berg, Tomas Pärt m.fl.), 1 3K hane slätområdet S om Norrby k:a, tidvis inne i Västmanland 9-11/9 (Kalle Källebrink m.fl.), 1 juv. hane Grillbyslätten, Villberga 10-11/9 (Pekka Westin m.fl.), 1 2K+ hona Fjärdhundraslätten 30/9 (Ulf Karlsson) samt 1 juv. södra delen av Vendelsjön 4-5/11 (Thomas Pless, Joakim Djerf m.fl.). Sistnämnda fyndet är ovanligt sent på året.

Ängshök *Circus pygargus*

Häckningar: Fyra par bedöms ha påbörjat häckning: 2 par i Ledskärsområdet samt 2 par i f.d. Visjön, Björklänge. Av dessa lyckades endast det ena paret i Ledskärsområdet producera ungar (minst 2), övriga misslyckades.

Övrigt: Utöver häckningarna gjordes 29 fynd (30 ex.) 12/4-30/9. Flera av dessa utgjordes sannolikt av fåglar på "utflykt" från de ovan nämnda häckningslokalerna. Antalet konstaterade häckningsförsök var således glädjande nog fler än 2003 (en häckning), medan övriga fynd var betydligt färre (56 fynd 2003).

Observationen av en hane Gisslingö, Rådmansö 12/4 (Åke Lindelöw) var enligt rapporterna

på Svalan årets första i Sverige. Emellertid verkar ängshökarna generellt sett ha anlänt till Sverige ovanligt tidigt detta år; fynd gjordes på Öland fr.o.m. 14/4 och arten observerades tidigt även i Västergötland (16/4) och Halland (17/4). Fyndet av en juv. Fjärdhundraslätten 30/9 (Ulf Karlsson) är bland de senaste höstfynden i landskapet. Från tidigare finns dock en observation i Ekoparken, Stockholm 10/10 1995.

Duvhök *Accipiter gentilis*

Totalt rapporterades 383 "individdagar" under året, d.v.s. ca 70 fler än 2003. ("Individdagar" är lika med summan av antalet observerade individer per dag). Av dessa rapporterades 60 i jan.-feb. (81 2003) och 33 i december (19 2003). Längs kusten i Norrtälje kommun noterades endast nio insträckande duvhökar från Åland 23/9-11/10.

Antalet rapporterade säkra eller mycket troligen häckningar var 22, givetvis endast en liten andel av det sanna antalet häckande par. Efter en ganska kraftig minskning under 1990-talet häckar numera gissningsvis 200-400 par i rapportområdet.

Sparvhök *Accipiter nisus*

Sträcksummor: Totalt rapporterades ca 850 sydväststräckande sparvhökar över Ålands hav, vilket givetvis endast är en liten andel av det totala antalet. De största dagssummorna rapporterades från Skatudden med 216 ex. 24/9 (Mats Edholm), 69 ex. 2/10, 64 ex. 16/10 och 60 ex. 20/9 (Bengt Säfström, Mats Edholm, Gunnar Ehrenroth m.fl.). Sextio sydväststräckande ex. passerade även Karskär, Söderarms skärgård 20/9 (Martin Tjernberg, Ragnar Hall m.fl.).

Ormvråk *Buteo buteo*

Vinterfynd: Under januari-februari rapporterades 53 ex. (77 ex. 2003) med följande kommunvisa fördelning; Enköping (17), Uppsala/Knivsta (11), Norrtälje (10), Håbo (6), Östhammar (5), Tierp (2) samt Heby (2). I december var antalet övervintande vråkar totalt 23 ex., ungefär detsamma som resultatet från 2003 (25 ex.). Flest rapporterades från Enköpings kommun (10) och Uppsala/Knivsta kommuner (7).

Sträcksummor: Årets högsta antal blev 30 ex. mot S Hjälstaviken 25/9 (Pekka Westin), 26 ex. mot S Balingsta 9/10 och 20 ex. mot S Lårstaviken 23/9 (Ulf Karlsson).

Häckning: Den sedvanliga ringmärkningen av ormvråksungar i Roslagen visade ett mediokert

år med små kullar och troligen många misslyckade häckningar. Sammantaget innehöll 15 bon 27 ungar – fem bon med vardera 1 unge, åtta bon med 2 ungar och endast två bon med 3 ungar – vilket ger ett snitt på blygsamma 1,8 ungar/lyckad häckning (Bill Douhan).

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Vinterfynd: Under januari-februari rapporterades ca 55 ex., d.v.s. 12 färre än under samma period 2003. Fördelningen kommunvis var Uppsala/Knivsta (23), Enköping (17), Norrtälje (7), Sala (3), Heby (3) och Håbo (2). I december noterades 37 ex., d.v.s. nästan exakt lika många som 2003. Flest hittades i Enköpings och Uppsala/Knivsta kommuner (16 resp. 18 ex.). En mycket stor andel av de övervintrande vråkarna är numera adulter (2K+).

Sträcksummor: Ytterst få nordsträckande vråkar rapporterades under vårflyttningen. Säsongens sista rapporterades 6/5 (Lars-Erik Berg). Den första höstvråken visade sig vid Fjärdhundra 29/8 (Carl-Johan Pettersson). Totalt under hösten registrerades mediokra 118 sydsträckande individer 29/8-9/11. Flest (30 ex.) passerade Hjälstaviken 1/10 (Nils-Erik Ewers, Anders Eriksson) och Fjärdhundraslätten (25 ex.) 10/10 (Thomas Johansson, Ulf Karlsson).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Två häckningar konstaterades: Det par som är känt sedan flera år tillbaka kläckte fram en unge som ringmärktes. Ungen hittades dock död på boet senare på sommaren. Av spåren att döma blev den troligen dödad av en mård. I början av september observerades två ad. tillsammans med en juv. på ett hygge i norra Uppland. Familjen upptäcktes i ett område där häckning misstänks ha skett under lång rad av år, dock fortfarande utan att boplaten har hittats.

Flera observationer av adulta örnar sågs under årstider när de normalt inte uppehåller sig i landskapet: En ad. Husbydamarna, Lena, 3/4 (Mats Wilhelm), 2 ad. Vattholma 18/4 (Lars Haneskog), 1 ad. Vendelsjön 25/4 (Jan-Henrik Fallgren), 1 ad. 1 km SO Bladåkers k:a 1/5 (Keith Bennett), 1 ad. f.d. Vissjön, Björklänge 29/5 (Ragnar Hall), 1 ad. SV Stamsjön 12/6 (Keith Bennett) och 1 ad. söder om Sörsjön, Tämnaaren 14/6 (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson). Dessutom hittades en död ad. (brännskadad i foten) utanför Östervåla 29/5 (Lars Gustavsson). Observationerna tyder på att det möjligen finns ytterligare något eller några etablerade par.

Övriga fynd: Under perioden 1/1-20/5 var det totala antalet "individdagar" 125, d.v.s. aningen färre än 2003 ("individdagar" är summan av antalet individer per dag). Flertalet var i Enköpings kommun (69 individdagar), följt av Uppsala/Knivsta (30), Tierp (10), Östhammar (8), Norrtälje (4), Heby (2), Håbo (1) samt del av Sala kommun (1). Under hösten fram till nyår (26/9-29/12) blev antalet individdagar 33, d.v.s. nästan identiskt antal jämfört med 2003. Den kommunvisa fördelningen var Enköping (18), Uppsala (6), Norrtälje (3), Tierp (3), Håbo (2) samt Älvkarleby (1).

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Häckning: Ungar ringmärktes som vanligt i bon i Roslagen och totalt försågs 39 med ring i 18 bon. Tre bon innehöll vardera 1 unge, nio bon 2 ungar och sex bon 3 ungar. På fem lokaler hade häckningen misslyckats. Detta ger ett snitt på 2,16 ungar/lyckad häckning alternativt 1,70 ungar/påbörjad häckning. För att vara Roslagen är detta ett relativt dåligt resultat, dock inte så dåligt som 2002, men i ett riksperspektiv fullt godkänt (Bill Douhan).

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Häckningar: 15 säkra häckningar eller häckningsförsök samt 19 troliga/möjliga häckningar, d.v.s. exakt samma resultat som 2003. De säkerställda häckningarna/häckningsförsöken fördelade sig kommunvis mellan Enköping (4), Uppsala (9), Sala (1) och Heby (1).

Vinterfynd: I januari-februari rapporterades ca 15 individer (6 ex. Enköpings resp. Uppsala/Knivsta kommuner samt 1 ex. vardera i Sala, Östhammars och Norrtälje kommuner), d.v.s. sju färre än 2003. I december observerades tolv individer (4 ex. i Enköpings och 8 ex. i Uppsala kommun), fyra färre än i december 2003.

Aftonfalk*

Falco vespertinus [minst 30; 107; 4]

Fyra ex. sågs under året vilket är fler än normalt för rapportområdet, dock betydligt färre än 2003. Flertalet fynd i Uppland har gjorts i maj, men 5-6/5 skedde ett påtagligt inflöde av aftonfalkar i södra Sverige, norrut upp till Gästrikland, och antalet individer var i storleksordningen 25-30.

Fynd: En 2K+ hona Övre Föret, Uppsala, 5-6/5 (Sebastian Sundberg m.fl.), 1 2K+ f.d. Vissjön,

Björklinge, 5/5 (Thomas Pless), 1 ad. hona Fladen, Ledsjärsviken 6/5 (Mikael Malmaeus, Ulrik Lötberg m.fl.) samt 1 2K+ hane str N Söderboda, Gräsö 6/5 (Martin Amcoff).

Stenfalk *Falco columbarius*

Vinterfynd: Fyra fynd (4 ex.) 5/1-15/2 samt fem fynd (3-5 ex.) i december.

Under vårflyttningen rapporterades 42 ex. 7/3-25/5. Den huvudsakliga genomflyttningen skedde under april och första veckan i maj. Antalet individer var betydligt färre än 2003 (94 ex.). Sommarfynd: En hona Frösthults k:a 15/6 (Ulf Karlsson) samt 1 hona Gamla Uppsala 20/7 (Curt Johnsson).

Under höstflyttningen (15/8-28/11) rapporterades 85 ex., nästan dubbelt så många som 2003 (43 ex.). Den huvudsakliga passagen skedde från 8/9 t.o.m. första veckan i oktober. 42 av höstfalkarna observerades på inflyttning från Finland/Ålands längs upplandskusten (jfr med blå kärhök).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Årets första noterades i Litslena och vid Hjälsstäviken 24/4 (Gunnar Ehrenroth, Ingrid Åkerberg), medan årets sista sträckte förbi Hjälsstäviken 1/10 (Nils-Erik Ewers).

Häckningar: 20 säkra, 49 troliga samt minst 48 möjliga häckningar blev årets resultat. Totalt rapporterades således 117 säkra/troliga/möjliga häckningar vilket är likvärdigt med resultaten från 2001-2003. Allt tyder således på en stabil population i Uppland.

Jaktfalk* *Falco rusticolus* [minst 18; 66; 1]

Ett ex. passerade Uppnäs tomtområde, Rådmansö 11/4 (Åke Berg).

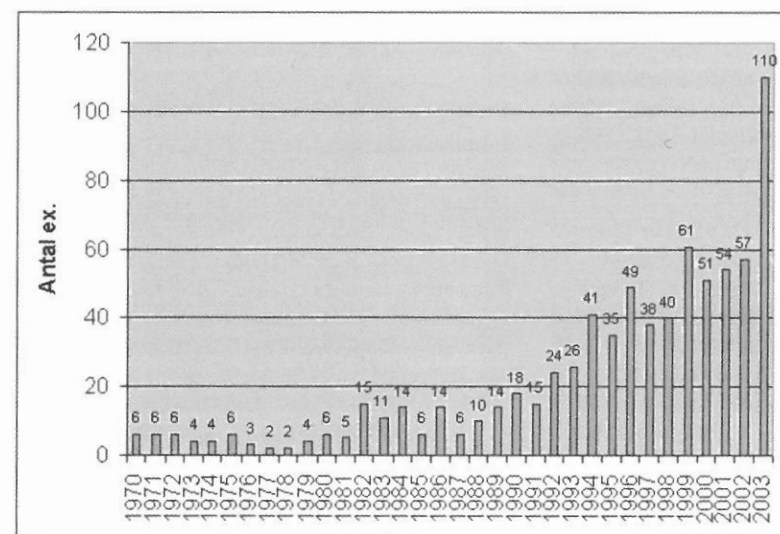
Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Ett försök att beräkna antalet observerade individer under året stannar vid 83, d.v.s. några färre än 2003.

Under vårflyttningen (6/4-16/5) sågs ca 25 ex. och för 16 av dessa har åldern angetts; 13 ad. samt 3 2K.

Mellan 27/5-1/8 gjordes fem fynd (6 ex.). Fortfarande finns inga indikationer på att arten är på väg att etablera sig i landskapet.

Höstflyttningen pågick 15/8-20/10 och antalet individer bedöms till ca 52. Åldern har angetts för 43 av dessa; 12 ad. samt 31 juv. Av höstfalkarna sågs 20 ex. på flyttning vid kusten, samtliga

Minimiantal observerade pilgrimsfalkar i Uppland 1970-2003

troligen insträckande från Finland. Uppenbarligen härstammar en mycket stor andel av de uppländska höstfalkarna från Finland eller Ryssland! Vid Ledsjärsviken observerades en stor, ljus pilgrimsfalk (1K) med mycket vitt i huvudteckningen 16-23/9, vilken möjligen kan hänföras till den östliga rasen calidus (Joakim Djerf). Även vid Björn observerades en misstänkt calidus-falk (1K), storvuxen och med mycket ljust huvud, 2/10 (Ulrik Lötberg m.fl.).

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Årets första vattenrall observerades vid Hjälsstäviken 6/3 (Ragnar Hall) och den sista vid Övre Föret 16/11 (Fredrik Bondestam).

Övrigt: Bortsett från Tämnares och Hjälsstäviken rapporterades ca 80 hörda ex. från 56 lokaler, vilket är färre ex. och även färre lokaler jämfört med 2003. Vid Tämnares uppskattades antalet revir till 94, varav 51 i Sörsjön (Ulrik Lötberg). Även detta är en klart lägre siffra än vad som rapporterades 2003. Vid Hjälsstäviken rapporterades drygt 25 revir, men det verkliga antalet var troligen betydligt större (Pekka Westin, Martin Tjernberg m.fl.).

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Under perioden 19/4-16/7 rapporterades 34 revirhävande hanar från 22 lokaler. Flest konstaterades vid Hjälsstäviken, med ett bedömt antal av 10 ex. (Pekka Westin m.fl.). Vid f.d. Vissjön hördes som mest 2 ex. 27/4-29/5 (Christer Olsson m.fl.). Två visslande hanar hördes även vid Husbydamarna,

Lena 18/6-16/7 (Esbjörn Olofsson m.fl.) samt Ryssviken, Övergran 29/6 (Pekka Westin). Vid övriga 18 lokaler hördes endast enstaka fåglar. Antalet revirhävande hanar var åtta fler än 2003 och resultatet är över genomsnittet för rapportområdet. I Upplandsdelen av Stockholms rapportområde rapporterades ytterligare 15 sp. hanar (rrk Stockholm).

Kornknarr *Crex crex*

Totalt rapporterades 150 revirhävande kornknarrar fördelade på 110 lokaler 7/5-29/7. Detta är 24 fler än 2003 och ett nytt rekord efter 1970. Trots ett ökat antal rapporterade kornknarrar var situationen dock troligen sämre 2004 än 2003. Bl.a. konstaterade Mats Edholm närmare 30 procent färre kornknarrar på sina årligen inventerade "kornknarrundor" i norra och nordöstra Uppland. Färre knarrar ansågs även finnas i sydvästra Uppland (flera rapportörer). Det ökande antalet rapporterade kornknarrar kan således misstänkas vara en effekt av ett allt större antal rapportörer, och den ökande trenden kan således vara skenbar! I Upplandsdelen av Stockholms rapportområde hördes ytterligare 26 revirhävande knarrar (rrk Stockholm). Flest knarrar - 10 ex. - konstaterades på Marna skjutfält 28/5-4/7 (Tommy Löfgren). Tre revirhävande hördes vid fem lokaler och två revirhävande på 21 lokaler. På övriga platser fanns endast enstaka individer.

Kommunfördelningen var följande: Uppsala/Knivsta (45), Tierp (32), Enköping (31), Älvkarleby (10), Östhammar (10), Håbo (8), Norrtälje (7), Heby (5) samt del av Sala kommun (2).

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Under häckningstid rapporterades arten från 27 lokaler. På 14 av dessa konstaterades lyckade häckningar. Under förutsättning att observerade eller hörda enstaka fåglar motsvarar etablerade par

erhålls totalt cirka 28 par, vilket är ett något sämre resultat jämfört med 2003. Årets första rörhöna konstaterades vid Hjälstaviken 5/4 (Tommy Eriksson) och den sista vid Billerstena viltvatten, Altuna 1/10 (Kalle Källebrink).

Sothöna *Fulica atra*

Stora ansamlingar (minst 200 ex.): Under våren räknades som mest 705 ex. Hjälstaviken 1/4 (Pekka Westin) och 200 ex. Kärven 8/4 (Tomas Kjelsson). I Tämnaren beräknades den häckande populationen till 175 par, varav 75 i Sörsjön (Ulrik Lötberg), och i Kärven häckade 85 par (Tomas Kjelsson). Under hösten rastade 600 ex. vid Vårhäll och 300 ex. i Gäddviken, Tämnaren 11/9 (Ulrik Lötberg). Ansamlingar över 200 ex. sågs dessutom i Tursboviken, Holm med 250 ex. 17/9 (Pekka Westin) samt 200 ex. Tegelsmora kyrksjö 8/8 (Anssi Laurila).

Vinterfynd: Under årets inledande två veckor uppehöll sig ett ex. i Uppsala, enstaka ex. Bio-testsjön samt 2 ex. Norrtälje hamn (Jan Östlund, Urban Emanuelsson, Karl-Olov Johansson m.fl.). I december sågs som mest 12 ex. i Norrtälje hamn 26-31/12 (Bo Granberg).

Trana *Grus grus*

Årets första trana gled in över Florarna 7/3 (Mats Edholm) och årets sista tranor rapporterades från tre lokaler 10/10.

Häckningar/etablerade par: Cirka 124 säkra/troliga/möjliga häckningar rapporterades, vilket är 41 fler än 2003. Som vanligt bör påpekas att mörkertalet är stort! En grov gissning är att närmare 1 000 etablerade par finns i Uppland.

Rastande flockar, maximalt antal april-okt.: Vid Hjälstaviken april (85), maj (250), juni (100), juli (340), aug. (780), sep. (1 550) samt okt. (500); vid Vendelsjön april (350), maj (75), juli (120) samt aug. (350); vid Ledsjär april (100), maj (190), juni (67), juli (200), aug. (350) samt sep. (300). På Tierpsslättan rastade som mest 4 065 ex. 11/9 (Ulrik Lötberg), på Kilbyslättan, Alunda som mest 600 ex. 8/9 (Mats Edholm) och vid Sörsjön 555 ex. 11/9 (Ulrik Lötberg). Liksom 2003 fanns förmodligen en bra bit över 7 000 rastande tranor i rapportområdet i september.

Höga sträcksummor: 3 100 ex. mot S Hjälstaviken 25/9 (Pekka Westin), 1 600 ex. mot S Lärstaviken samma dag (delvis samma fåglar som vid Hjälstaviken; Ulf Karlsson, Thomas Johansson), 1 405 ex. mot S Hjälstaviken 30/9 samt 524 ex. mot

SV Hjälstaviken 16/9 (Pekka Westin). Dagssumman om 3 100 ex. är nytt rekord för Uppland.

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Inlandshäckningar: Under 2004 upptäcktes betydligt fler säkerställda häckningar än tidigare. I Mälaren noterades totalt tre häckande par: Lillgrund, Ekoln; Stenholmen, Gorran samt Stjärnan, Grönsö (Pekka Westin, Thomas Pettersson). I Tämnaren noterades fyra par (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson). Från Roslagen noterades vardera ett par i Skedviken och Erken (Bill Douhan). Sammanlagt minst nio häckande par vid inlandslokaler gör 2004 till det särklass bästa året hittills.

Större sträckssiffror: 102 ex. sträckte mot SV 17/7 vid Sunnkobbarna (Bo Hallman) och 100 ex. mot S Rullsand, Älvkarleby 27/8 (Tomas Kjelsson).

Stytlöpare* *Himantopus himantopus* [0, 0, 1]

Upplands första stytlöpare upptäcktes vid Uppsala Kungsäng 26/4 (Yngve Dahlgren* m.fl.). Fågeln var stationär i området under hela dagen, men flög ibland ner till de översvämmade åkrarna vid Fyrisån i höjd med Nantuna.

Åldern på fågeln diskuterades livligt både live och över nätet. Fågeln bruntonade mantel indikerar dock en trolig 2K-fågel. I Sverige är arten fortfarande en stor sällsynthet och fram t.o.m. 2000 är 22 fynd gjorda. Åren 2001-2003 noterades arten överhuvudtaget inte alls i Sverige. Upplandsfyndet är också det tidigaste hittills, då bara ett aprilfynd (28/4 1998, Skåne) finns sedan tidigare. Annars är vårfynd vanligast med en klar topp i mitten av maj.

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta* [>5, 52, 2]

Vid Ledsjär rastade 2 ex. 16/4 (Per Edenius, Nils-Erik Ewers, Joakim Djurf). Vid samma lokal rastade åter 2 ex. 2/5 (Keith Bennett m.fl.). De två observationerna bedöms röra samma exemplar. Skärfläckan har i och med årets fynd varit årlig, förvisso fåtalig, i rapportområdet sedan 1997. Ledsjär förefaller vara den säkraste lokalen.

Svartvingad vadaresvala*

***Glareola nordmanni* [0, 0, 1]**

Upplands första fynd av arten var ett ex. som uppehöll sig vid Ledsjärsviken under större delen av dagen 8/8 (Kenneth & Thomas Pless m.fl.). Precis som för stytlöparen utbröt stora diskussioner om åldern på fågeln. Många hävdade att det

var en 1K-fågel medan andra ansåg att det var en äldre fågel. Det senare grundades på iakttagelsen av ruggade inre handpennor.

Vid Ledsjär har tidigare, 5/6 1987, en obe-stämnd vadarsvala iakttagits.

I Sverige är arten ytterst fåtalig med sammanlagt 20 fynd genom åren. Årets Ledsjärsfynd stärker ytterligare fyndbilden med en tydlig "hösttopp" under första delen av augusti.

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Under häckningstid rapporterades totalt 17 par från sammanlagt 14 lokaler. Den bästa lokalen var, som brukligt, Uppsala reningsverk där tre par häckade varav två lyckosamt (Ulrik Lötberg m.fl.). För andra året i rad minskade antalet observationer under häckningstid något. Det är oklart om vi ser början på en reell vikande trend, eller om det bara är frågan om en vikande rapporteringsfrekvens. Rrk vill i alla fall uppmana till riktade besök vid grustag och andra möjliga häckningslokaler.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Häckningar: Sammanlagt konstaterades 37 säkra häckningar. Av dessa återfanns hela 36 på Björn och omkringliggande öar (Lars Gustavsson, Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund). Den enda säkra häckningen utanför detta område var ett par vid inlandslokaler Slaktaren, Husby-Sjuhundra (Bill Douhan). Inlandshäckningar är extremt ovanliga i Uppland och har veterligen inte konstaterats de senaste 35 åren. Från fyra andra lokaler noterades sammanlagt 15 möjliga häckningar.

De konstaterade häckningarna utgör troligen en minoritet av det totala häckande beståndet, vilket ju den riktade inventeringen av Björns skärgård visade med tydlighet. Därför är det svårt att uttala sig om artens populationsutveckling. Större flockar: På åkrarna vid Ledsjärsviken rastade 100-200 ex. 28/8 - 4/9 (Joakim Djurf m.fl.).

Fjällpipare *Charadrius morinellus* [?, 259, 36]

Under 2004 uppträdde arten ovanligt talrikt och vid fler lokaler än vanligt. Dock bidrog, som väntat, Lövsstälätten med de flesta observationerna. Arten noterades under våren enligt följande: En ad. hane Snesslinge, Börstil 12/5 (Robert Ekman m.fl.), 1 ex. Dumdalsslätten, Hjalsta 13/5 (Tommy Eriksson, Pekka Westin m.fl.), max. 15 rastande ex. Lövsstälätten 14-15/5 (Sören Francéen m.fl.) och 7 rastande ex. åkrarna V Vendels k:a 31/5 (Berndt Godin m.fl.).

Under hösten fanns vid Lövsstälätten max. 7 ad. och en ungfågel 28/8-1/9 (Erik Landgren, Daniel Pettersson, Keith Bennett m.fl.) samt max. 3 ad. och en ungfågel vid Två lador, Fjärdhundraslättan 1-2/9 (Kalle Källebrink). Sålunda observerades sammanlagt 36 exemplar under året, vilket bara överträffas av 1972 och 2001 då 42 respektive 52 fåglar noterades. Detta gällde då för hela landskapet Uppland och inte enbart rapportområdet.

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Fynd under häckningstid: Inga rapporter inkomna. Större flockar: Under vårsträcket rastade arten talrikt 18/4-14/5 på flera lokaler. De största rastande flockarna var 540 ex. Lövsstälätten 1/5 (Per Johan Ulfendahl), 475 ex. Landsberga, Biskopskulla 30/4 (Martin Tjernberg), 400 ex. Ledsjär 25/4 (Anssi Laurila) och 400 ex. Ryda Kungsgård, Nysätra 4/5 (Ulf Karlsson).

Under hösten var den största rapporterade flocken 200 ex. Lövsstälätten 29/8 (Owe Rosengren).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

"Vårfynd": Fynd under sen vårflyttning eller tidig höstflyttning noterades vid Ledsjär med 1 rastande ex. 11/6 (Keith Bennett m.fl.), samt vid Hjälstaviken 22/6 då 1 ad. rastade (Martin Molin m.fl.) och 23/6 då 1 ex. sträckte mot SV (Tom Sandström). Under hösten uppträdde arten synnerligen skralt och största noterade flocken var 40 rastande ex. Ledsjär 19/9 (Joakim Djurf).

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

De första viporna nådde Uppland 14/3 då arten noterades på flera lokaler. Den sista observationen för året blev 55 rastande ex. Fjärdhundraslättan 16/11 (Pekka Westin).

Under våren noterades större flockar (>500 ex.) vid Hjälstaviken med 500 ex. 8/4 (Ingemar Johanson) och vid Ledsjär med 500 ex. 13/4 (Eva Johansson). Under sommaren och hösten var arten talrikast vid Hjälstaviken. Under tiden 13/7-28/9 rastade oftast dagligen mer än 500 ex. Den högsta noteringen, 1 250 ex., noterades 26/9 (Martin Tjernberg). Övriga lokaler med stora flockar var 600 ex. Ledsjär 4/9 (Björn Lundgren), 500 ex. St. Bärby, Giresta 9/9 (Pekka Westin), 500 ex. Östervåla k:a 16/9 (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson), 600 ex. Tierps k:a 1/10 (Helge Röttorp, Ulrik Lötberg) samt 800 ex. slätten N Månkarbo 25/10 (Niklas Lindberg).

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Till skillnad från 2003 blev innevarande år skvalt avseende observationer av kustsnäppa. Under våren noterades ett fynd då en ad. rastade vid norra udden, Arholma 14/5 (Zackarias Svensson). Under höststräcket noterades arten mellan 18/7 och 10/10. Största sträckande antal var 34 ex. som sträckte mot SV vid Fågelsundet, Hållnäs 25/7 (Lennart Söderlund). Den största rastande flocken var 30 ex. vid Ledskär 22/8 (Keith Bennett). Utanför Ledskärsområdet var arten ytterst fåtalig under höststräcket.

Sandlöpare *Calidris alba*

Vårfynd: Ett ex. rastade Västerskian, Björns skärgård 1/6 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund, Lars Gustavsson).

Höstfynd: Från 20/7 började enstaka sydsträckande fåglar dyka upp. Den största ansamlingen var 70 rastande ex. Björns skärgård 26/7 (Ulrik Lötberg, Mikael Malmaeus, Lennart Söderlund)! Dagen efter fanns det 62 fåglar inom samma område. Rapportören (Lennart Söderlund) uppskattar att det rörde sig om 45-50 nya fåglar. Även 2004 noterades sandlöpare vid inlandslokaler Hjälstaviken där 1 ex. rastade 5-7/8.

Totalantalet för året uppskattas till 195 ex., en ordentlig ökning jämfört med 2003. Dock ska poängteras att fåglarna vid Björn 26-27/7 står för över 60 procent av årssumman.

Småsnäppa *Calidris minuta*

Vårfynd: Ett ex. rastade utanför fågeltornet, Hjälstaviken 23/5 (Micke Nederman, Svenne Schultzberg).

Höstfynd: Småsnäppor noterades mellan 15/7 och 8/10. De största flockarna var 20 ex. som rastade vid Hjälstaviken 28/8 (Tomas Pärt) och 20 ex. vid Ledskär 31/8 (Mats Edholm).

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Under våren noterades rastande mosnäppor mellan 1/5 och 5/6. Flockar med fler än 20 individer rastade vid Ledskär, Uppsala reningsverk, Kallrigafjärden och Hjälstaviken. Största flockarna noterades vid Ledskär där 40 ex. rastade 18/5 (Mats Edholm) och 50 ex. rastade 23/5 (Joakim Djerf).

Under höststräcket noterades arten mellan 3/7 och 1/10. De största flockarna var 12 ex. Uppsala reningsverk 11/7 (Tomas Pärt) och 12 ex. Hjälstaviken 20/7 (Ingrid Åkerberg).

Tuvsnäppa* *Calidris melanotos* [1, 13, 1]

Ett ex., trolig hona, rastade vid Ledskär 18-19/5 (Lennart Pettersson m.fl.).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Vårfynd: En ad. rastade Ledskär 6/5 (Mats Edholm, Tommy Eriksson, Ulf Karlsson).

Under höststräcket noterades arten mellan 8/7 och 1/10. Det var vadarmagneterna Hjälstaviken och Ledskär som stod för merparten av observationerna. Den största rastande flocken var 49 ex. Hjälstaviken 21/7 (Annika Rastén).

Skärnsnäppa *Calidris maritima*

Under året noterades arten varken under vintermånaderna (januari-februari, december) eller under våren.

Även under hösten var arten ytterst fåtalig med totalt endast 20 ex. Största flock var 7 ex. Svenska Högarna 10/10 (Magnus Bladlund). Kraftigt ras i jämförelse med de två senaste åren (270 ex. 2002, 56 ex. 2003).

Sydlig kärrsnäppa *Calidris alpina schinzii*

Häckningar: I Björns skärgård noterades tre häckningar varav två lyckades (Ulrik Lötberg). Vid Ledskär noterades en spelande fågel 13-25/5 (Niklas Lindberg m.fl.).

Vid sekelskiftet föreföll kärrsnäppan vara utgången från Uppland. Emellertid har senare års skärgårdsinventeringar avslöjat en liten population av denna i Sverige sällsynta underart av kärrsnäppa. Häckningsbiotopen för sydlig kärrsnäppa förknippas med vidsträckt betade strandängar och i detta avseende avviker lokalerna i Björns skärgård ganska ordentligt.

Kärrsnäppa *Calidris alpina*

Större antal: Vid Fågelsundet rastade 200 ad. 19/7 (Lennart Söderlund), 250 ex. rastade i Björns skärgård 26/7 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund, Mikael Malmaeus), 270 ex. str. mot S vid norra udden, Arholma 5/9 (Zackarias Svensson), minst 225 ex. rastade vid Hjälstaviken 15/9 (Pekka Westin) samt mellan 200-250 ex. rastade på åkrarna N väg 76, Ledskärsområdet 19-25/9 (Joakim Djerf, Thomas Pless m.fl.).

Myrsnäppa *Limicola falcinellus* [?, 860, 30]

Vårfynd: Arten noterades mellan 24/5 och 2/6 med enstaka ex. på följande lokaler: Ledskär,

Hargsviken, Björn, Hjälstaviken och Vendelsjön. Största flock var 6 ex. vid Hjälstaviken 30/5 (Tomas Carlberg).

Höstfynd: Noterad vid Hjälstaviken, Hargsviken och Ledskär med enstaka exemplar. Största flock var 5 ex. vid Hjälstaviken 12/7 (Martin Tjernberg).

Totalantalet för 2004 uppskattas till 30 ex., en liten ökning från föregående års 23 ex.

Brushane *Philomachus pugnax*

Arten finns rapporterad mellan 16/4 och 9/11. Större ansamlingar (>200 ex.): Vid Hjälstaviken noterades runt 200 rastande ex. 3 och 5/5 (Martin Tjernberg). Detta var de enda större antalen.

Dvärgbeckasin *Lymnocyrtus minimus*

Vårfynd: Under våren (18/4-14/5) rapporterades minst 16 olika ex. Spel hördes vid Hjälstaviken (max. tre individer samtidigt), Fladen Ledskär, Kättslinge Vendel samt Kydingeholm vid Stamsjön.

Höstfynd: Totalt 13 individer på tolv olika lokaler noterades.

Inga vinterfynd detta år, men för övrigt var förekomsten påfallande lik tidigare år.

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

Vinterfynd: Ett ex. rastade Bäcklösa, Ultuna 18-27/1 (Pekka Westin m.fl.).

Större antal: Cirka 120 ex. noterades vid Husbydamarna, Lena 16/4 (Mats Wilhelm) och ca 300 ex. noterades vid Hjälstaviken 24/4 (Yngve Hareland).

Dubbelbeckasin *Gallinago media* [tidigare häckfågel, > 376, 20]

Under våren hördes spelande fåglar (maxantal under en kväll inom parentes) vid Fladen, Ledskär (1 ex.), Nedre Föret (1 ex.), Uppsala Kungsäng (1 ex.) samt Hjälstaviken (4 ex.). Vid Hjälstaviken bedöms åtminstone sex olika fåglar varit involverade totalt under maj. En ytterligare vårobservation var 5 ex. som stöttes vid Yttergrund, Ledskär 6/5 (Ulrik Lötberg, Mikael Malmaeus).

Under hösten noterades rastande fåglar vid Hjälstaviken (2 olika ex.), Funbosjön, Uppsala Kungsäng, Vendelsjön samt Svenska Högarna. Totalt noterades sålunda 14 fåglar på våren, varav nio spelande, och sex fåglar på hösten.

Vårsiffran är i paritet med fjolårets medan det blev en upprykning avseende höstobservationerna.

Rödspov *Limosa limosa*

[minst 60, minst 354, 10]

Fynd under häckningstid: Mellan 20/5-1/6 uppehöll sig ett par vid Hjälstaviken (Gunnar Ehrenroth m.fl.). Inga säkra tecken på häckning noterades dock.

Övriga fynd: Ett ex. Husbydamarna, Lena 24/4 (Erik Landgren), 1 ex. Hjälstaviken 27-28/4 (Tom Sandström m.fl.), 1 ex. Ledskär 30/4, 20/5 och 3/6 (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson, Niklas Lindberg m.fl.), 1 ex. mot S, Nantuna, Danmark 17/6 (Kenneth Pless) samt 1 rastande ex. Hjälstaviken 12-23/7 och 7/8 (Stig Holmstedt, Leo Larsson, Åsa Steinholtz m.fl.).

Totalantalet uppskattas till ca 10 ex. vilket är betydligt färre än under 2003.

Myrspov *Limosa lapponica*

Vårfynd: Under våren noterades arten 12/4-23/6 i små antal. Ett undantag var dock 128 ex. (fördelat på tre flockar; 23, 40 samt 65 ex.) som sträckte mot NO vid Hjälstaviken 9/5 (Thomas Johansson, Ulf Karlsson).

Höstfynd: Myrspovar noterades mellan 12/7 och 4/10, mestadels enstaka rastande eller sträckande individer. Tre sträckssiffror på över 150 ex. noterades dock: 190 ex. (uppdelat i två flockar) mot SV Örnstenen, Hållnäs 18/7 (Erik Landgren), 200 ex. i en flock mot SV Vargskär, Gräsö 18/7 (Björn Svensson) och 150 ex. mot SV Fittja 19/7 (Martin Tjernberg).

Småspov *Numenius phaeopus*

Arten noterades mellan 21/4-20/9, vilket återigen förlänger höstsäsongen jämfört med de senaste tre åren. Endast två flockar med över tio fåglar noterades: 12 ex. mot N vid Härkeberga 10/5 (Ulf Karlsson) och 20 ex. mot SV vid Fågelsundet 20/7 (Lennart Söderlund).

Storspov *Numenius arquata*

Häckningstid: Totalt rapporterades ca 65 revir, mer än en fördubbling jämfört med 2003. Den kraftiga uppgången är troligen mer orsakad av en ökad rapporteringsfrekvens än av fler spelande fåglar. Under senare år har det varit upp och ner i rapporteringen av arten så det är svårt att avgöra hur pass stabil populationen är inom rapportområdet. Större antal: Under våren var det ett kraftigt sträck 22-24/4 då sträckande och rastande flockar på över 100 ex. noterades på fem olika lokaler.

De högsta "höstnoteringarna" var 85 ex. mot SV Väsby, Stavby 14/6 (Mats Edholm, Brita Tibell) och 70 ex. mot SV vid Fågelsundet 1/7 (Lennart Söderlund).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Noterad i Svalan mellan 1/4 och 7/10. Fyndet 1/4, först vid Övre Föret kl. 17:30 (Ragnar Hall, Sören Franceen) och därefter vid Hjälstaviken fr.o.m. kl. 18:30 (Ingrid Åkerberg m.fl.), var extremt tidigt – normalt anländer svartsnäpporna först i slutet av månaden. Fågeln ifråga var i vinterdräkt när den anlände men ruggade över till sommardräkt inom några veckor. Den var fortfarande kvar när övriga svartsnäppor anlände från söder.

Större flockar: Flockar på över 50 ex. noterades enbart vid Hjälstaviken, som mest 100 rastande ex. 14/5 (Martin Tjernberg, Pekka Westin) och 106 ex. 21/6 (Pekka Westin).

Rödbena *Tringa totanus*

Häckningstid inland: Cirka 13 par häckade vid Hjälstaviken (Pekka Westin). Spelande fåglar noterades också vid Övre Föret, Vendelsjön, Dalbyviken och Marmafjärden, Älvkarleby.

Dammsnäppa* *Tringa stagnatilis* [0, 45, 0]

För första gången sedan 1999 blev rapportområdet utan någon säkerställd observation.

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

Noterad i Svalan mellan 12/4-8/10 vilket kan anses vara normalt.

Större flockar: Vid Hjälstaviken förekom arten i höga antal under juli med som mest 40 ex. 17/7 (Karl-Gustav Sjölund). Den enda större flocken utanför Hjälstaoområdet var 20 rastande ex. Ledskär 28/4 (Leif Östman).

Grönben *Tringa glareola*

Noterad i Svalan mellan 15/4-15/9 vilket kan anses vara normalt.

Fynd under häckningstid: Uppskattningsvis 6 par noterades på Florarna 6/6 (Olof Sjöberg). Övriga lokaler med observationer av enstaka spelande/varnande fåglar utanför ordinarie sträckperiod var Svinasjön, Harbo (Ruben Sven Eric Swanqvist), f.d. Vissjön, Läby (Martin Tjernberg) samt Trusksjön, Västland (Martin Amcoff). Alltså en ordentlig uppräckning jämfört med tidigare år under 2000-talet. Uppenbarligen finns fortfarande

en liten fast population på Florarna.

Större flockar: Största flock var 475 ex. Hjälstaviken 6/8 (Pekka Westin).

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos*

Fynd under häckningstid: Cirka 93 revir noterades, vilket är en nedgång med 42 från 2003. För andra året en ordentlig nedgång, trots inkommen rapport från Erken (19 revir). Eftersom antalet rapportörer hela tiden ökar är troligen den iakttaga minskningen faktiskt reell. Rk uppmanar därför alla att rapportera drillsnäppor under häckningstid.

Roskarl *Arenaria interpres*

Fynd under häckningstid: 41 revir noterades, varav 33 i Björns skärgård (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson, Lennart Söderberg). Detta speglar inte artens numerär utan snarare brist på skådare med båt! Inlandsfynd: Mellan 7-25/5 rastade enstaka exemplar i stort sett dagligen vid Hjälstaviken. Största antalet var 3 ex. 11/5-12/5 (flera observatörer).

Smalnäbbad simsnäppa

Phalaropus lobatus [?, >733, 62]

Vårfynd: Under våren (14/5-18/6) rapporterades fynd vid Hjälstaviken, Kärven, Svenska Högarne, Hargsviken, Ledskär, Vendelsjön samt Uppsala reningsverk. Största noterade flock var 15 ex. vid Kogrunet, Hargsviken 26/5 (Keith Bennett). Totalantalet under våren uppskattas till ca 54 ex. Höstfynd: Arten noterades mellan 12/7-26/8 vid Hjälstaviken, Ledskär samt reningsverket i Uppsala. Största antal var 2 juv. Hjälstaviken 18/8 (Pekka Westin). Totalantalet under hösten uppskattas till ca 8 ex.

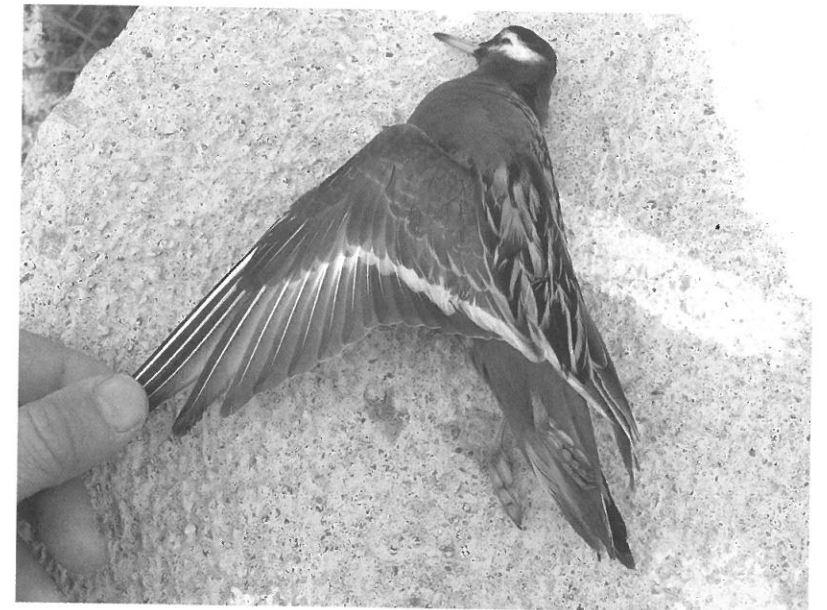
Årssumman på ca 62 ex. är en ordentlig ökning jämfört med de senaste två åren då uppskattningsvis 20 ex. noterades. Faktum är att antalet bara överträffas av 1998 då ca 80 ex. observerades i landskapet.

Brednäbbad simsnäppa*

Phalaropus fulicarius [0, 8, 1]

Ett smått otroligt fynd: En ad. hona påkörd av fågel-skådare i bil vid Sikhjälma, Hållnäs 20/6 (Lennart Söderlund). Man kan ju undra vad fågeln gjorde där!

Enligt rykten så har arten levt farligt tidigare i Sverige då en fågel vid Falsterbo lär ha fått en golfboll på sig och dött. Från England finns det uppgifter om att gäddor också har drygat ut mathållningen med brednäbbade simsnäppor. Detta makabra fynd är nr 9 för landskapet.

Brednäbbad
simsnäppa
Phalaropus fulicarius
Sikhjälma, Hållnäs
20 juni 2004
© Lennart Söderlund

Bredstjärtad labb*

Stercorarius pomarinus [?, 1114; 12]

Fyra fynd omfattande 12 ex. under hösten: 5 ex. mot S Karskär, Rådmansö 25/9 (Martin Tjernberg, Ragnar Hall, Åke Berg m.fl.), 1 ex. (1K) mot V Björn, Hållnäs 3/10 (Per Johan Ulfendahl m.fl.), 1 ex. (1K) mot SV Björn 24/10 (Ulrik Lötberg m.fl.), 1 ex. (1K) mot SO samt 4 ex. (1K) rastande Björn 20/10 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund).

Med 12 ex. uppnåddes högsta årssumman sedan 1999, således fler än under århundradets fyra tidigare år (1-5 ex./år) men knappast att betrakta som "invasion". Två av labbarna vid Karskär var adulta, övriga observerade juvenila och denna fördelning får betraktas som normal.

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Inlandsfynd: Ett ex. mot N Ekoln, Alsike 6/5 (Emil Nilsson). Första inlandsfyndet sedan 2000. Under häckningstid registrerades minst 34 par. Vårsträcket inleddes 3/4 och fram till 28/5 noterades 14 ex. mot N, ett till synes lågt antal men inte onormalt. Sommar- och höstflyttningen pågick t.o.m. 16/10 och omfattade minst 240 ex., högsta antalet sedan 1994 (>340 ex.). Bästa dag blev 26/8 vid Svarthamn, Skutskär med ca 45 ex. (Owe Rosengren, Christer Olsson m.fl.). Till detta kan läggas 26 labbar rapporterade som obestämda, en del av dem möjligen/troligen bredstjärtade.

Fjälllabb* *Stercorarius longicaudus* [?, 73; 4]

Tre fynd omfattande 4 ex. under hösten: En ad. mot V Svarthamn, Skutskär 31/7 (Zackarias Svensson), 1 1K rastande NO Rullsand, Älvkarleby 21/8 (Martin Tjernberg), 2 ex. (1K) mot NO Svarthamn 26/8 (Anders & Tommy Eriksson m.fl.).

Uppträdandet är antals- och tidsmässigt närmast exemplariskt sett ur ett 15-årsperspektiv. Noterbart är dock att samtliga observationerna gjordes i Upplandsdelen av Gävlebukten, ett område som inte för så många år sedan närmast var okänt och föga besökt.

Dvärgmå *Larus minutus*

Häckningar/häckningstid: Sex par fick ut 11 flygga juv. Hjälstaviken (Martin Tjernberg m.fl.), 5 par Tåmnaren, Harbo/Östervåla, häckningsresultat okänt (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson), som mest 36 ad. varav fyra på bo. Storfjärden, Dalälven, Älvkarleby men sannolikt misslyckad häckning (Tommy Löfgren, Mats Edholm, Brita Tibell), minst 1 par parade sig Kallrigafjärden, Forsmark (Martin Resare m.fl.).

För tredje året i rad bedöms cirka 25 par ha påbörjat häckning i någon form. Sedan 1999 har årligen åtminstone något par fått ut flygga ungar. Efter ett års frånvaro fanns åter par i Tåmnaren/Sörsjön. Hjälstaviken är den överlägset bäst bevakade och överskådliga lokalen och det är därför knappast förvånande att säkraste häckningsbevisen

erhålls där. Tilläggas kan att ingen häckning skedde på en holme norr om Karlholm, Lövsstabukten, där resultatet blev misslyckat 2003 (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson).

Vårfynd: Under perioden 15/4-30/6 beräknas minst 217 ex. ha observerats på 19 lokaler (häckningslokaler inräknade), 13 av dessa i inlandet och sex vid kusten med 182 resp. 35 ex. Rekordet från 2003 (172 ex.) fick således en rejäl knuff uppåt! **Höstfynd:** Mellan 20/7-31/10 noterades minst 873 ex. vid 13 lokaler, därav elva vid kusten. Antalet är det högsta sedan 2001 men en avsevärd årsvariation har numera visat sig vara ganska normal. Mycket tyder på vikten av "god näsa" för tidpunkt, lokal och väder!

Höga antal: Minst 296 ex. str. Fågelsundet 27/7-16/9 (Lennart Söderlund), >210 ex. rastande Karskär, Rådmansö 23-26/9 (Martin Tjernberg m.fl.) samt >172 ex. str. Arholma 4/9-16/10 (Zackarias Svensson m.fl.).

Noterbart är att den välbevakade inre delen av Gävlebukten endast bidrog med ca 10 ex. En tillfällighet eller ingen sträckväg kanske framtiden får utvisa. Den totala årssumman på minst 1 090 ex. är näst högsta efter 1996 (1 640 ex.). För 30 år sedan rapporterades endast 22 dvärgmåsar och 1984 var antalet 53!

Skrattnås *Larus ridibundus*

Vinterfynd: Två ex. Biotestsjön 10-30/1 (Eva Johansson m.fl.) samt 1 ex. Örsten, Singö 18/1 (Bill Douhan). Ett helt normalt uppträdande och sedan 1973 uppvisar endast tre år 10 ex. eller fler.

Häckningar: Vid 21 lokaler häckade minst 10 410 par, en ökning med knappt 25 procent jämfört med resultatet 2003. Även jämfört med helinventeringen 2002 är ökningen ungefär lika stor. Fyra lokaler/områden (Hjälstaviken, Tämnnaren, Björns skärgård, Lövsstabukten) hyste 9 225 av samtliga par, vilket ändå visar artens sparsamma förekomst i små och medelstora kolonier.

Fiskmås *Larus canus*

Höga antal: 6 000 ex. Svenska Högarna 17/3 (Mikael Åsberg), >1 000 ex. Öregrundsgrepen, Biotestsjön 21/3 (Joakim Djerf), ca 5 000 ex. Övre Föret 22/4 (Martin Tjernberg) samt vid Björn 1 400 ex. mot SV 15/10, 3 500 ex. mot SO 24/10, 1 500 ex. rastande 24/10, 3 000 ex. rastande 29/10 och >12 000 ex. mot SO 29/10 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund m.fl.).

Silltrut *Larus fuscus fuscus*

Kolonier (5 eller fler par): 124 par Björns skärgård (Ulrik Lötberg), 20 revir Länsman, Forsmark (Joakim Djerf), 16 par Spillersboda, Frötuna (Bo Hallman), 7 par Rotholmaviken, Häverö (Joakim Johansson), 7 par Gräskö, Blidö (Martin Tjernberg).

Vid en heltäckande inventering av Uppsala län år 2002 inräknades 643 par (Upplands rapportområde exkl. Norrtälje kommun).

Höga sträcksummor: Vid Fågelsundet 285 ex. mot Ö 26/8 resp. 175 ex. mot SV 28/8 (Lennart Söderlund) samt vid Skatudden 55 ex. mot S 1/9 (Mats Edholm).

Gråtrut *Larus argentatus*

Par i inlandet under häckningstid redovisas från Tämnnaren (19), Erken (9), Hjälstaviken (8), Mälaren (3) samt Råksjön, Huddunge (1).

Vittrut *Larus hyperboreus* [?; >146; 1]

Ett ex. (2K) Biotestsjön, Forsmark 7/2 (Emil Andersson m.fl.).

Åter endast en enstaka snabbvisit, en allt vanligare förekomst på senare år. Vintersäsongen 2003/2004 får också nöja sig med minsta möjliga antal. Senaste år med minst fem ex. år 1997.

Tretåig mås *Rissa tridactyla* [>18; >376; 9]

Nio ex. noterade enligt: En 2K mot N Skatudden 12/4 (Thomas Pless, Fredrik & Henrik Bondestam), 1 ad. Vaddö skjutfält 8/5 (Clas Cronlund m.fl.), 1 ad. mot S Arholma 9/10 (Zackarias Svensson), 1 1K mot SO Björn 16/10 (Martin Tjernberg, Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund) och 1 1K mot SO 24/10 (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson, Lennart Söderlund), 2 1K mot Ö Rullsand, Älvkarleby 6/11 (Per Johan Ulfendahl), 1 1K rastade kortvarigt Ledsjär 6/11 (Lars Lundstedt) samt 1 1K mot N Klämmesudden, Vaddö 18/12 (Curt Johnsson & Annika Rastén).

Bästa året sedan 1999 (12 ex.). En förväntad senhöstdominans men två vårfynd samma år är ovanligt. Ledsjär kan väl nästan ses som en "halv" inlandslokal men detta var inte första fyndet, här sågs 2 ad. + 2 juv. 16/10 1955.

Skräntärna *Sterna caspia*

Av 200 par genomförde 180 häckning vid Stenarna, Björn. 240 pulli ringmärktes, 65 ringmärktes ej och 30 hittades döda (Lars Gustavsson, Ulrik

Lötberg, Lennart Söderlund), 1 par med 2 pulli Singö skärgård (Joakim Johansson), 1 par + 2 1K Trutbådan, Gräsö (Per-Anders Edin).

För fjärde året i rad ungefär samma storlek på populationen. I Björns skärgård lyckades paren mycket bra med en betydligt högre ungfågelöverlevnad än 2003 tack vare frånvaro av mink (Ulrik Lötberg).

Minst 160 ex. rastade vid Ledsjär inklusive Karlholmsviken 20/4 (Mats Edholm m.fl.), 30 ex. Kallrigafjärden, Forsmark 25/4 (Joakim Djerf), 40 ad. Hjälstaviken 8/7 (Sören Lindén). Ovanstående antal är årshögsta vid resp. lokal.

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis* [5; 96; 4]

Fyra ex. noterade enligt: En ad. mot N Arholma 14/5 (Zackarias Svensson), 1 ad. mot N Ängskär, Hållnäs 29/7 (Ragnar Hall m.fl.) samt 2 ad. mot S Sennebyhaken 6/8 (Magnus Bladlund).

Ett i stort helt normalt uppträdande både till antal och tidpunkter.

Fisktärna *Sterna hirundo*

Inlandshäckningar: Från 23 lokaler rapporteras minst 355 par, flest vid Tämnnaren (119), Hjälstaviken (>75), västra delen av Mälaren (84) samt Erken (>35).

Ovanstående antal är ovanligt högt men speglar sannolikt en bättre rapportering än beståndsökning. I Tämnnaren misslyckades dock många par p.g.a. minkpredation. Glädjande nog gällde motsatsen i Björns skärgård där 2004 års 98 par är i nivå med åren innan minken började härja (Ulrik Lötberg).

Högt antal: 150 ex. mot N Örskär 9/5 (Johan Östberg).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Häckningsförsök inland: Ett par i Tämnnaren i början av juni, men med okänt resultat (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson). Sannolikt första kända häckningsförsöket i Upplands inland i "modern tid"!

Övriga inlandsfynd: Mellan 3-26/5 samt 16/7 observerades minst 100 ex. fördelade på tio lokaler. Bästa plats blev Hjälstaviken med minst 66 ex. Totalantalet är det högsta sedan 1998 och det synliga uppträdandet berodde som alltid på ett kallufts-inbrott med nordliga vindar under bästa sträcktid.

I Björns skärgård inräknades 492 par med mycket god häckningsframgång, allt beroende på minkens frånvaro (Ulrik Lötberg).

Fisk-/Silvertärna *Sterna hirundo/paradisaea*

Höga sträcksummor: Vid Fågelsundet 250 ex. mot SV 19/7, 1 150 ex. 20/7, 1 700 ex. 25/7, 100 ex. 30/7, 115 ex. 26/8 och 100 ex. 28/8 (Lennart Söderlund), 200 ex. mot S Skatudden 6/8 (Yngve Hareland) samt 100 ex. mot Ö Svarthamn 26/8 (Anders Eriksson, Tommy Eriksson).

Dagssumman om 1 700 ex. är den högsta noterade någonsin i rapportområdet! Lennart skriver: "Intensivt sträck fram till kl 09:30. Därefter cirka 100 tärnor i timmen till kl 12:00. Därefter ingen bevakning till kl. 17. Kvällssträckets intensitet lägre än morgonsträcket med cirka 100-125 tärnor i timmen".

Småtärna *Sterna albifrons* [>28; >78; 1]

En ad. Ledsjär 3/8 (Per Johan Ulfendahl m.fl.). Senast bara ett ex. observerades var 1998. Följande fem år sågs 3-6 ex. årligen. Augusti är den överlägset bästa fyndmånaden.

Svarttärna *Chlidonias niger*

Häckningar: Åtta par Sörsjön, Tämnnaren samt 5 pulli ringmärkta (Lars Gustavsson, Ulrik Lötberg m.fl.), 5 par + 3 juv. Kyrksjön, Tegelsmora (Johan Ericson, Joakim Djerf, Mats Edholm m.fl.).

Övriga fynd: Vid Hjälstaviken 1 ad. 6-9/5 (Bo Jerkeman m.fl.), 31/5 (Stig Holmstedt m.fl.), 23/6 (Ulf Florman) och 3/7 (Stefan Kyrklund m.fl.), vid Klardammen, Dannemora 1 ex. mot N 15/5 (Keith Bennett) och 2 ex. mot SV 31/5 (Anton Nyten), vid Ambricka, Älvkarleby 1 ad. 1/6 (Mats Edholm, Brita Tibell), vid Vendelsjön 4 ad. 6/6 (Thomas Pless) och 3 ad. 29/6 (Anders Arnell) samt slutligen 1 ad. Ledsjär 11/7 (Tomas Kjelsson m.fl.).

För femte året i rad uppvisade Sörsjön positivt resultat. Som helt ny häckningslokal tillkom Tegelsmora kyrksjö, där paren lät sig villigt beskådas från det nya fågeltornet. Övriga fynd var till lokaler och tidpunkter ganska normala.

Sillgrissla *Uria aalge*

Häckningstid: Minst 20 ex. Svenska Högarna, Blidö 28/5 (Bill Douhan).

Rapporter saknas detta år från några sedan tidigare kända lokaler, sannolikt beroende på uteblivna besök.

Övriga fynd: Under första halvåret med början 8/4 observerades minst 26 ex., fördelade på Arholma, Vaddö, Singö, Örskär och Björn. Andra halvåret stod för cirka 24 ex. vid ovannämnda

lokaler plus Svenska Högarna, Karskär, Fågelsundet och Gräsö. Årets sistadatum blev 21/11.

Tordmule *Alca torda*

Vad gäller *häckningstid* är rapporteringen mycket bristfällig och den egentligen enda användbara uppgiften härrör från Svenska Högarna med 400 ex. 28/7 (P-G Larén).

Vinterfynd: Under jan.-feb. sågs 7 ex. och under dec. 1 ex.

Höga antal: 62 ex. mot SO Håkanskär, Vätö 4/8 (Herbert Bauman m.fl.), 42 ex. mot S Arholma 8/10 (Zackarias Svensson) samt minst 30 ex. Kalvskäret, Singö 15/5 (Ragnar Hall).

Tobisgrissla *Cephus grylle*

Häckningstid: Rapporteringen är även här ofullständig och de cirka 215 reviren/paren torde ligga en bra bit under det verkliga antalet trots att arten minskat kraftigt under senare år.

Höga antal: Totalt 84 ex. mot S Arholma 6-8/10 (Zackarias Svensson) samt vid Björn 50 ex. mot SO 15-16/10 och 60 ex. sträckande/rastande 24/10 (Ulrik Lötberg).

Skogsduva *Columba oenas*

Vinterfynd: Mellan 16-27/2 sedd i Frösthult (4), Hjälstaviken (4), Skogstibble (3), Torstuna (2), Biskopskulla (1), Nysätra (1), Balingsta (1) samt Vendel (1). Samtliga bedöms dock vara tidiga värfynd. Två ex. Tisby, Simtuna 24/12 (Martin Tjernberg) hamnade däremot med god marginal inom vinterramen.

Häckningstid: Antalet par/revir uppgick till minst 167, högsta antalet sedan arten började efterfrågas bättre för tolv år sedan. Så nyligen som år 2000 rapporterades endast 62 par.

Stora flockar: Vårens största om 40 ex. noterades vid Lena k:a 21/3 (Thomas Thierfelder). Under hösten räknades 55 ex. vid Hjälstaviken 6/8 (Pekka Westin), 64 ex. Sundbromark 20/9 (Annika Rastén) samt 78 ex. vid Härvesta, Fröslunda 21/9 (Martin Tjernberg).

Ringduva *Columba palumbus*

Vinterfynd: Under jan.-feb. funnen i Roslags-Bro (2), Enköping (1), Uppsala (1-2), Hjälstaviken (1) samt Nysätra (1). Under december sågs minst åtta ex. i Uppsalaområdet. Antalet är det lägsta sedan 1997 (2), därefter har det legat mellan 20-70 ex., men vissa år påverkas det ju av tidigt vårinflöde.

Höga antal (>1000 ex.): Cirka 1 000 ex. NO Tierp 24/4 (Owe Rosengren, Martin Tjernberg), Simtuna 1/9 (Kalle Källebrink) samt Vida/Holm, Harbo 11/9 (Lars Gustavsson, Ulrik Lötberg). Ovanligt få noteringar om stora flockar!

Turkduva *Streptopelia decaocto*

Häckningstid: Uppskattat parantal/revir enligt följande: Uppsala (15), Östervåla-området (6), Skärplinge (2), Östhammar (2), Läby, Björklinge (>2), Enköping (1-2) samt ett vardera i Tierp, Heby, Rasbo och Norrtälje. Enstaka ex. sågs därtill i Rimbo, Roslags-Bro, Alunda, Vänge, Harbo, Elinge, Fågelsundet samt på Örskär.

För sjätte året i rad på ungefär samma nivå och lokaler, vilket tyder på en relativt liten men stabil population. De en gång i tiden stora vinterflockarna i Uppsala är dock ett minne blott och årets största uppgick blott till 16 ex. i Fålhagen 12/2 (Jan Östlund).

Turturduva *Streptopelia turtur* [>9; >150; 4]

Sex fynd avseende fyra individer; En ad. Åby, Stavby 6-8/6 (Anders Kastenholm m.fl.) samt 1 km S Åby 24/6-7/7 (Mats Edholm, Brita Tibell, Per-Anders Edin m.fl.), 1 ex. Fågelsundet 9/6 (Lennart Söderlund) samt bedömt som samma ex. NV Hållnäs k:a 27/6 (Per Thebo), 1 ad. Svenska Högarna 15/6 (Lars Davner, Henrik Waldenström), 1 IK Skutskärs k:a 14-20/9 (Torgny Sandström, Anders Johansson m.fl.). Bästa året sedan 1999 och månadsfördelningen är ytterst normal.

Gök *Cuculus canorus*

Jämte trädlärkan uppvisar göken den kraftigaste ökningen i rapporteringen fr.o.m. 2002 och med minst 300 revir har antalet fördubblats på två år! En så avsevärd beståndsförändring förefaller i nuläget ganska osannolik på så kort tid utan får förmodas bero på högre rapporteringsbenägenhet. Till detta kan även läggas rekordartad tillgång under högsommar och tidig höst: I juli 24 sedda, i augusti 40 och i september t.o.m. 15/9 10 ex. Av samtliga dessa har 25 procent bestämts till ungfåglar (IK).

Berguv *Bubo bubo*

Två säkerställda häckningar och därtill åtta revir pekar på ett orubbat och i flertalet fall välkänt bestånd. Ett enda ströfynd, under hösten, är kanske magert men därvid är årsvariationen ganska stor.

Turturduva *Streptopelia turtur* Skutskärs kyrka 19 september 2004

© Peter Schmidt

Fjälluggla *Bubo scandiacus*

[åtskilliga 100; >83; 0]

Både kalenderår och vintersäsong lika vita som en gammal hane. Två av de senaste fyra åren helt utan fynd! För att hitta en lika dålig period får vi gå tillbaka till 1985-88!

Hökuggla *Surnia ulula* [?; >432; 2]

Ett ex. Aspbladsmossen, Knutby 16-31/12 (Sven Kihlström m.fl.) samt 1 ex. S Hyttan, Söderfors 25/12 (Per-Anders Edin).

Fyndbilden är påfallande lik fjällugglans med flera skrala år i rad. Dessa båda kunde dessutom mycket väl förblivit oupptäckta. Ingen satt ju direkt i närheten av vare sig välbesökt fågellokal eller tätort!

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

"Konserterna" under främst gryning och skymning avslöjade minst 138 revir, visserligen 70 färre än under 2003 men ändå tredje högsta antalet genom åren.

Observationerna av ej revirhävdande individer uppgick under vintern/våren till 13 och under hösten/vintern till 16, båda antalen något av medelvärde men årsvariationen är ganska stor. Flera rapportörer berättar om sparvugglor som insett fågelbordets betydelse.

Kattuggla *Strix aluco*

Uttröttade efter föregående års uppfost-ringsslit (138 kullar) nöjde sig paren med att producera 42 kullar, lägsta antalet sedan 2000. Revirhävandet var det dock inget fel på utan minst 203 hanar/par, utöver de med kullar, hördes av. Den rapporterade årssumman uppgick således till 245 revir, något högre än medelvärdet för tioårsperioden 1994-2003. Efter häckningssäsongen, under sep.-dec., iaktogs/hördes kattugglor på 37 lokaler.

Slaguggla *Strix uralensis*

Efter tre år i rad med 25-31 kända ungpullar/år blev 2004 ett naturligt mellanår med fyra ungpullar med få pull, och därtill konstaterades tre misslyckade häckningar. Dessutom registrerades minst 135 revir med hane eller par, medförande en totalsumma på minst 142 revir. Ropaktiviteten var således ändå mycket bra. Dåliga häckningsår kan paren vara synnerligen diskreta av sig.

I motsats till hösten/vintern 2003 då ett flertal ugglor sågs sitta öppet invid vägar dagtid, observerades 2004 bara några få utanför sina revir. Dock visade en slaguggla upp sig inne i Björklinge 1/2 (Thomas Pless).

Lappuggla *Strix nebulosa* [8; >55; 4]

Häckningstid: Ett revir Tierps kommun (Ulrik Lötberg), 1 ad. Östhammars kommun 28/4-29/8 (Lars-Thure Nordin, Martin Irestedt, Tomas Kjelsson m.fl.).

Övriga fynd: Ett ex. Stadsskogen, Uppsala 13/10 (Owe Rosengren m.fl.), 1 hane ropar Tierps kommun 25/12 (Per-Anders Edin).

En av landskapets främsta klenoder – gåtfull, mystisk och osynlig under häckningstid – visade plötsligt upp sig i storstaden och vem kan då motstå ett möte med den mäktige? Sedan åtminstone 1997 bedöms arten vara revirhävdande/häckande i Uppland.

Hornuggla *Asio otus*

Vinterfynd: Ett ex. Övre Föret under jan.-feb. (Tomas Kjelsson m.fl.). Lägsta antalet på många år, kanske dålig gnagarvinter?

Under våren ropade hanar/par på fem lokaler, där ungkullar inte registrerades. Hörde kullar uppgick till 36, antalsmässigt nära ett medelår men ungarna per kull tycks ha varit få. Vid ytterligare tre lokaler sågs hornugglor utan tecken på häckning.

Under hösten noterades ganska normala fyra ex., slutpunkten sattes i början av november.

Jorduggla *Asio flammeus*

Vinterfynd: Minst 1 ex. Övre Föret 12/1-28/2 (Olof Sjöberg m.fl.). Om det var samma ex. som sågs då och då t.o.m. 16/6 är dock omöjligt att veta. Under våren 1/3-31/5 iakttogs 10 ex. på nio lokaler, ett i stort normalt uppträdande. Sommartid 1/6-31/7 noterades jordugglor vid Hjälstaviken (minst 2), Torstuna (1), Övre Föret (1), Vendelsjön (1) och Tegelsmora (1) men utan att uppvisa några tecken på häckning.

Därefter bidrog hösten 31/8-25/11 med 17 ex. fördelade på elva lokaler, sju av dem vid kusten. Totalt sett ett bra år med minst 32 ex., några färre än rekordåret 2003.

Pärluggla *Aegolius funereus*

Efter de mycket goda åren 2002-2003 var pärlugglorna antingen tysta eller bodde i andra landskap, ty rapporterade 23 revir var blott 25 procent av antalet 2003. Viss koncentration märktes i området Gisslaren/Vällen resp. inom triangeln Harbo/Heby/Jumkil. I motsats till föregående år var också ropperioden betydligt kortare. Det stora flertalet hördes 15/2-2/4.

Märkligt nog med tanke på det låga årsantalet hittades två döda ex., den ena i Florarna i januari (Ronny Fredriksson) och den andra bildödad norr om Tärnsjö i december (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson).

Nattskär *Caprimulgus europaeus*

Med 29 spinnande hanar uppnådde denna sommar nätternas furste högsta antalet sedan 1987. En specialinventering på Hållnäsälven bidrog med 13 sj. (Jan Wärnbäck m.fl.) och resultatet därifrån redovisades ingående i FiU nr 4 2004. Övriga hittades i följande socknar: Älvkarleby, Harbo, Viksta, Järlåsa, Jumkil, Börje, Nysätra, Edebo, Häverö, Söderby-Karl, Skederid samt Riala. Därtill gjordes tre observationer av icke sjungande fåglar.

Tornseglare *Apus apus*

Vid Astronomiska observatoriet i Uppsala hittades en död tornseglare 8/4 (Benjamin Bohman) men troligen var det en från föregående år mumifierad fågel som på något sätt kommit fram i dagsljuset. Cirka 1 000 ex. uppskattades sträcka mot norr över Örskrässundet 29/5 (Martin Irestedt, Mikael Malmaeus). Minst lika många rastade vid Björn 26/7 (Ulrik Lötberg m.fl.).

Årets sista sågs vid Billudden, Skutskär 4/10 (Oskar Löfgren). Ett ganska sent datum men inte alltför uppseendeväckande.

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Häckning: Ett par samt 1 juv. Rotskär, Skutskär 7-28/8 (David Kramer m.fl.).

Övriga fynd: Ett ex. Vendelsjön 12/4 (Thomas Wilker), 1 hane Västland 17-20/4, vid sistnämnda datum hittad bildödad på vägen (Björn Lundgren, Lennart Söderlund m.fl.), 1 ex. Övre Föret 18/4-9/5 (Ragnar Hall m.fl.), 1 ex. Vendelsjön 25/8-24/9 (Anders Arnell, Weine Erlandsson), 1 ex. Långsandsörarna 4/9-19/12 (Per Johan Ulfendahl m.fl.), 1 ex. Funbosjön 20/10 (Per Edenhamn) samt 1 ex. Hargsviken 25/12 (Keith Bennett).

Ganska normalt med en konstaterad häckning men sämre vad gäller parbildning vid sedan gammalt kända lokaler. Antalet höstobservationer får betraktas som nära ett medelvärde, kanske var några av fåglarna de från Skutskär.

Härfågel

Upupa epops [tidigare häckfågel; >122; 3]

Tre fynd: Ett ex. Säby, Lagga 20/4 (Ian Henshaw, Tomas Pärt m.fl.), 1 ex. Almunge 22/4 (Benny Åhr), 1 ex. Knivsta k:a 6/5 (Mikael Fredlund).

De tre fynden gjordes som synes under en inte alltför lång tidsrymd och inom ett relativt begränsat område, varför det nog inte kan uteslutas att det rörde sig om 1-2 ex. Trots känd som tidig värfågel är aprilfynden klart färre än majdito i Uppland.

Göktyta *Jynx torquilla*

Totalt noterades ca 260 göktytor på strax under 200 lokaler under 2004. Det är lite fler än under ett normalår. En aning färre häckningar konstaterades än under 2003, men man får ändå anta att flertalet av de ensamma fåglarna utgjorde en del av ett par och att också dessa häckade. Arten är svårsedd efter sångperioden i maj, och inte förrän ungarna ger sig till känna i slutet av juni får man åter kontakt med

vår skandinaviska ormhalsfågel. Trenden känns för närvarande stabil, även om hotbilden kvarstår i och med igenväxande ängs- och hagmarker. Bostadsbristen verkar även vara en flaskhals, så uppropet från förra året om att spika ihop lämpliga holkar och sätta upp i lämpliga göktytebiotoper kvarstår.

Gråspett *Picus canus*

Under häckningstid rapporterades gråspetten från 20 lokaler. På tio av dessa fanns två eller fler fåglar och glädjande nog kunde två häckningar konstateras; i Älvkarleby, närmare bestämt vid Billudden resp. Djupa-området, Tierp. Bedömningen är att Uppland har en population på minst 10, men troligare 20-30 par gråspett. Kärnområdet är de norra och nordvästra delarna med tyngdpunkten i de nordvästra delarna, i öster är det långt mellan gråspettarna. Exempelvis rapporterades under året inte en enda gråspett från Norrtälje kommun. En uppmaning till dem som notarar gråspett under våren är att om möjligt följa upp med ett besök i exempelvis början av juni för att konstatera eventuell häckning. Kanske drabbas vi i själva verket till större delen av övervintrande gråspettar och populationen är inte så stor som det kan verka.

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos*

Endast en rapport gällande ett exemplar. Det gäller vår gamle trotjänare i Båtorsområdet, den under 1999 utsatte hanen från Lettland, som alltså fortfarande hävdar revir där (Stig Holmstedt m.fl.). Runt Färnebofjärden gjordes det i likhet med förra året inga observationer i Upplandsdelen av området.

Äldre fynd: En hona födosökande på stängselstolpar, NV delen Hjälstaviken 11/11 1962 (Stellan Hedgren m.fl.).

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Under häckningstid, som här avser perioden 1/3-31/7, observerades mindre hackspettar på 142 lokaler. Det är en liten ökning jämfört med tidigare år. Antalet inblandade individer är i många fall omöjligt att rättvist bedöma, varför en sådan summering utelämnas. Endast tre häckningar konstaterades, men det är rimligt att anta att häckning skedde på flertalet lokaler med två eller flera observerade fåglar. Det rör sig om 26 lokaler, även det en liten uppgång. I nordvästra delen av landskapet inventerades även i år hackspettar på ett organiserat sätt, och antalen där är ett naturligt resultat av detta. Dessa delar innehåller visserligen fina

biotoper för mindre hackspett, men rimligen finns flera områden med liknande tätheter. Runt Tämna- ren bedömdes så många som 35 par finnas.

Under övrig tid gjordes fynd i normal utsträckning, möjligen kan man utläsa en liten ökning. Rrk:s bedömning är att detta snarare beror på ökad rapportbenägenhet än en reell ökning i numerär.

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*

Tre häckningar konstaterades, varav två var på "nya" lokaler. Troligen har det funnits tretåiga hackspettar på dessa platser även tidigare. Förutom dessa häckningar rapporterades arten från 16 lokaler, och på flera av dessa bedöms häckning som mycket trolig. Koncentrationer värda att nämna: minst 3 par bedömdes finnas i området runt Pansaruddens NR och 2 par plus minst 6 ensamma fåglar fanns i området runt Djupa - Tösjön i västra Tierps k:n. Upplandsbeståndet bedöms till maximalt 50 par, mer troligt 30-50. Arten är, åtminstone under vinterhalvåret, knuten till sumpskogar med god tillgång på död eller döende ved. Med tanke på skogsbrukets intensitet känns artens utveckling i landskapet minst sagt oviss.

Trädlärka *Lullula arborea*

Arten har de senaste åren haft en anmärkningsvärt positiv utveckling och sedan 2002 har antalet rapporterade revirhävande mer än fördubblats och uppgick 2004 till minst 183! Kanske någon under uppsträcket sjungande individ räknats in i summan men inte i sådan omfattning att ökningen inte skulle vara reell.

Vårsträcket fr.o.m. 13/3 omfattade minst 14 ex., en förhållandevis låg siffra. Hösten var bättre med sina 21 ex. och avslutningen skedde 2/11.

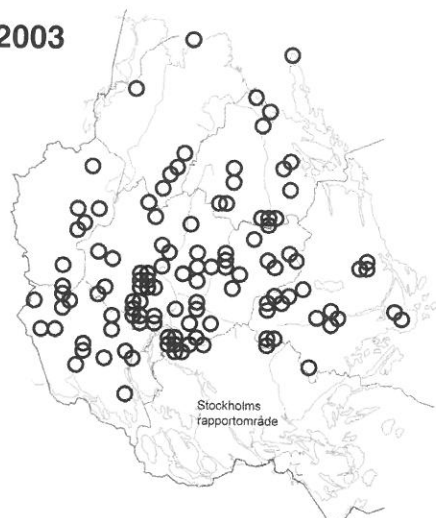
Sånglärka *Alauda arvensis*

Vinterfynd: Ett ex. mot S Hjälstaviken 22/2 (Ragnar Hall). Bedöms snarare som ett tidigt vårfynd än äkta vinterdito.

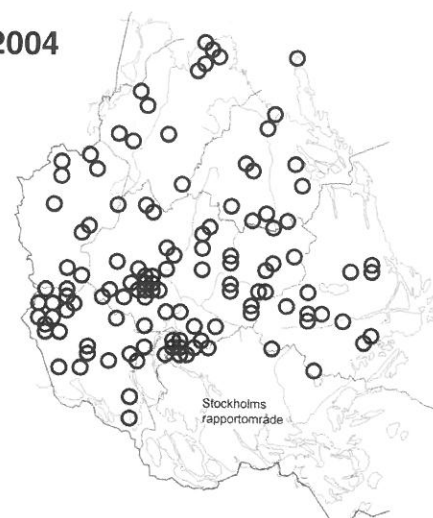
Berglärka *Eremophila alpestris* [?; 195; 4]

Fyra fynd omfattande 4 ex.: Ett ex. Kävlinge, Torstuna 1/1 (Martin Tjernberg), 1 ex. mot S Ultuna, Uppsala 8/10 (Peter Dalin), 1 ex. mot SV Björn 29/10 (Lennart Söderlund, Ulrik Lötberg), 1 ex. Björn 30/10 (Per Johan Ulfendahl, Thomas Pless m.fl.). Endast snabbt passerande fåglar i motsats till 2003, då flera rastade i cirka en vecka. Tidsmässigt normalt uppträdande.

2003

2004

Fynd under häckningstid 2003 och 2004, O = ett revir

Backsvala *Riparia riparia*

Vid elva påträffade kolonier uppskattades antalet par till ca 355, vilket är runt 30 procent av riksinventeringsresultatet 2003 (1 100 par). Mellan 1999 och 2003 minskade beståndet ca 40 procent! Vårens första observerades vid Sunnerstaviken 17/4 (Björn Svensson), således relativt tidigt.

Ladusvala *Hirundo rustica*

Den 18/4, numera normalvårdatum, sågs arten flerstädes. Höstens sista flög över vassen vid Erken, Norr Malma 27/10 (Mats Gothnier m.fl.) - ett ganska sent datum men inte extremt.

Årets största ansamling om minst 2 000 ex. uppehöll sig vid Hjälsstaviken 27/8 (Martin Tjernberg).

Större piplärka* *Anthus richardi* [1, 48, 2]

Två fynd: Ett ex. rastande Edeby, Danmark 17/9 (Åke Berg) och 1 ex. str. S Pharmacia, Uppsala 20/10 (Björn Lundgren).

Sibirisk piplärka* *Anthus hodgsoni* [0, 4, 1]

Ett ex. rastande Björn 6/10 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund). Tredje fyndet för lokalen.

Ängspiplärka *Anthus pratensis*

Enda rapport med fler än 300 ex: 780 ex. str V Björn 1/5 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Ännu ett år med svagt uppträdande på våren: Fyra fynd av lika många ex. Under hösten noterades 30 fynd av totalt 36 ex., vilket är nära genomsnittet. Trots ökad rapporteringsfrekvens ökar alltså inte antalet fynd.

Vår: Ett ex. Hjälsstaviken (Yngve Hareland) 16/5 och 1 ex. på samma lokal 20/5 (Joakim Djerf), 1 ex. str N 25/5 och ytterligare 1 ex. str N 29/5 Svenska Högarna (Bill Douhan).

Skärpiplärka *Anthus petrosus*

Övervintring: Ett ex. 8/1-21/3 Biotestsjön, Forsmark (Robert Ekman m.fl.).

Inlandsfynd: Ett ex. Sjölanda, Tämnaren 6/4, 1 ex. Stamsjön 8/4 och 1 ex. Hjälsstaviken 18/4. Vårsträck (4-24/4): Rönnskärs udde (5), Skatudden (4), Sennebyhaken (4), Örskär (1), Fågelsundet (1), Arholma (1). Sämsta förekomsten på många år.

Fynd på möjliga häckningsplatser (ca 20 revir): Örsten, Singö (3), Lotsstationen, Kalvskäret (1), Skatudden (2), Arholma (1), Svenska Högarna (1), Vattungarna, Vätö (3 par), Biotestsjön (1), Bodskär (Mjöliskären), Rådmansö (1), Trutbådan, Gräsö (2), Inra Hamnskär, Rådmansö (2 sj.), Spjutsten, Rådmansö (2 sj.), Hallskäret, ca 1 km NNO Yttra Hamnskär, Rådmansö (1 sj.) samt Svartlöga, Blidö (4).

Förekomst ungefär som 2003 men mycket dåligt jämfört med 2001 (98 ex. från 39 lokaler) och 2002 (58 ex. från 28 lokaler). Arten tycks nu vara mycket sällsynt från Gräsö och norrut.

Höst (totalt ca 51 ex.): Arholma 15 ex., de flesta str SV, 5/9-3/11 (totalt 26 bevakningsdagar bl.a. dagligen 20/9-10/10); bästa dagssumman 7 ex. 12/9 (Zackarias Svensson). Övriga (10/9-5/11): Skatudden (7), Sennebyhaken (ca 5), Karskär, Söderarm (4), Rönnskärs udde (3), Björn (3), Svenska Högarna (3), Fluttuskär (2), Måsbådan, Singö (2), Örskär (2) Arsläjan, Björkö-Arholma (2), Biotestsjön (2) och Norrboda, Gräsö (1). Klen förekomst.

Sena höstfynd: Ett ex. str S Sennebyhaken 27/11 och 1 ex. str S Skatudden 28/11.

Gulärla *Motacilla flava*

Häckningar/troliga häckningar (par/revir): Rapporter endast från fem lokaler om totalt nio par. Arten är mycket underrapporterad!

Största ansamlingen (enda på fler än 100 ex.): 300 ex. rastande Ledskärsområdet 19/5 (Joakim Djerf m.fl.).

Nordlig gulärla *Motacilla flava thunbergii*

Häckningar: Ett par, där hanen uppvisade karaktärer överensstämmande med thunbergii, Klubbarna, Björns skärgård 12/6 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund, Lars Gustavsson). Eventuellt är häckningsfyndet det första dokumenterade i Upplands rapportområde, även om rasen regelbundet häckar så nära som i trakterna av Surahammar/Ramnäs och Hedemora.

Forsärla *Motacilla cinerea*

Med fynd av 15 enstaka exemplar får 2004 betraktas som ett normalår numera. Ingen säkert konstaterad häckning, men fynd har gjorts på tre lokaler som känns heta ur denna synpunkt, nämligen N Laxön, Älvkarleby (1 hane 6/6), Forsmarks bruk (1 sj. hane 28-29/3, 14/4) och Västland (1 hane 9/4-25/5, 1 juv. 30/7-1/8 och 4-5/9).

År 2004 går till historien som ett rekordår i de flesta närliggande landskapen: Västmanland (45 häckningar eller troliga häckningar), Dalarna (18 häckningar och 16 fynd under häckningstid), Gästrikland (3 häckningar) och Hälsingland (24 lokaler med häckningar eller möjliga häckningar) (rrk-kommentarer i Svalan 2005-04-20).

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Den magra vintern 2003/2004 avslutades 1-2 maj med sex observationer på grupper på upp till 25 ex. Första höstfyndet gjordes redan 11/9 vid Norrboda, Gräsö (1 ex.). Från 9/10 och fram till nyår finns noteringar om ca 55 flockar större än 200 ex. omfattande totalt 26 475 ex.; största flocken på 1 500 ex., med reservation för dubbelräkningar av flockar som rört sig mellan olika lokaler. Som jämförelse kan nämnas att förvintern 2003 noterades inte någon flock med fler än 200 ex.

Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes*

Tretton ex. under januari-februari (12 ex. 2003, 5 ex. 2002, 34 ex. 2001) och 8 ex. under december (5 ex. 2003, 11 ex. 2002, 18 ex. 2001) är relativt normalt jämfört med de senaste åren.

Järnsparv *Prunella modularis*

Inga vinterfynd.

Röd-hake *Erithacus rubecula*

Ett vinterfynd: Ett ex. Ultuna, Uppsala 6/1-19/3 (Weine Erlandsson, Owe Rosengren m.fl.). En röd-hake sedd vid Rosenborg, Örsundsbro 1/3-29/3 (Gunnar Steinholtz) antas vara en fågel som har övervintrat och finns därför inte med i fenologitabellen över vårfåglar, trots att fågeln sågs i månadens mars.

Blåhake *Luscinia svecica*

Under våren sågs ca 30 ex, ett relativt normalt antal, enligt följande: Svenska Högarna: 2 ex. 24/5, 10 ex. 25/5-26/5, 5 ex. 27/5, 2 ex. 28/5, 1 ex. 29/5. Hjälsstaviken: 1 sj. 23/5, 2 ex. (1 ex. dödades av kråka) 26/5, 1 honf. 27/5. Övriga: 2 ex. Örskär 8/5, 1 ex. Uppsala reningsverk 12/5-14/5, 1 hona Arholma 17/5 samt 1 hane Björn 29/5.

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

Ett mycket bra år, ca 20 fynd av ca 24 ex. Inte heller i år har någon häckning konstaterats, senast var 2001 (Simtuna och Svenska Högarna). Från vårt närområde kan nämnas fem häckningar i Västmanland, två i Södermanland och Gästrikland samt en i Hälsingland (rrk-kommentarer i Svalan 2005-04-20).

Flera fynd indikerar dock att häckningar förekommer i Uppland. Kanske kan 1 ex. (1K) Botaniska trädgården, Uppsala 23/7 kopplas till 1 sj. centrala Uppsala 25/5-22/6.

Andra sjungande hanar i urban miljö fanns vid Tierp 17-28/4, Forsmarks kärnkraftverk 18/5 samt industriområdet i Österbybruk 7-27/6. Även från skärgårdsmiljö finns flera fynd som skulle kunna indikera häckning, från Örsjär (1 honf. 25/4 och 8-9/5), Svenska Högarna (1 ad. hane 28/5-29/5), Stor-Roten, Singö (2 honf. 18/7) och Björn (3 honf. Björn 2/9). Övriga fynd får bedömas som mer "sträckrelaterade": 1 2K hane Fågelsundet 4/4, 1 honf. Graneberg, Uppsala 22/4, 1 honf. Fågelsundet 25/4, 1 honf. Hållen 6/5, 1 honf. rast Öster-våla k:a 12/5, 1 ex. Bergstugan, Gottröra 28/9, 1 ex. Björn 30/9-7/10 och 14/10, 1 hane 9/10 och 1 par 10/10 båda Hargshamn, 1 ex. Örskärs fyr 24/10 och 1 honf. Svarthamn, Skutskär 31/10.

Svarthakad buskskvätta* *Saxicola torquata* [2, 22, 1]

Ett fynd: En 2K hona (västlig) Örskärs fyr 18/4 (Petter Haldén, Anna Norman m.fl.). Fjärde fyndet på Örsjär/norra Gräsö sedan år 2000. Efter 1996 finns inget fynd i Upplands RO utanför detta begränsade område.

Ringtrast *Turdus torquatus*

Ett medelmåttigt år – totalt minst 17 ex. på våren (16/4-8/5) och 1 ex. på hösten. Framför allt var våruppräddandet (minst 6 ex.) på Hållnashalvön inte lika omfattande som 2003 (15 ex.).

Björktrast *Turdus pilaris*

Totalt finns dryga 20-talet flockar rapporterade på fler än 500 ex. (totalt ca 35 000 ex.). Samtliga flockar utom en är från perioden 1/10-2/12. Särskilt stora flockar noterades i mitten av oktober, exempelvis 4 500 ex. SO-str. Björn 15/10, 7 000 ex. Norby, Uppsala 16/10 och 6 000 ex. Ferlinsgatan, Uppsala 17/10. Trots en riklig förekomst under senhösten valde endast ett fåtal björktrastar att övervintra.

Rödvingetrast *Turdus iliacus*

Inga fynd under januari och februari och endast tre under december.

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Inga fynd under januari-februari eller under december, alltså ett ovanligt dåligt vinterår! Stora antal: 100 ex. str. V Örsjär 9/4 (Mats Waern) och 50 ex. str. NV samma lokal 1/5 (Martin Irestedt).

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Totalt 20 sjungande hanar (32 sj. 2003, 25 sj. 2002, 10 sj. 2001 och 10 sj. 2000). En rapport gällande fler än en individ: Tre sj. 4/7 Marma skjutfält, Älvkarleby (Tommy Löfgren).

Vassångare *Locustella luscinioides* [2; 70; 2]

Endast två fynd (8 sj. 2003, 6 sj. 2002): En sj. Hjälstaviken 6/5-27/7 (Jan Bergström m.fl.) och 1 sj. Varggropen, Vendelsjön 27/6-12/7 (Pekka Bader, Per-Anders Edin, Anders Arnell).

Busksångare

Acrocephalus dumetorum [1; 142; 8]

Ett relativt gott år med 7 sj. ex. och en förmodad hona: En sj. Tornet, Övre Föret 7-13/6 (Tomas Pärt), 1 sj. (ringmärktes) Skutskärs k:a 12-17/6 (Kjell Wallin, Mats Westberg), 1 sj. Åloppe, Nysätra 15/6 (Tomas Pärt, Martin Tjernberg), 1 sj. Ytterkålsta, Torstuna 17/6-2/7 (Gunnar Steinholtz), 1 sj. Fyrislund, Uppsala 18-25/6 (Bengt Säfström m.fl.) och på samma lokal 1 par med upprört beteende 26/6 (David Lundqvist), 1 sj. Sandby, Västland 22/6-3/7 (Mats Edholm, Brita Tibell) och 1 sj. Hållen, Hållnäs 22-23/6 (Lennart Söderlund, Ulrik Lötberg).

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Totalt 90 sj. samt en ringmärkt Svenska Högarna 29/5.

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

58 sjungande hanar och ett höstfynd (Vendelsjön 14/8) är den näst högsta noteringen någonsin. Tämnaren dominerar fullständigt med 44 påträffade revir (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson). Faktiskt antyder bara 14 sjungande hanar utanför Tämnaren en svag förekomst som helhet.

Härmsångare *Hippolais icterina*

Ny rekordnotering: 201 revir (148 sj. 2003, 174 sj. 2002, 65 sj. 2001.). Reviren är relativt jämnt fördelade över landskapet men åter saknas fynd från Nedre Dalälvsområdet! En förklaring till rekordnoteringen är ökad användning av Svalan, en annan en inventering av Västmanlandssidan av Tämnaren som gav 32 revir (totalt 38 revir runt sjön under inventeringar 2003-2004). Övriga lokaler med minst fem revir: Svartlöga (11 revir), Viks slott (6), Vidinge (5) och Ledskärsområdet (5). Dessutom 10 ex. rastande Svenska Högarna 29/5.

Höksångare *Sylvia nisoria*

Det bästa året i Upplands rapportområde på mycket länge, totalt fyra häckande par och ytterligare minst tre ex. under häckningstid. Ny art för Hjälstaviken!

Samtliga fynd: Ett ex. Jungfrulunden, Hjälstaviken 5/6 (Martin Schmalholz), 1 häckning Långskär, Rådmansö 5/6-17/7 (Bo Hallman, Tommy Lindell m.fl.), 2 häckande par och ytterligare 1 revirhävdande hane Vidinge, Rådmansö 27/6-21/7 (Stig Holmstedt, Lars-Erik Berg, Bo Hallman), 1 ad. hane Rödlöga, Blidö 25/6 (Stig Holmstedt), ev. samma (?) som 1 par (2K-utseende enligt Svalaninmatning) häckande på samma ö 4-21/7 (Bo Hallman, Martin Tjernberg, Claes Cronlund) samt 1 "honfärgad, tyst" Svartlöga 16/7 (Hasse Berglund).

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Inga fynd gjordes under januari och februari och endast ett ex. noterades under december, nämligen vid Hårnackalund, Estuna 5-9/12 (Karl-Arne Rosling).

Lundsångare

Phylloscopus trochiloides [4; 160; 3]

Tre exemplar är klart under medel för den senaste 20-årsperioden. Förekomsten tycks vara mycket väderberoende. Lågtrycksbetonad maj och juni, men därefter högttryck och sydostvindar (och svartvingad vadarvala) resulterade i bara ett försomarfynd men två sensomarfynd: En sj. Rävsten, Gräsö 21/6 (Tommy Lennartsson), 1 sj. Norrboda, Gräsö 27/7 (Petter Haldén m.fl.) och 1 ex. Karskär, Rådmansö 11/8 (Herbert Baumann).

Komplettering 2003: Ett troligt par samt 1 sj. (bedöms ej vara samma som Örskärsobs 29/5) Örsjär 22/6-1/7 (Martin Irestedt). Detta höjer förra årets summa till goda 11 ex. i Upplands rapportområde och 13 ex. i landskapet Uppland.

Rättelse 2003: Rätt person bakom Singö-obsen skall vara Tomas Pärt.

Kungsfågelsångare

Phylloscopus proregulus [1; 152; 9]

Totalt minst 9 ex. av denna sibiriska kvitterkung och egentligen inget anmärkningsvärt gällande förekomsten: Björn 1 ex. 6-7/10, 3 ex. 8/10, 1 ex. 24/10 (Ulrik Lötberg m.fl.); Örsjär 1 ex. 9/10 och 2 ex. 25/10 (Martin Irestedt); Svenska Högarna 1 ex. 14/10 (Magnus Bladlund); Långs-

andsörarna, Älvkarleby 1 ex. (1K) ringm. 24/10 (Björn Lundgren m.fl.).

Taigasångare

Phylloscopus inornatus [0; 118; 7]

Ett relativt normalt uppträdande med 7 ex. under perioden 19/9-3/10 (4 ex. 26 sept.): 1 ex. Gamla hamnen, Örsjär 19/9 (Martin Tjernberg), 1 ex. Arholma 21/9 (Zackarias Svensson), 2 ex. Björn 26/9 (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson, Joakim Djerf m.fl.), 1 ex. Karskär, Rådmansö 26/9 (Ragnar Hall, Åke Berg, Martin Tjernberg), 1 ex. Fluttuskär, Gräsö 26/9 (Petter Haldén, Fredrik Friberg, Mikael Malmaeus m.fl.) och 1 ex. Sunnersta, Uppsala 3/10 (Per Johan Ulfendahl).

Komplettering 2003: Ett ex. rastande 4/10, 3 ex. 5/10 (totalt minst 3 ex.) Örsjär (Peter Nilsson, Martin Irestedt) gav rekordsumman 17 ex. i Upplands rapportområde och totalt 20 ex. i landskapet Uppland.

Brunsångare* *Phylloscopus fuscatus* [0; 8; 2]

Ett ex. ringmärkt Björn 2/10 och 2 ex. samma lokal 4/10 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund m.fl.). Den ringmärkta fågeln kontrollerades senare (12/10) i Holland och två fåglar samtidigt på samma lokal har endast observerats vid ett tidigare tillfälle i Sverige! Fåglarna räknas som två fynd, nummer 9 och 10 i landskapet. För fem år sedan (1999) "ledde" videsångare över brunsångare i Uppland med 6-4, nu är ställningen 6-10. Den ökande andelen brunsångarfynd går även igen i övriga Sverige.

Brunsångare* *Phylloscopus fuscatus*, Björn 2 oktober 2004
© Lennart Söderlund

Gransångare

Phylloscopus collybita

Totalt 101 revir (sjungande, lämplig häckningsbiotop, häckning 15 maj-31 juli) är en normal årssumma (143 revir 2003 (150 fr.o.m. 1 maj), 112 sj. 2002, 77 sj. 2001, 81 sj. 2000). Som vanligt är fynden i de skådartäta sydvästra delarna ytterst få.

Vid en inventering av strand-skogen på Västmanlandslänssidan av Tämnares-Sörsjön påträffades 17 sj.; år 2003 påträffades 25 revir på Uppsalalänssidan, vilket betyder totalt 42 revir 2003-2004 runt sjön – en imponerande koncentration.

Sent höstfynd: Ett ex. 25/11 Eriksberg, Uppsala (Leo Larsson, Åsa Steinholtz).

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Cirka 20 revir, varav en konstaterad häckning (en honf. matade minst två ungfåglar 18/7) vid Örnstenen, Hållnäs (Erik Landgren m.fl.). Starka indikationer på häckning har dessutom förekommit i ett par revir.

Flera fynd på utpräglade sträcklokaler som Svenska Högarna visar på tydligt inflöde 25/5-1/6 och 22-26/9. "Vårsträck": Svenska Högarna (4 ex. 25-30/5), Arholma (1 hane 17/5) Örskär (3 ex. 29/5), Björn (2 ex. 1/6). "Höststräck": Tre fynd av 3 ex. 4/8-6/9 (Sävja, Björn och Vendelsjön). Svenska Högarna: 3 ex. 22/9, 4 ex. 23/9, 2 ex. 24/9; 4 ex. ringm. 26/9, 1 ex. rast. 30/9; 1 ex. 1/10; 2 ex. ringm. 2/10; 1 ex. ringm. 9/10. Karskär, Rådmansö: 1 ad. honf. rast. 23/9, 1 ex. (1K) ringm. 24/9 och 1 ex. rast. 26/9.

Skägges *Panurus biarmicus*

Fynd under häckningstid (1/4-31/8) på fem lokaler: Vendelsjön; Brosjön, Roslags-Bro; Hosjön, Knutby; Hjälstaviken och Kärven. Observationer vid Vendelsjön och Hjälstaviken antyder en lokalt god förekomst.

Under hela året påträffades arten på ca 15 lokaler. Enstaka fynd tyder på viss rörelse under hösten, exempelvis ca 30 rastande ex. 24/10 Alarängsviken, Örskär (Per Mattsson).

Lappmes *Parus cinctus*, Nästen, Läby 17 november 2004

© Bo Jerkeman

Talltita *Parus montanus*

En omfattande invasion av talltita längs Norrlands-kusten berörde till liten del även Upplandskusten. På Björn noterades följande större ansamlingar: 40 ex. 4/10, 25 ex. 7/10, 25 ex. 16/10 och 30 ex. 24/10 (Ulrik Lötberg m.fl.). Inga andra ansamlingar på minst 25 exemplar noterades under september-december i Upplands rapportområde. På Sönnestgrundet, Västerbotten noterades hela 3 263 utsträckande exemplar 2/10!

Lappmes *Parus cinctus*

Fem fynd av lika många exemplar: Ett ex. Långsandsörarna, Älvkarleby 9/11 (Oskar Löfgren, Anders Johansson), 1 ex. "Stora hygget" i Nästen, Läby 13-19/11 (Urban Emanuelsson m.fl.), 1 ex. Gottsunda, Uppsala 16/11-9/12 (Jean-Paul Löfving m.fl.), 1 ex. Täljstenen, Eriksberg, Uppsala 12/12 (Jan-Olov Hedin, Owe Rosengren) och 1 ex. Björknäsfjärden, Frötuna 19/12 (Eskil & Ebba Helmersson gm Ulf Linnell).

Första fynden i landskapet sedan 1994. Under perioden 1970-2003 föreligger sex fynd av 11 ex. från landskapet Uppland. Tio av dessa exemplar är från 1972 (5 ex.) och 1994 (5 ex.). I historisk tid finns flera invasionsår beskrivna. Till skillnad från invasionerna 1972 och 1994, då flertalet lappmesar sågs på sträcklokaler vid kusten, är en stor andel av fynden koncentrerade till Uppsalas närhet – en tillfällighet?

Pungmes *Remiz pendulinus*

Den lilla kolonin vid Dyarna, Enköping från 2003 var som bortblåst. Två ströobsar får betecknas som relativt normalt: Ett ex. Tegelsmora kyrksjö 31/5 (Weine Erlandsson, Kenneth Pless) och 1 ex. Gruvberget, Tämnares 6/6 (Ulrik Lötberg).

Sommargylling *Oriolus oriolus* [17; 207; 3]

Flera fynd som tillsammans omfattar minst 3 ex. (observationerna från Tämnares bedöms omfatta 2 ex.) får anses som normalt efter 2003 års höga 7 ex.: En hane sj. Långnåset, Tämnares (Björklinge) 4/6 (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson), 2 sj. Aspnäs naturreservat, Tämnares (Östervåla) 6-7/6 (Thomas Pless m.fl.), 1 hane sj. Kalvnåset, Tämnares 9/6 (Ulrik Lötberg) och 1 hane spel/sång Ekbacken, Österbybruk (Film) 27/6 (Keith Bennett, Tomas Kjelsson).

Varfågel *Lanius excubitor*

Vinterfynden får betraktas som relativt många både under januari-februari (54 ex.) och under december (49 ex.).

Smalnåbbad nötkråka

Nucifraga caryocatactes macrorhynchos

Uppvisande den smalnåbbade nötkråkans karaktärer och/eller orädda beteende: Ett ex. stationär i cembratall på Stomgatan, Östervåla 17-27/8 (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson).

Inget säkert häckningsfynd finns någonsin från rapportområdet, men formen har uppträtt regelbundet under häckningstid i Dalarna och Gästrikland under senare år och det kan inte anses uteslutet att rasen häckar åtminstone vissa år kring Skutskär. Smalnåbbade nötkråkan är svår att rasbestämma i fält och t.o.m. bestämning av handhållna individer kan vara problematisk.

Råka *Corvus frugilegus*

Vid en heltäckande inventering av populationen i Uppland påträffades 653 par i 17 kolonier, d.v.s. en halvering av beståndet sedan 1990 (Rickard Fredriksson, se vidare FiU 2005:1). År 2004 fanns 62 bon vid Björklinge kyrka, att jämföra med 20 ex. "i koloni" år 2003.

Från och med 2003 har inga åtgärder vidtagits genom beslut av Miljökontoret, Uppsala kommun, avseende "störande" råkkolonier. En nyetablerad koloni 2004 om sju par i anslutning till Liljefors torg i Gränby revs dock på privat initiativ (Rickard

Fredriksson). En rivning av råkbön av enskilda personer är givetvis helt oacceptabel och är ett jakt- (läs: jakt under häckningstid) liksom ett miljöbrott, då arten är fridlyst.

Normal vinterförekomst med några 10-tal ex. i Uppsala under januari och några enstaka exemplar i övriga rapportområdet under januari-februari.

Korp *Corvus corax*

Två av Sveriges tolv största flockar/koncentrationer (fler än 100 ex.) av korp under 2004 fanns i Upplands rapportområde: 180 ex. str. NO Fornby, Häradsallmänningen, Rasbokil 18/4 (Stephen Manktelow) och 150 ex. rast. Isätratippen, Norrby 17/7 (Kalle Källebrink).

Stare *Sturnus vulgaris*

Under januari-februari rapporterades endast fem fynd av 10 ex. och inte något decemberfynd.

Övrigt: Ännu ett år med relativt beskedliga ansamlingar (minst 1 000 ex.): Övre Föret-Kungsängen (1 300 ex. 9/5), Hjälstaviken (2 500 ex. 5/5, 4 000 ex. 18/8, 1 000 ex. 23/8), Måstabacken, Balingsta (1 500 ex. 30/8), Kårsta, Villberga (1 000 ex. 10/9), Fågelsundet (1 000 ex. 6/10) och Björn (upp till 1 300 ex. 14-24/10).

Bofink *Fringilla coelebs*

Stor ansamling: Ca 5 000 ex. Berga, Harbo 8/4 (Ulrik Lötberg).

Hög sträcksumma: Ca 5 000 ex. mot väster, Örskär 9/4 (Mats Waern).

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Höga antal rastare: Ca 2 000 ex. Fågelsta, Östervåla 21/4 (Bo Thyseius), ca 3 000 ex. Berg, Harbo 22/4 och samma dag ca 4 000 ex. Berga, Harbo (Ulrik Lötberg, Tommy Eriksson) och ca 4 000 ex. Övre Föret (Martin Amcoff). En enorm flock som bedömdes innehålla 10 000 ex. uppehöll sig vid Sörskogen, Östervåla 24/4 (Mikael Malmaeus, Petter Haldén).

Höga sträcksummor: Cirka 2 000 ex. (i en flock) mot Ö, reningsverket, Uppsala 22/4 (Per-Anders Edin), ca 2 000 ex. mot SV Fågelsundet 26/4 (Lennart Söderlund) och ca 5 000 ex. mot NV Tärnudden, Örskär 1/5 (Martin Irestedt). Cirka 2 000 ex. sträckte vid Tämnares 26/9 (Bo Thyseius).

Häckningstid: En sj. Svenska Högarna 25-30/5 (Bill Douhan), 1 hane rastande Björn 1/6 (Lars Gustavsson m.fl.), 1 ex. Örskär 10/6 (Mats Edholm, Brita Tibell) och 1 sj. Hyttan, Söderfors 17/6 (Ulrik Lötberg, Kristoffer Stighäll).

Grönfink *Carduelis chloris*

Fyra flockar med 500 ex. eller mer under året: 550 ex. Östervåla k:a 25/1 (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson), ca 500 ex. Hässelby, Tuna 26/10 (Mats Edholm), ca 800 ex. Ryda Kungsgård, Nysätra 16-28/11 (Pekka Westin m.fl.) samt 650 ex. Ö Anne-dal, Tierp 20/11 (Helge Röttorp).

Grönfinken är en av få arter, bundna till jordbrukslandskapet, som ökat under den senaste 30-årsperioden. En bidragande orsak sägs vara en alltmer tilltagande vinterutfodring av allmänheten.

Steglits *Carduelis carduelis*

Stora flockar: Största flock blev 250 ex. vid Övre Föret-Kungsängenområdet 18 och 26/9 (Ragnar Hall, Pekka Westin). Stora flockar i övrigt var ca 200 ex. Hjälstaviken 30/9 (Pekka Westin) och ca 100 ex. KogrunDET, Harg 3/10 (Ragnar Hall, Ulf Gärdenfors). I övrigt har en mängd observationer med flockar överstigande 25 ex. rapporterats. Häckningstid: Rapporterade fynd av sjungande hanar/revir visar att artens positiva trend fortsätter. Uppsala och Enköping med omnejd dominerar fyndbilden, men artens status från många andra håll får betecknas som god.

Grönsiska *Carduelis spinus*

Årets första månader (jan.-mars) bjöd inte på någon flock överstigande 100 ex.

Höga sträcksummor vår: Cirka 475 ex. mot SV Fågelsundet 17/4 och ca 750 ex. 18/4 (Lennart Söderlund). I övrigt noterades summor på 100-200 ex. vid sju tillfällen från kusten.

Observationer under sommaren (juni-aug.): Bara en flock på 100 ex. Örskär 10/6 (Mats Edholm, Brita Tibell), får betecknas som anmärkningsvärt.

Höga sträcksummor höst: Cirka 220 ex. mot V norra udden, Björkö-Arholma 20/9 (Zackarias Svensson), ca 1 550 ex. mot V Skatudden samma dag (Mats Edholm) och ca 300 ex. mot V Björkö-Arholma 23/9 (Zackarias Svensson). På Örskär rastade dessutom 200 ex. 30/9 (Mats Edholm, Brita Tibell).

Under senhösten-vintern (nov.-dec.) observerades bl.a. 150 ex. Nybylund, Kulla 15/12 (Pekka

Westin), ca 150 ex. Rimbo reningsverk 24/12 (Helge Röttorp), ca 225 ex. Biskops-Arnö, Övergran 26/12 och ca 100 ex. Ekaviken, Lillkyrka 27/12 (Pekka Westin).

Hämpling *Carduelis cannabina*

Inga vinterfynd (jan.-feb. och dec.) gjordes. Stora flockar under våren (mars-maj): Endast en flock överstigande 50 ex. noterades, nämligen 75 ex. Hjälstaviken 11/4 (Martin Tjernberg). På sensommaren observerades 50 ex. Lilla Finndalen, Almunge 20/8 (Tomas Kjelsson).

Stora flockar under hösten (sep.-nov.): Cirka 60 ex. Lötens gård, Ledskärsområdet 4/9 (Eva Johansson), ca 50 ex. Sund, Alunda 18/9 (Keith Bennett) och som mest 250 ex. Lövsaslätten, Danmark 23/9 (Björn Svensson).

Hämplingen tillhör de arter, bundna till jordbrukslandskapet, som minskat mest under de senaste 30 åren. Forskning visar att beståndet mer än halverats och arten är fr.o.m. 2005 rödlistad i Sverige. Brist på lämpliga habitat för bl.a. födosök är en bidragande orsak till minskningen.

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Observationer under vintern (jan.-feb.): Största flockar var 37 ex. Gälbo, Ultuna 27/1 (Per-Anders Edin, Ragnar Hall, Martin Tjernberg m.fl.) och 35 ex. Pharmacia, Uppsala 9/1 (Björn Lundgren). I övrigt noterades endast 3 ex. vid Uppsala reningsverk 30-31/1 (Martin Sandkvist, Ingrid Stenström, Weine Erlandsson).

Under våren (24/3-17/4) noterades sammanlagt 66 ex. från elva lokaler. Största flockar var 22 ex. Buddbo, Ärentuna 28/3 (Gunnar Jansson) och 20 ex. Hjälstaviken 2-3/4 (Pekka Westin, Mikael Bouveng, Mathias Bergström m.fl.).

Under hösten (13/9-22/11) sågs sammanlagt ca 250 ex. från ett 20-tal lokaler. Största flockar var 40 ex. vid Stora bron, Lövsaslätten 2/10 (Ingrid Stenström), 26 ex. str. mot V Norra udden, Arholma 8/10 (Zackarias Svensson), 23 ex. Bäcklösa, Uppsala 16/10 (Tomas Pärt) och 20 ex. vardera vid Bobacken, Syningen, Rimbo 30/10 (Helge Röttorp) resp. Hjälstaviken 7/11 (Ingemar Johansson).

I december noterades ca 83 ex. från fem lokaler. Största flockar var 45 ex. Stora bron, Lövsaslätten 12/12 (Erik Landgren) och ca 30 ex. Tjocksta, Lövsaslätten 31/12 (Gunnar Ehrenroth). Ingen flock överstigande 45 ex. sågs under året och det är rekord i sig. En så låg "högstaflock" för året har inte registrerats på åtminstone 15 år.

En delförklaring till detta får tillskrivas det faktum att nästan inga omställningsåkrar med fröbärande växter fanns tillgängliga.

Gråsiska *Carduelis flammea flammea*

Under vintern (jan.-feb.) sågs ingen flock på 100 ex. eller mer. Största flock blev ca 50 ex. Kaby, Simtuna 4/1 (Helge Röttorp, Anders Svensson). I övrigt sågs 1-20 ex. vid ett antal platser. Inte heller under våren (mars-april) noterades någon flock överstigande 100 individer. Flocken på 90 sträckande ex. Södra Sjöängen, N Tösjön, Tierp 25/4 (Helge Röttorp) blev vårens största. I slutet av maj noterades enstaka ex. på Svenska Högarna (Bill Douhan) och på Örskär sågs 5 ex. 29/5 (Mikael Malmaeus, Martin Irestedt). Observationer under häckningstid: Ett par hävdade revir samt ytterligare en sj. hane (ringmärkt!) Långskär, Rådmansö 13/6 (Mats Edholm, Brita Tibell). Dessutom 11 ex. Örskär 11/6 (Mats Edholm, Brita Tibell). I övrigt gjordes enstaka observationer av enstaka ex., främst vid kusten. Under hösten (aug.-nov.) sågs mängder med gråsiskeflockar innehållande 100 ex. eller mer, främst vid kustnära lokaler. Nämnas kan 2 500 ex. mot SV 2/10 och ca 1 200 mot SV Björn 6/10 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund m.fl.). I december sågs nio flockar innehållande 100 ex. eller mer. Överlägset största flocken var 900 ex. Skogshagen, Holm 7/12 (Pekka Westin). Huvuddelen av gråsiskorna i december livnärde sig på alkottsfrön, som det tydligt var gott om.

Brunsiska *Carduelis flammea cabaret*

Under vintern (jan.-feb.) noterades 28 ex. från tio lokaler. Flest fåglar (7 ex.) sågs vid Hågaån, Uppsala 5/1 (Anders Helander). I övrigt varierade antalet mellan 1-5 ex. Noterbart är att ingen observation gjordes i februari.

Under våren gjordes endast ett fynd; en hane Dragmansbo, Altuna 26/3 (Kalle Källebrink). Höstetid (sep.-nov.) sågs totalt 135 ex. Av dessa ringmärktes 36 ex. på Långsandsörarna (Björn Lundgren), 20 ex. på Björn (Lars Gustavsson) och 48 ex. på Svenska Högarna (Magnus Bladlund). Utöver de ringmärkta fåglarna sågs endast enstaka individer.

I december föreligger fynd av sammanlagt 10 ex. från sju lokaler. Årets summa på 173 individer är betydligt färre än fjolårets 506 ex.

Snösiska *Carduelis hornemanni*

Under vintern (jan.-feb.) noterades sju individer från sju lokaler. De flesta fynden (5) skedde i Uppsala med omnejd.

Under våren sågs endast 1 ex., nämligen SV Tärna kyrka 7/4 (Stefan Karlsson).

Under hösten (sep.-nov.) inrapporterades 84 ex. från ett drygt 30-tal lokaler. För det mesta sågs enstaka individer (1-4 ex.), men på Björn rastade 8 ex. 24/10 (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson), 7 ex. på samma lokal 29/10 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund) och 10 ex. rastade vid Uppsala reningsverk samma dag (Albert Nowostawski Larkeson). I december observerades 8 ex. vid sju lokaler. Av dessa sågs 2 ex. vid Svartbäcken 13/12 (Fredrik Litsgård).

Sammanlagt under året bokfördes således 100 ex. och så många har inte setts sedan 1996.

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Under vinter, vår och sommar gjordes inte en enda observation av arten. I september registrerades tre fynd, nämligen 1 ex. insträckande mot SO över Björn 2/9 (Lennart Söderlund, Ulrik Lötberg), 2 ex. vid Revelsta gård, Altuna 30/9 (Kalle Källebrink) och 1 ex. sträckande mot S vid Ledskärsviken, Öst-erlövsta samma dag (Weine Erlandsson). I oktober ökade antalet observationer och sammanlagt registrerades 15 fåglar vid sex lokaler. De flesta observationerna rör enstaka fåglar (1-2 ex.), men vid Skatudden sågs 5 rastande ex. 26/10 (Hans Norelius). I november var fynden få, endast fyra fåglar vid två lokaler. I december gjordes inga fynd.

Under hösten, dvs. totalt under året, noterades sammanlagt 26 fåglar från ett 15-tal lokaler. Huvuddelen av observationerna gjordes i landskapets östra delar och i Uppsala. Endast en observation föreligger väster om Uppsala, den i Altuna i slutet av september.

Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra*

Summor på minst 25 ex.: Nio dagssummor på 25 ex. eller därutöver har inrapporterats. Nämnas kan 40 ex. på Örskär 10/6 (Mats Edholm, Brita Tibell), 37 ex. sträckande mot SO Björkskog, Rånäs 14/6 (Helge Röttorp), 32 ex. sträckande mot SV Hjälstaviken 21/6 (Pekka Westin), 45 ex. i samma riktning Fågelsundet samma dag (Lennart Söderlund) och 75 ex. vid Nya dammarna, Hargsviken 1/10 (Wilhelm Dietrichson). Observationer av arten gjordes under årets alla månader utom januari. Årets första observation gjordes inte förrän 20/2.

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

Totalsumman inrapporterade fåglar blev 200 ex. Mestadels sågs och hördes enstaka ex. och små sällskap (1-6 ex.), i huvudsak från rapportområdets östra och norra delar och från årets alla månader, utom januari. Några större flockar är värda att omnämna, nämligen 20 ex. Långmossen, Jumkil 15/6 (Sebastian Sundberg, Henrik Blank), 19 ex. str. mot SV Norra udden, Björkö-Arholma 25/7 och 15 rastande ex. vid samma lokal 8/10 (Zackarias Svensson).

Årsummor för större korsnäbb under de senaste 16 åren:

1989	82	1993	143	1997	232	2001	400
1990	423	1994	551	1998	110	2002	375
1991	263	1995	270	1999	201	2003	1633
1992	100	1996	230	2000	553	2004	200

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Under året rapporterades sammanlagt cirka 206 revir/sjungande hanar, sämre än 2003 års cirka 250. Som vanligt dominerar rapportområdets östra och nordöstra delar, men även området runt Tämnares har stor dragningskraft. Här inräknades hela 52 revir. Utmed Fyrisån, mellan Librobäck och Nedre Föret noterades minst tolv revir. Mycket få fynd (9 sj. hanar) gjordes i de västra delarna (V och SV om Uppsala). Inte mindre än 20 ex. inräknades på Svenska Högarna 25/5 (Bill Douhan), en imponerande siffra vad gäller rastande fåglar. Under höststräcket (aug.-sep.) registrerades fynd av enstaka individer från sex lokaler, bl.a. ringmärktes en juv. vid Örbyhus slott inom det s.k. CES-projektet 14/8 (Annika Rastén).

Tallbit *Pinicola enucleator*

Liksom under hösten 2003 lyste arten helt med sin frånvaro under årets (2004) inledning. Inte förrän i slutet av oktober dök tallbitarna upp igen, de flesta vid kustnära lokaler. Bland annat sågs möjligen sammanlagt 100 ex. vid Örskar 25/10 (höstens första observation, Martin Irestedt) och 80 ex. sträckte mot SV vid Fågelsundet 29/10 (Lennart Söderlund). I övrigt i oktober kan nämnas en observation på 23 ex. vid Hjälstaviken 30/10 (Yngve Hareland, Ragnar Hall).

I november och december registrerades arten regelbundet, både vid kusten och i inlandet, mestadels i smärre antal (1-25 ex.), men några flockar hade högre antal. Vid Norrboda, Gräsö sträckte t.ex. 90 ex. mot V 5/11 (Petter Haldén), vid Fågelsundet sträckte 40 ex. mot V 14/11 (Lennart Söderlund)

och vid Kristineberg, SV Kvarnbolund, Uppsala, sågs 35 rastande ex. 8/12 (Ulrik Lötberg). Uppsala stad hyste i slutet av året som vanligt vid invasioner ganska gott om tallbitar tack vare riklig bärförkomst, främst rönnbär. Nämnas kan som mest 30 ex. vid f.d. Humanistcentrum i första halvan av december (Tomas Carlberg, Fredrik Bondestam m.fl.) och 25 ex. rastade vid Geocentrum, Villavägen 16, i slutet av december (Mikael Åsberg m.fl.). Vid vattentornet i Boländerna sågs också 25 rastande ex. 20/11 (Ulrik Lötberg).

Den höga ornitologiska aktiviteten i Uppsala och det faktum att stadens tallbitar troligen rör sig flitigt mellan olika födovalsområden gör antalsuppskattningen svårbedömd. Sammanlagt registrerades dock i runda tal 1 160 ex. i Upplands rapportområde under hösten – vintern, vilket är färre än 2003 års ca 1 450 ex. Den senaste nioårsperioden (1995-2003) har invasionerna skett med korta intervall.

Domherre *Pyrrhula pyrrhula*

Under slutet av september-mitten av oktober uppträdde arten i stora mängder, främst vid kustnära lokaler. På Svenska Högarna t.ex. sträckte minst 1 400 ex. mot SV 20-30/9 (Bill Douhan, Tommy Eriksson) och på samma lokal ringmärktes sammanlagt 417 ex. mellan 29/9-15/10 (Bill Douhan, Magnus Bladlund, Tommy Eriksson). Dessutom gjordes en kontroll av en i Matsalu, Estland ringmärkt fågel. I sammanhanget kan nämnas att mellan 1975-1993 ringmärktes närmare 1 450 ex. på Svenska Högarna höstetid (Fredriksson & Tjernberg; Upplands Fåglar).

På Björn sträckte 900 ex. mot SV 6/10 och ca 250 ex. 8/10 (Lennart Söderlund, Jan Wärnbäck, Ulrik Lötberg m.fl.). Dessutom rastade arten i flera 100 ex. under hela oktober på ön. Även på många håll i inlandet märktes sträckrörelser, även om antalet var betydligt blygsammare.

Höstens invasion antas komma österifrån. Förutom att huvuddelen noterades vid kusten, så talar lätet för ett östligt ursprung. Observatorerna beskriver ett något avvikande, sprucket lockläte, lite likt bändelkorsnäbbens trumpetläte. I övrigt föreligger några observationer med flockar på 40 ex. eller mer. Nämnas kan 48 ex. sträckande mot SV Fågelsundet 19/3 (Lennart Söderlund), 40 ex. vardera vid Gottsunda, Uppsala 26/11 (Helge Röttorp), ca 1 km S Kungs-Husby k:a 27/12 (Pekka Westin) samt vid Salsta slott, Lena 29/12 (Curt Johnsson). Från den sistnämnda flocken beskriver observatören spruckna läten.

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*

Flockar på 10 ex. och mer har rapporterats från följande lokaler: Tio ex. Rosenberg, Gryta 14/1 och 1/3 (Gunnar Steinholtz), >12 ex. Finsta, Fröslunda 15/2 (Martin Tjernberg), 13 ex. överflygande vid Bäcklösa, Ultuna 12/8 (Ragnar Hall), 21 ex. Bäcklösa, Ultuna 25/8 (Tomas Pärt) och 10 ex. vid Ultuna herrgård 30/8 (Ragnar Hall).

Uppsala och Örsundsbro med omnejd dominerar fyndbilden, även om observationer från rapportområdet i övrigt finns representerade. Även om häckningar inte efterfrågas i rapporteringsguiden inkom uppgifter från Tämnaområdet inklusive Sörsjön där 22 par beräknades häcka (Lars Gustavsson, Ulrik Lötberg).

Lappspurv *Calcarius lapponicus*

Ingen vinterobservation (jan.-feb. och dec.) gjordes. Under våren (9-30/4) föreligger fynd av 30 ex. från tolv lokaler. De flesta fynden rör enstaka fåglar (1-3 ex.), men vid reningsverket i Uppsala sträckte 6 ex. mot N 20/4 (Per-Anders Edin) och på Hårbyslätten, strax V Hjälstaviken rastade 8 ex. 23/4 (Ulf Karlsson).

Höstetid (29/8-20/11) noterades 188 ex., den högsta summa som registrerats under åtminstone de senaste 15 åren. För det mesta noterades enstaka ex., men på Björn sågs minst 10 rastande ex. 2/9 (Lennart Söderlund, Ulrik Lötberg) och på Finsta gårde, Skederid/Husby-Sjuhundra rastade 13 ex. 15/9 (Håkan Markstedt).

Snöspurv *Plectrophenax nivalis*

Under vintern och våren (3/1-10/4) registrerades sammanlagt cirka 1 800 ex., den högsta summan sedan 1996 (ca 2 450 ex.).

Största ansamlingarna: ca 180 ex. Vendelsjön 21/3 (Kenneth & Thomas Pless), ca 110 ex. Fjärdhundraslätten, Simtuna 23/3 (Kalle Källebrink), ca 200 ex. stora bron, Lövstaslätten 24/3 (Keith Bennett), >200 ex. Hårbyslätten, Hjalsta 25/3 (Tommy Eriksson) och ca 155 ex. N om Gamla Uppsala k:a 26/3 (Fredrik Bondestam). Som synes var det en koncentration av många nordflyttande fåglar runt främst Uppsala och Enköping under en kortare period (21-26/3). Antalen är dock små jämfört med förhållandena för drygt 30 år sedan.

Under hösten och vintern (10/9-31/12) inrapporterades drygt 1 000 ex., den högsta summan hittills på 2000-talet under motsvarande period. En flock överstigande 100 ex. sågs; ca 150 ex. som rastade på strandängarna vid Ledskär 25/10 (Niklas

Lindberg). I övrigt sågs bl.a. ca 80 ex. vid Biotest-sjön samma dag (Martin Resare), ca 80 ex. Stam-sjön 26/10 (Mats Edholm), ca 40 ex. Rydaslätten, Nysätra 21/11 (Martin Tjernberg, Ulf Karlsson) och minst 40 ex. Skatudden 15/12 (Fredrik Bondestam). Fyndet den 10/9 är det tidigaste kända höstfyndet.

Det flitiga användandet av Svalan kan vara en bidragande orsak till det ökande antalet rapporterade snösparvar (liksom lappsparvar och flera andra arter). Ökningen kan således, åtminstone delvis, vara skenbar och bör beaktas vid tolkning av populationstrend.

Gulspurv *Emberiza citrinella*

Endast sex flockar innehållande 250 ex. eller mer inrapporterades. Det är mycket magert och får delvis tillskrivas det faktum att omställningsåkrar och kvarlämnade spannmålsfält saknades nästan helt. Cirka 500 ex. sågs vid Forsby, Simtuna 1/1 (Kalle Källebrink), lika många vid Sundbromark, Bälänge 21/1 (Annika Rastén, Sebastian Sundberg), ca 300 ex. Dragmansbo, Altuna 6/3 (Kalle Källebrink), ca 250 ex. Nedre Tuna, Hjalsta 21/11 (Martin Tjernberg), lika många ca 3,5 km NO Nysätra k:a 27/11 (Thomas Johansson) och ca 400 ex. Bäcklösa, Ultuna 30/11 (Martin Tjernberg).

Ortolansparv *Emberiza hortulana*

Totalt inrapporterades 58 revir (sj. hanar), en katastrofal nedgång från 2003 års 100 revir. De flesta reviren (40 st.) påträffades som vanligt i sydvästra Uppland med de starkaste koncentrationerna i sockarna Torstuna och Balingsta (11 resp. 7 revir). Området runt Tämnares hyste sex revir vilket är en halvering av 2003 års antal, och i rapportområdets östra delar påträffades endast spridda, enstaka revir.

Om trenden med stadigt minskande ortolanförkomst i det uppländska jordbrukslandskapet fortsätter lär arten inom några år vara försvunnen som häckfågel. Förhoppningsvis speglar dock inte ovannämnda dystra siffra hela verkligheten. Optimala ortolanmarker (öppet jordbrukslandskap med skogsbyn, åkerholmar, kullar, grustag etc.) är normalt inte så attraktiva ur fågelskådarsynpunkt, så säkerligen blir ett flertal revir oupptäckta. När ortolansparvforskaren Åke Berg med medhjälpare år 2002 senast kartlade artens numerär i rapportområdet så påträffades 112 revir. Under vårflyttningen registrerades minst 12 rastande eller sträckande fåglar 5-29/5, huvuddelen från kusten eller skärgården. Flest, minst 5 fåglar, noterades på Svenska Högarna 25-29/5 (Bill Douhan). Endast en höstob-

Tabell 3. Några övriga tättingar i Upplands rapportområde våren 2004. Datum för ankomst: första observation och datum för "förstavåg", d.v.s. första koncentration av flera fynd. Ankomsten för kort- och medeldistansflyttare är relativt normal. En varm period i mitten av april medförde däremot att flera tropikflyttare – som löv- och grönsångare – anlände ovanligt tidigt. Tydliga övervintrare är undantagna. Extrema fynd som saknat rrk-beskrivning är ej noterade (se symbol i Svalan). I kolumnen "förstaobs" anges näst första observation inom parentes. Av arter som inte anses som flockfåglar räknas en observation av flera exemplar som flera fynd. Notera att rapporteringen kan svikta eftersom flera arter inte är efterfrågade enligt rapportmallen.

Art	Vår 2004 Datum förstavåg (antal fynd)	Förstaobs (näst första)	Lokal för förstavåg	Rapportör förstaobs
Trädpilärka	20-21/4 (3)	14/4 (17/4)	Djupa-Tösjön, Tierp	Ulrik Lötberg
Ängspilärka	20/3 (3)	17/3 (18/3)	Landsberga herrgård, Biskopskulla	Anders Eriksson
Skärpilärka	3-4/4 (3)	3/4 (4/4)	Örsten, Singö	Weine Erlandsson
Gulärka	24-25/4 (3)	24/4 (25/4)	Husbydamarna, Lena	Håkan Andersson m.fl.
Sädesärka	1/4 (3)	31/3 (1/4)	Bränneriet, Krusen- berg	Ragnar Hellspång
Järnsparv	31/3-1/4 (3)	21/3 (28/3)	Söderby-Karl	Lennart Larsson
Näktergal	3/5 (5)	2/5 (3/5)	Hjälstaviken	Karl-Gustav Sjölund m.fl.
Blåhake	Ingen tydlig.	8/5 (2 ex)	Örskär	Fredrik Friberg
Rödstjört	30/4 (3)	30/4 (30/4)	Kärven, Harg och Krusenberg	flera
Rödhake	29/3 (3)	18/3 (19/3)	Fiby urskog	Annika Rastén
Buskskvätta	2/5 (11)	25/4 (2 ex)	Hjälstaviken och Torstuna	Ulf Broberg m. fl.
Stenskvätta	9-10/4 (3)	4/4 (7/4)	Hjälstaviken	Anders Haglund
Taltrast	30-31/3 (4)	16/3 (21/3, 27/3)	Eriksberg, Uppsala	Ellen Hultman
Rödvingetrast	31/3 (3)	29/3 (31/3)	Vattholma, Lena	Tomas Thierfelder
Dubbeltrast	16-17/3 (3-4)	15/3 (16/3)	Rånäs, Fasterna	Helge Röttorp
Gräshopps.	6-7/5 (5)	6/5 (6/5)	Ledsjär, Frebbenbo- mossarna, Forsm.	Teet Sirotkin m.fl.
Sävsångare	29/4-1/5 (4)	29/4 (30/4)	Morga hage	Anders Helander
Rörsångare	1-2/5 (3)	1/5 (2/5)	Lillbyasjön, Film	Ragnar Hall
Ärtsångare	1/5 (9)	23/4 (1/5)	Uppsala	Fredrik Litsgård
Törnsångare	4/5 (3)	1/5 (4/5)	Torstuna	Ulf Broberg
Trädgårdss.	8-9/5 (4)	8/5 (9/5)	Häverö	Björn Berglund
Grönsångare	28/4 (5)	28/4 (28/4)	flera	Mia Agvald Jägborn m.fl.
Lövsångare	21-22/4 (flera)	18/4 (21/4)	Vassunda	Fredrik Friberg
Gransångare	12-14/4 (3)	9/4 (10/4)	Stabby backe, Uppsala	Anders Eriksson
Grå flugsn.	8-9/5 (7)	8/5 (8/5)	Hässelby hage; Björn; Uppsala	Hanna Taylor m.fl.
Svartv. flugsn.	25-26/4 (4)	25/4 (25/4)	Kulla; Tobo	Pekka Westin m.fl.
Törnskata	6/5 (2)	26/4 (1/5)	Övre Föret	Gigi Sahlstrand

www.uof.nu

servation föreligger, nämligen 1 ex. rastande på Björn 2/9 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund).

Videsparv *Emberiza rustica*

Vårfynd: Ett ex. rastade på Örskär 9/5 (Fredrik Friberg) och en honfärgad rastade på Björskärsska-
ten, Örskär 15/5 (Emil Andersson). Under hösten (29/8-25/9) noterades 18 ex. vid sju lokaler. Som vanligt gjordes de flesta observationerna kustnära. Nämnas kan 7 rastande ex. på Gräsö 11/9 (Björn Svensson) och 2-3 rastande ex. Långsandsörarna, Älvkarleby samma dag (Björn Lundgren, Per Johan Ulfendahl m.fl.). För fjärde året i rad är höstfynden få.

Tabell 4. Några övriga tättingar i Upplands rapportområde hösten 2004. Datum för höstflyttning: sista observation och datum för "sistavåg", d.v.s. sista koncentration av flera fynd. Tydliga övervintrare är undantagna. Extrema fynd som saknat rrk-beskrivning är ej noterade (se symbol i Svalan). I kolumnen "sistaobs" anges näst sista observation inom parentes. Av arter som inte anses som flockfåglar räknas en observation av flera exemplar som flera fynd. Notera att rapporteringen kan svikta eftersom flera arter inte är efterfrågade enligt rapportmallen.

Art	Höst 2004 Datum sistavåg (antal fynd)	Sistaobs (näst sista)	Lokal för sistaobs	Rapportör sistaobs
Trädpilärka	26/9 (3)	1/10 (26/9)	Svenska Högarna	Bill Douhan
Ängspilärka	23-24/10 (4)	4/11 (3/11)	Knutby	Helge Röttorp
Skärpilärka	Ingen tydlig.	27/11 (28/11)	Skatudden	Keith Bennett
Gulärka	25-26/9 (4)	29/9 (26/9)	Övre Föret	Martin Tjernberg
Sädesärka	23-24/10 (3)	14/11 (30/10)	Sävja, Uppsala	Emil Andersson
Järnsparv	24/10 (25)	24/10 (25 ex)	Björn	Ulrik Lötberg
Näktergal	Ingen tydlig.	25/7 (17/7)	Kärven	Tomas Kjelsson
Blåhake	2-3/10 (2)	3/10 (2/10)	Övre Föret	Tomas Pärt
Rödstjört	Ingen tydlig.	8/10 (2 ex)	Björn	Lennart Söderlund m.fl.
Rödhake	31/10 (5)	5/11 (2/11)	Söderboda	Petter Haldén
Buskskvätta	18-19/9 (6)	21/9 (19/9)	Torvalla, Husby- Sjuhundra	Jocke Söderhäll
Stenskvätta	25-26/9 (5)	11/10 (2/10)	Sundbromark	P-A Edin
Taltrast	Ingen tydlig.	20/11 (30/10)	Uppsala	Olle Thyrestam
Rödvingetrast	Flera vinterfynd.			
Dubbeltrast	24-25/10 (3)	4/11 (27/10)	Dragmansbo, Altuna	Kalle Källebrink
Gräshopps.	Ingen tydlig.	15/9 (7/8)	Hjälstaviken	Peter Dalin
Sävsångare	4/9 (3)	19/9 (9/9)	Hjälstaviken	Karl-Gustav Sjölund
Rörsångare	30/9-2/10 (3)	27/10 (2/10)	Vendelsjön	Anders Arnell
Ärtsångare	Ingen tydlig.	9/10 (8/10)	Svenska Högarna	Magnus Bladlund
Törnsångare	4-5/9 (8)	11/9 (10/9)	Hjälstaviken	Micke Nederman m.fl.
Trädgårdss.	4-5/9 (2)	26/9 (5/9)	Svenska Högarna	Bill Douhan m.fl.
Grönsångare	1 höstobservation!	21/8 (20/7)	Långsandsörarna	Björn Lundgren
Lövsångare	Ingen tydlig.	9/10 (8/10)	Kärven	Tomas Kjelsson
Gransångare	12-13/10 (4)	24/10 (3 ex)	Örskär	Martin Irestedt
Grå flugsn.	26/9 (3)	1-2/10 (2 ex)	Örskär	Mikael Malmaeus
Svartv. flugsn.	3 fynd efter 14/8	26/9 (3 ex)	Svenska Högarna	Tommy Eriksson
Törnskata	22-23/9 (3)	26/9 (23/9)	Hågadalen	Åsa Steinholtz m.fl.

Dvärgsparv* *Emberiza pusilla* [3; 22; 3]

Ett ex. strax norr om gamla hamnen, Örskär 5/9 (Martin Tjernberg). Ett ex. (1K) ringmärktes och ytterligare 1 ex. (troligen 2 ex.) observerades på Björn 6/10 (Jan Wärnbäck, Lars Gustavsson, Ulrik Lötberg m.fl.). Även 8/10 sågs och hördes 1 ex. på Björn (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund). Detta ex. kan dock vara en av fåglarna 6/10.

Sävsparv *Emberiza schoeniclus*

Vinterfynd (jan.-feb. och dec.): Ett ex. Biotestsjön 17 och 25/1 (Joakim Djerf, Ragnar Hall, Åke Berg) och 1 ex. Härby, Hjälstaviken 1/12 (Pekka Westin).